

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

PERFECTIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

**ADUNĂRILE GENERALE
ALE
OAMENILOR MUNCII
EXPRESIE A AUTOCONDUCERII
MUNCITOREȘTI**

Numărul 31 ● Vineri 4 august 1978

O NOUĂ MANIFESTARE A GRIJII NEOBOSITE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU PENTRU ÎNFLORIREA ÎNTREGII ȚĂRI

Secretarul general al partidului a examinat la fața locului, cu conducătorii unor ministere economice, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, cu oamenii muncii, stadiul îndeplinirii amplului program de ridicare economică și socială a județului. Au fost analizate probleme concrete ale creșterii producției și eficienței la Combinatul metalurgic, ale accelerării ritmului de lucru la șantierul naval și la portul industrial Tulcea, ale dezvoltării economice și edilitare a orașelor Sulina și Isaccea.

În toate locurile vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost primiți cu calde manifestări de dragoste și prețuire, de atașament față de politica partidului și statului nostru.

În timpul marii adunări populare din Tulcea

La Combinatul metalurgic din Tulcea

În portul Sulina

OPȚIUNI ÎN POLITICA P.C.R. PENTRU CREAREA UNEI ECONOMII MODERNE, AVANSATE DEZVOLTAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE ÎN CONCORDANȚĂ CU EXIGENȚELE CALITATIVE ALE PROGRESULUI ROMÂNIEI

PORNIND de la teoria revoluționară a clasei muncitoare, de la imperativele concrete de progres ale țării, înscriindu-se în tendințele fundamentale ale dezvoltării societății

contemporane partidul a pus în centrul politicii sale de dezvoltare economico-socială a țării **industrializarea socialistă a României**. Conceperea și realizarea de către partid a politicii de industrializare socialistă reprezintă un exemplu strălucit de aplicare creatoare a teoriei revoluționare la condițiile țării noastre. Îndeosebi în anii de după **Congresul al IX-lea al partidului**, în condițiile unui proces de amplă efervescență creatoare în întreaga viață economico-socială a României, fertilizat și dinamizat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în această politică s-a manifestat un puternic element de originalitate, formulându-se și aplicându-se opțiuni și orientări noi, calitative, imprimând un curs accelerat dezvoltării industriei, economiei naționale. Modernizarea economiei pe baza creșterii rolului conducător al industriei se înscrie ca un obiectiv primordial al politicii Partidului Comunist Român în domeniul dezvoltării economico-sociale.

În cadrul coordonatelor principale ale evoluției economiei României, ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, industrializarea este concepută să acționeze asupra celorlalte ramuri ca un transformator al conținutului acestora. Industrializarea se desfășoară ca forță motrice supremă a dezvoltării agriculturii, care pentru țara noastră reprezintă o ramură de bază, a dezvoltării construcțiilor, transporturilor, etc.

Partidul Comunist Român a demonstrat că industrializarea socialistă are un rol hotărâtor în **făurirea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului**, în introducerea pe scară largă a **progresului tehnic și a cuceririlor științei în toate domeniile producției materiale, în mecanizarea și chimizarea agriculturii, în valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării, în lichidarea rămănerii în urmă a satului față de oraș, și ca un corolar în ce privește ridicarea nivelului de trai material și cultural al întregului popor**. Pe această bază eforturile țării noastre, materializate în volumul impresionant al unor programe de investiții, au fost orientate constant în conformitate cu obiectivele politicii de industrializare promovată de Partidul Comunist Român. Pentru dezvoltarea industriei s-a alocat cu prioritate cea mai mare parte din volumul investițiilor îndeosebi în favoarea ramurilor industriale producătoare de mijloace de producție, deci de elemente aparținând bazei tehnico-materiale ale întregii economii, în favoarea ramurilor caracterizate de activități și procese complexe.

Orientarea consecventă în favoarea industrializării a asigurat creșterea continuă a ponderii fondurilor fixe industriale în volumul total al fondurilor fixe productive, de la 19,8% în anul 1950 la 42,2% în anul 1976. În anul 1965 industria realiza 48,9% din venitul național, iar în anul 1976 circa 56%. Acumulările sociale realizate prin intermediul industriei asigură în continuare propria ei dezvoltare, condiție pentru accelerarea creșterii de ansamblu a economiei.

Cele mai înalte ritmuri de dezvoltare au fost imprimate ramurilor hotărâtoare în crearea bazei tehnico-materiale a întregii economii și în promovarea progresului tehnic. În perioada 1950—1976, ramurile industriale aparținând grupei A (producția mijloacelor de producție) au cunoscut un ritm mediu anual de creștere de 14,3%, în timp ce grupa B (producția bunurilor de consum) a crescut într-un ritm mediu anual de 10,6%. Este semnificativ faptul că ramurile și subramurile industriale de vîrf au cunoscut ritmuri mult mai înalte comparativ cu celelalte. Față de un ritm mediu anual de creștere în aceeași perioadă de 12,9% pe total industrie, industria chimică a crescut într-un ritm mediu anual de 20,6%, iar construcțiile de mașini — 18,7%, construcții metalice — 17,2%, energie electrică și termică — 15,3% etc. Subramurile moderne, ce asigură promovarea progresului tehnico-științific au cunoscut ritmuri și mai accelerate de creștere. Electrotehnica, de pildă, a crescut cu un ritm mediu anual de aproape 23%.

Capacitatea în continuă creștere a industriei

TOATE ACESTEA ilustrează în mod elocvent orientarea conștientă spre modernizarea structurii industriei prin creșterea cu precădere a activităților ce permit valorificarea eficientă, superioară a resurselor naturale ale țării, dezvoltarea susținută a ramurilor antrenate în ridicarea nivelului de trai al populației. În aceste condiții cele patru ramuri cheie, respectiv energia electrică și termică, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia, care asigură dezvoltarea celorlalte ramuri ale industriei și ale economiei naționale, au realizat în anul 1976 mai mult de jumătate din producția industrială globală (58%) față de mai puțin de 30% în anul 1950.

În procesul de creare a bazei tehnico-materiale a tuturor ramurilor și de modernizare a economiei naționale participarea industriei se manifestă în mod complex. Este vorba, în primul rînd, de crearea și dezvoltarea propriei baze prin diversificarea producției, în cadrul căreia produsele cheie au cunoscut ritmuri deosebite de creștere a producției (vezi tabelul 1).

Datorită dezvoltării sale industria a ajuns să producă majoritatea produselor de bază necesare desfășurării activității ei, eliminînd în bună măsură impor-

Tabelul nr. 1

Producția la principalele produse industriale în perioada 1938—1976

Produsul	UM	1938	1950	1955	1960	1965	1970	1976
Energie electrică	mil. kWh	1 130	2 113	4 340	7 650	17 215	35 088	53 266
Cărbune extras	mil. tone	2 826	3 883	6 104	8 163	12 095	22 835	28 115
Cocs metalurgic	"	80	72	144	820	1 135	1 070	2 972
Țiței extras	"	6 594	5 047	10 555	11 590	12 571	13 877	14 700
Fontă	"	133	320	570	1 014	2 019	4 210	7 415
Oțel	"	284	555	766	1 806	3 426	6 517	10 731
Laminele finite pline din oțel	"	319	402	498	1 254	2 347	4 504	7 305
Aluminiu primar și aliaje din aluminiu	"	—	—	—	—	9	101	207
Rulmenți	mil. buc.	—	217	1 669	4 553	13 572	24 487	72 660
Negru de fum	mil. tone	1	3	13	25	37	72	91
Sodă caustică (100% NaOH)	"	12	15	23	74	233	330	673
Amoniac de sinteză	"	1	2	11	35	265	963	2 018
Metanol	tone	—	295	475	2 165	34 304	90 109	124 313
Cauciuc sintetic	"	—	—	—	—	30 820	61 234	95 196
Total fibre chimice	"	850	2 282	2 622	4 065	28 956	76 613	178 827

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, pag. 152—162.

turile unor asemenea produse. Din punct de vedere al asigurării necesarului de utilaje, industria românească este astăzi mai puțin dependentă de import. S-au creat subramuri producătoare de utilaje industriale care nu existau înainte de război (turbine de abur, mașini unelte de prelucrat metale, instalații de foraj complete, utilaje pentru industria stufului, celulozei și hirtziei și altele). Pentru o serie de utilaje care se produceau în cantități neînsemnate în anul 1938, producția internă a crescut considerabil. Dacă în anul 1938 mașinile-unelte pentru prelucrat metale prin așchiere și alte procedee de desprindere a metalului nu se produceau la noi, în anii 1976 industria românească realiza 29 889 bucăți. Creșteri similare se înregistrează în ce privește producțiile de utilaje pentru lucrări miniere (63 184 tone în 1976), pentru industria metalurgică (121 014 tone), pentru industria chimică (106 742 tone) etc. Pe baza unor asemenea eforturi și realizări, dintr-o țară dependentă de utilaje și tehnică străină, România a devenit exportatoare de echipamente industriale și poate acorda asistență tehnică unor țări slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare.

Tabloul participării industriei la modernizarea economiei se întregeste cu producția de echipamente, utilaje și produse necesare altor ramuri, pe primul loc situându-se produsele și utilajele necesare agriculturii. În anul 1976, se produceau 53 911 tractoare, 23 750 pluguri pentru tractor, 18 620 semănători pentru tractor, 5 198 combine pentru recoltat păioase și porumb, 1 869 mii tone îngrășăminte chimice (100% substanță activă), 40 363 tone antidăunători etc., utilaje și produse practic inexistente în sortimentarea industrială din țara noastră înainte de cel de al doilea război mondial. Astăzi industria este capabilă să furnizeze utilaje de construcții de înaltă tehnicitate, iar trecerea la producția pe scară industrială a unor elemente prefabricate a schimbat însăși conținutul ramurii construcțiilor. O întreagă ramură industrială — industria materialelor de construcții — este subordonată exclusiv satisfacerii cerințelor ramurii construcțiilor. Industria materialelor de construcții a cunoscut în perioada 1950—1976 un ritm mediu anual de creștere de 13,8%, realizând în anul 1976 peste 3% din întreaga producție globală industrială, față de numai 1,2% cât realiza în anul 1938. Înăptuirea unor mari obiective industriale, uriașele amenajări hidrotehnice, ritmul accelerat al creșterii numărului de locuințe construite și cel al construcțiilor social-culturale sînt de neconceput în

afara acestui proces de înzestrare tehnico-materială și chiar de industrializare a ramurilor construcțiilor.

Rolul industriei în acest proces este continuu ascendent. În anul 1976, industria era capabilă să furnizeze construcțiilor de aproape 25 de ori mai mult ciment decît în anul 1938, ceea ce reprezintă mai mult decît necesarul acesteia. În același an s-au produs 4 658 mc prefabricate din beton, produs care nu exista în nomenclatura industrială a anilor dinainte de al doilea război mondial. Aportul industriei la dezvoltarea ramurii construcțiilor este mult mai complex dacă se au în vedere numeroase alte produse și utilaje care sînt destinate mai multor ramuri (buldozere, autobasculante, mase plastice, produse metalice etc.).

Transporturile și telecomunicațiile sînt ramuri în care ritmurile de creștere realizate sînt strîns dependente de evoluția în dinamică a producției industriale și a structurii acesteia. Între dezvoltarea industriei și cea a mijloacelor de transport și de comunicație există o legătură organică în procesul reproducției socialiste lărgite. În fond, este greu de imaginat o activitate industrială susținută fără mijloace de transport capabile să asigure deplasarea obiectelor muncii de la locul de extragere spre cel de prelucrare și a produselor finite de la locul producerii lor spre locul unde sînt destinate să satisfacă cerințe ale procesului de producție sau ale membrilor societății. Există o corelație logică între dezvoltarea industriei și masa valorilor de întrebuintare care trebuie deplasată în interiorul sau în exteriorul spațiului geografic național.

Dezvoltarea industriei a generat o tendință firească de perfecționare și modernizare a activității tuturor ramurilor economiei naționale, chiar și a celei din sfera neproductivă. Astfel, în domeniul circulației mărfurilor, această influență s-a manifestat prin creșterea fără precedent a cantității bunurilor industriale de larg consum, perfecționarea utilajului comercial.

Se poate afirma că evoluția întregii activități economice și sociale din țara noastră a avut loc sub influența exercitată de dezvoltarea industriei, datorită capacității acesteia de a revoluționa însăși modul de viață al membrilor societății, de a imprima o notă de civilizație superioară întregii națiuni.

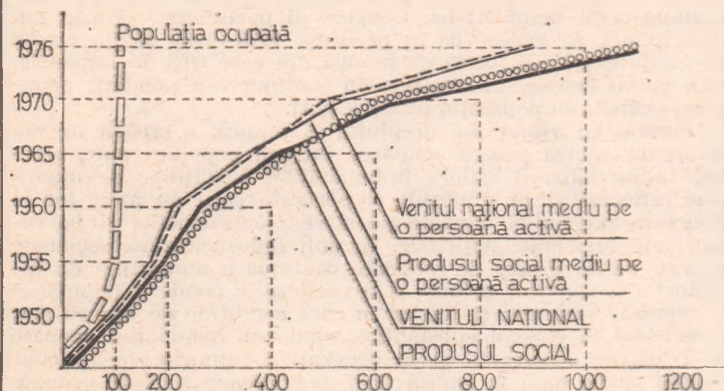
Dacă la începutul procesului de industrializare raportul dintre importul de mașini, utilaje și mijloace de transport și exportul de astfel de mărfuri era mai mare de 10, în anul 1976 acest raport era de numai 1,2. Aceasta înseamnă că industria românească a ajuns să preia aproape în întregime sarcina dotării tehnice a întregii economii naționale și să livreze mari cantități de astfel de mărfuri pe piața externă. La produse chimice, îngrășăminte, cauciuc, același raport era în anul 1950 de 3,1, ajungînd în anul 1976, la 0,8 semnificînd eliminarea totală a dependenței economiei de importul unor astfel de mărfuri.

Realizări și posibilități în sporirea eficienței

PARTICIPAREA INDUSTRIEI la crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale, creșterea gradului de dotare tehnică a muncii, au avut ca efect creșterea productivității muncii sociale în toate ramurile economiei naționale. Ilustrăm acest lucru prin dinamica produsului social și a venitului național ce revine la o persoană activă în perioada 1950—1976 (vezi graficul).

În perioada 1950—1970 produsul social a cunoscut

o dinamică superioară, comparativ cu cea a venitului național (6,3 ori și respectiv aproape 6 ori) Aceasta semnifică o creștere mai rapidă a cheltuielilor materiale și implicit o valorificare incompletă a bazei tehnico-materiale a economiei noastre naționale. Datorită măsurilor întreprinse de conducerea de partid, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea reducerii cheltuielilor materiale, pentru gospodărirea judicioasă a resurselor de materii prime și energetice, în perioada 1971 — 1976 ritmurile de creștere a celor doi indicatori sintetici s-au echilibrat, remarcându-se creșterea mai accentuată a venitului național.

Utilizarea eficientă a bazei tehnico-materiale a tuturor ramurilor economiei naționale se află permanent în atenția conducerii de partid și de stat. Această problemă esențială pentru actuala etapă de creștere economică a făcut în ultimii ani obiectul unor numeroase referiri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin care sînt conturate cu claritate direcțiile de acțiune pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru diminuarea efortului economiei naționale necesar pentru realizarea unei unități de venit național. În cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid a Capitalei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta astfel că „...cheltuielile materiale, cheltuielile de producție sînt încă mari. Printr-o activitate mai bine organizată, mai plină de răspundere, am putea reduce ușor aceste cheltuieli cu 5-6 la sută. Fiecare procent de reducere a cheltuielilor materiale reprezintă cîteva miliarde de lei, peste 6 miliarde de lei anul acesta — și tot mai mult în viitor. Aceasta înseamnă un plus de venit național, noi posibilități de dezvoltare a țării, de creștere a nivelului de trai al maselor largi populare⁽¹⁾.

În cadrul acestor preocupări susținute, un loc important îl deține utilizarea eficientă a fondurilor fixe în toate ramurile și îndeosebi în industrie. Cu aceeași ocazie, secretarul general precizează că „...sînt prevăzute sarcini mari în această privință. Trebuie să ajungem, pînă în 1980, la creșterea producției la mia de lei fonduri fixe, la cel puțin 1 200 lei“. Un asemenea obiectiv este cu atît mai important cu cît valoarea fondurilor fixe a crescut continuu ca rezultat al dotării tehnice a tuturor ramurilor economiei naționale. Valoarea fondurilor fixe pe ramuri ale economiei naționale, a crescut de aproape 6 ori în perioada 1950—1976 (tabelul nr. 2).

Cele mai înalte ritmuri de creștere le-a înregistrat valoarea fondurilor fixe din construcții, nivelul atins în

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Conferința organizației de partid a Capitalei, Ed. politică, București 1977.

²⁾ Nicolae Ceaușescu — Expunere la Congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, din 11—13 iulie 1977, Ed. politică, București, 1977.

³⁾ Nicolae Ceaușescu — Raportul cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului Partidului Comunist Român și la sarcinile de viitor prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 7—9 decembrie 1977, Ed. politică, București, 1977.

Tabelul nr. 2
Dinamica fondurilor fixe pe ramuri ale economiei (la sfîrșitul anului)
1950=100

	1955	1960	1965	1970	1976
Total	125	161	223	337	588
— industrie	153	225	357	664	14 ori
— construcții	396	477	791	14 ori	34 ori
— agricultură	110	127	159	213	361
— transporturi și telecomunicații	118	131	177	264	455
— gospodăria comunală, de locuințe și alte prestări de servicii neproductive	113	147	180	230	307
— învățămînt cultural, artă, ocrotirea sănătății, asistență socială și cultură fizică	159	206	334	435	704

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, p. 92.

anul 1976 fiind de 34 ori mai mare decît în anul 1950. În industrie valoarea fondurilor fixe a crescut de 14 ori în aceeași perioadă. Această creștere este, în primul rînd, rezultatul dezvoltării industriei și a participării ei într-o proporție tot mai mare la crearea bazei tehnico-materiale proprii și a celorlalte ramuri. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi „volumul investițiilor industriale realizate în ultimele două cincinale au permis nu numai creșterea înzestrării tehnice a acestei ramuri, ci și modernizarea bazei sale tehnico-materiale... din totalitatea fondurilor fixe industriale existente astăzi, peste 82 la sută au o durată de funcționare mai mică de 11 ani, iar circa 60 la sută sub 6 ani⁽²⁾.

Transformarea cantității într-o nouă calitate — trăsătură fundamentală a prezentului și perspectivei

DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ în continuare se caracterizează prin procesul de perfecționare a structurii producției industriale, a dezvoltării ramurilor de bază care condiționează înzestrarea tehnică superioară a economiei, valorificarea mai eficientă a resurselor naturale. Caracteristica dezvoltării acestor ramuri, ca de altfel a întregii economii, o constituie nu numai creșterea cantitativă, cît mai ales schimbările calitative exprimate în perfecționarea structurilor, în sensul creșterii cu precădere, în cadrul fiecărei ramuri, a acelor subramuri care sînt strîns legate de introducerea progresului tehnico-științific în întreaga economie națională și care asigură totodată valorificarea superioară a resurselor, ridicarea productivității muncii sociale.

Efortul făcut pentru făurirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a socialismului se cere pus în valoare deplină prin utilizarea ei cît mai completă și cu eficiență maximă. Utilizarea în producție a bazei tehnico-materiale trebuie înțeleasă în strînsă unitate cu cea a forței de muncă, ambele fiind privite în legătura lor organică, formînd forțele de producție ale societății. Referindu-se la aceste aspecte, în Raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 7-9 decembrie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza că este „...necesar să trecem de la faza acumulărilor cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale⁽³⁾.

dr. ing. Barbu Gheorghe PETRESCU
director general adjunct al Institutului central de cercetări economice

(Continuare în pag. 30)

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ — FACTOR HOTĂRÎTOR AL ÎMBUNĂȚĂȚIRII CONDIȚIILOR DE MUNCĂ ȘI DE VIAȚĂ

ÎN CENTRUL politicii partidului și statului nostru de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate a stat și stă permanent omul, satisfacerea deplină a necesităților sale materiale și spirituale. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu „Tot

ceea ce înfăptuim în patria noastră prin eforturile unite ale milioaneilor de constructori ai socialismului — bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, tineri și virstnici — este destinat ridicării bunăstării materiale și spirituale a poporului, țelul și rațiunea supremă a politicii partidului nostru, esența întregii opere de edificare a societății socialiste și comuniste în România”. Complexul de măsuri preconizat și pus în practică de către partid pentru creșterea nivelului de trai al poporului ca urmare a succeselor obținute în producția materială prevede acțiuni fără precedent atât în ceea ce privește creșterea veniturilor populației, asigurarea tot mai bună cu bunuri de consum și condiții de locuit etc. cât și în ceea ce privește ridicarea la un nivel superior a cadrului de manifestare a fiecărui cetățean al țării în muncă și viață. Îmbunătățirea permanentă a condițiilor de muncă în toate ramurile economiei naționale și pentru întregul personal muncitor, constituie în acest context, unul din elementele esențiale ale dezvoltării multilaterale a personalității umane, căruia Partidul Comunist Român i-a acordat și îi acordă o atenție de prim ordin. În realizarea acestui obiectiv major pentru dezvoltarea personalității umane, partidul nostru a pornit în primul rând de la crearea condițiilor materiale necesare pe baza creșterii în ritmuri accelerate a economiei naționale, a sporirii continue a venitului național.

Industrializarea socialistă a țării — opțiunea fundamentală a politicii economice a partidului nostru — s-a dovedit din acest punct de vedere singura cale justă pentru asigurarea dezvoltării echilibrate și proporționale a tuturor ramurilor economiei naționale, a repartizării judicioase a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării și implicit pentru crearea unor condiții tot mai bune de muncă și de viață pentru toți oamenii muncii de la orașe și sate. Desigur, efectele industrializării socialiste asupra îmbunătățirii cantitative și calitative a condițiilor de muncă ale oamenilor muncii, se manifestă pe multiple planuri, atât economice cât și sociale. Ne propunem ca să ne oprim numai asupra citorva aspecte principale ale îmbunătățirii condițiilor de muncă ale personalului muncitor ca efect al industrializării socialiste și anume: ocuparea și utilizarea mai bună a resurselor de muncă, îmbunătățirea condițiilor de muncă în întreprinderi și instituții.

Un personal calificat — repartizat omogen pe întreg teritoriul țării

DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC unul din efectele principale ale industrializării socialiste a țării, a repartizării raționale pe teritoriu a obiectivelor industriale, s-a materializat într-o serie de mutații calitative în ocuparea și structura forței de muncă.

Astfel, industrializarea socialistă a permis în primul rând crearea unor noi locuri de muncă nu numai în ramurile industriale ci și în celelalte ramuri ale economiei naționale, fapt care a asigurat exercitarea dreptului la muncă unei părți tot mai mari din populația țării. Ca urmare, în anul 1976 populația ocupată pe întreaga economie națională a ajuns la peste 10 milioane persoane, înregistrând o creștere cu aproape 2 milioane persoane (respectiv de 22%) față de anul 1950. Raportată la populația totală a țării, ponderea populației ocupate a ajuns la 47,7% la finele anului 1976. Trebuie menționat că elementul hotărîtor al creșterii populației ocupate l-a constituit dezvoltarea ramurilor producției industriale în care numărul locurilor de muncă nou create, în perioada la care ne referim,

a fost mai mare decât sporul total al populației ocupate pe întreaga economie națională. Continuarea politicii de industrializare socialistă a țării va constitui și în perspectivă principală cale de ocupare superioară a populației apte de muncă. Documentele celui de-al XI-lea Congres al partidului prevăd din acest punct de vedere ca în perioada 1976—1980 să fie create 1—1,2 milioane noi locuri de muncă din care 60% în industrie, ceea ce va determina creșterea în continuare a ponderii populației ocupate în populația totală a țării.

Paralel cu asigurarea dreptului la muncă, a creării de noi locuri de muncă pentru ocuparea întregii populații apte, efectele industrializării asupra îmbunătățirii condițiilor de muncă s-au reflectat și în mutațiile importante care au avut loc în structura populației ocupate pe sfere ale producției și pe ramuri ale economiei naționale. În anii industrializării socialiste a avut loc un proces de reducere continuă a numărului de lucrători din sectorul primar și o creștere a ponderii populației în sectorul secundar și terțiar în care condițiile de muncă sînt superioare. A crescut substanțial ponderea populației ocupate în industrie, construcții și în general în ramurile neagricole. Pentru prima dată în istoria țării, ponderea populației ocupate în industrie în cincinalul actual va depăși ponderea populației ocupate în agricultură. Pînă în anul 1990 vor lucra în industrie și alte sectoare neagricole ale economiei naționale circa 85—88% iar în agricultură circa 12—15% din totalul populației ocupate.

Industrializarea socialistă a creat totodată cadrul necesar introducerii progresului tehnico-științific în procesele de producție ale întregii economii, determinînd reducerea treptată a deosebirilor dintre munca fizică și munca intelectuală. Acest proces, care cunoaște în ultimii ani noi valențe, are loc în condițiile creșterii gradului de complexitate a muncii, de înlocuire a muncii simple cu munca complexă, de eliminare și înlocuire a muncii necalificate cu munca calificată. Creșterea gradului de complexitate a muncii și totodată a ponderii acesteia în cantitatea totală de muncă din economia națională reprezintă nu numai un aspect al îmbunătățirii condițiilor de muncă, dar contribuie în mod hotărîtor și la formarea conștiinței socialiste, la dezvoltarea personalității umane. Omul muncitor devine tot mai mult și creator, procesul de producție constituind cîmpul de afirmare plenară a tuturor posibilităților și talentelor fiecăruia.

În ultimă instanță, efectele procesului de industrializare socialistă, determinînd schimbări importante în structura populației ocupate, se reflectă totodată și în schimbarea structurii profesionale a acesteia. În creșterea gradului de pregătire și ridicare a calificării forței de muncă. Înzestrarea economiei cu tehnică și tehnologie avansată a cerut și cere tot mai mulți muncitori cu o temeinică pregătire profesională, cu un larg orizont de cultură, capabili să stăpînească mijloacele moderne de producție, precum și un număr tot mai mare de tehnicieni și ingineri cu vaste cunoștințe de specialitate, buni organizatori ai producției și ai muncii. Astfel, numărul muncitorilor calificați a ajuns să dețină ponderea hotărîtoare în toate ramurile industriale precum și în celelalte ramuri ale economiei naționale. Într-un ritm rapid a crescut numărul inginerilor, economiștilor, cercetătorilor, al personalului de alte specialități precum și al tehnicienilor.

Introducerea progresului tehnic a făcut necesară elaborarea unui program de lungă durată (pînă în 1980) de formare a muncitorilor calificați, a specialiștilor cu pregătire medie și superioară pentru toate sectoarele vieții economice și sociale. În prima etapă a acestui program au fost calificate peste 1730 mii cadre, urmînd ca în cea de a doua etapă (1976—1980) să fie calificate încă 1750—2000 mii persoane.

Trebuie menționat, de asemenea, faptul că politica partidului nostru de dezvoltare accelerată a economiei, pe baza industrializării țării, a imbinat și imbină în mod armonios opțiunile de ordin economic cu cele de ordin social-politic. De aceea, modernizarea economiei are în vedere nu numai structurile macro-economice și de ramură, ci ține seama de faptul că orînduirea noastră asigură omogenizarea crescîndă a condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, din toate zonele și localitățile țării, omogenizarea nivelului general de civilizație.

Ca urmare, acordarea unor priorități în ceea ce privește dezvoltarea industrială pentru județele rămase în urmă, are efecte sociale de mare amplitudine care se regăsesc în asigurarea unor condiții de muncă și de viață egale pentru toți cetățenii țării. Repartizarea judicioasă pe teritoriul țării a forțelor de producție asigură locuri de muncă de înaltă productivitate pentru populația activă din toate județele și localitățile, utilizarea la un nivel superior a resurselor de muncă, participarea cât mai egală la folosirea mijloacelor de producție moderne etc.

Întreaga activitate a partidului nostru de îmbunătățire a condițiilor de muncă ale populației pe întreg teritoriul țării se încadrează într-o concepție unitară care, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, are la bază faptul că: „făurirea socialismului presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație al tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cimpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării.”¹⁾

Dezvoltarea capacității creatoare a oamenilor muncii

PORNIND de la premisa că munca este sfera principală de manifestare a vieții sociale, partidul nostru acționează permanent pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață din întreprinderi, instituții și cooperative, acolo unde omul își petrece o parte însemnată a vieții sale. Subliniind caracterul profund umanist al politicii partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că: „În cadrul acestei politici acordăm o atenție deosebită problemelor legate de îmbunătățirea condițiilor de lucru în întreprinderi, de promovarea largă a măsurilor de protecție și securitate a muncii. Aprecăm că aceste probleme au o deosebită însemnătate socială și politică și facem totul ca, în societatea noastră, oamenii muncii, în calitatea lor de producători ai bunurilor materiale și în același timp de proprietari ai mijloacelor de producție, să aibă asigurate toate premisele pentru a-și desfășura activitatea în cele mai bune condiții, beneficiind larg de cuceririle științei și tehnicii înaintate.”²⁾

O preocupare esențială în această direcție rezidă în creșterea permanentă a gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție prin introducerea progresului tehnico-științific. Alocarea în ultimii ani a 33% din venitul național pentru fondul de dezvoltare economică și socială a țării și înfăptuirea pe această bază a unui amplu program de investiții au imprimat o înaltă dinamică de creștere, reînnoire și modernizare a bazei tehnico-materiale în toate ramurile economiei naționale și în primul rând în industrie.

Creșterea fondurilor fixe productive într-un ritm care depășește simțitor pe cel al creșterii populației ocupate în ramurile producției materiale a condus la o sporire rapidă a înzestrării tehnice a muncii, cu consecințe directe pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă. După cum se știe, costul unui nou loc de muncă urmează o curbă pronunțat ascendentă. Dacă în cincinalul 1965—1970 acest cost se evalua la 300 000 lei, în perioada 1970—1975 el s-a ridicat la circa 500 000 lei, iar în cincinalul actual va atinge circa 700 000 lei.

În industrie, ramură în care se localizează cea mai însemnată creștere, fondurile fixe calculate pe o persoană vor fi în 1980 cu peste 45% mai mari decât în 1970; dacă avem în vedere numai noile capacități industriale ce se vor pune în funcțiune, ca urmare a echipării acestora cu mașini, utilaje și instalații tehnologice de înalt nivel tehnic, investiția specifică prevăzută pentru crearea unui nou loc de muncă va fi aproape dublă comparativ cu cincinalul 1971—1975.

Tendențe similare se constată și în celelalte ramuri ale economiei naționale. În agricultură, spre exemplu, dotarea tehnică a muncii exprimată prin valoarea fondurilor fixe pe o persoană ocupată a crescut între anii 1950—1976 de 6,1 ori, depășind în ultimii ani ritmul înregistrat în industrie. Înăfptuirea revoluției tehnico-științifice în agricultură are astfel o contribuție de seamă la transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale, la apropierea condițiilor de muncă și de viață de la sate de cele de la orașe și deci la intensificarea omogenizării sociale.

1) Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Vol. 12. Ed. politică, Buc. 1976, p. 400-401.

2) Nicolae Ceaușescu — Mesaj adresat participanților la al VIII-lea Congres mondial pentru prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. Știința nr. 10 806 din 18 mai 1977.

3) Nicolae Ceaușescu, Mesajul citat anterior.

Creșterea gradului de dotare tehnică a muncii în toate ramurile economiei naționale ca efect al industrializării socialiste, s-a reflectat direct în reducerea muncilor grele, în ușurarea muncii și sporirea volumului lucrărilor executate mecanizat. Spre exemplu, gradul de mecanizare a lucrărilor în construcții-montaj în antrepriză a ajuns în 1975 la 90,6% pentru lucrările de pământ, 95,3% pentru lucrările de transport, peste 86% pentru lucrările de beton, 88,5% pentru manipularea agregatelor etc. Un grad superior de mecanizare s-a realizat și în agricultură în care lucrările principale sînt mecanizate aproape în totalitate, iar lucrările de întreținere a culturilor se execută mecanizat într-o proporție crescîndă de la un an la altul.

Paralel cu creșterea gradului de dotare tehnică a muncii în întreprinderi, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă o atenție deosebită s-a acordat și se acordă aplicării cu consecvență în producție a cuceririlor organizării științifice a muncii, asigurării respectării cu strictețe a normelor de protecție a muncii (prevenirea accidentelor de muncă, combaterea zgomotului și noxelor, limitarea treptată a muncilor dăunătoare sănătății și a muncilor fizice grele) a principiilor igienei și medicinei muncii etc.

Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu „În condițiile de astăzi cînd, ca urmare a desfășurării impetuoase a revoluției tehnico-științifice, a dezvoltării puternice a forțelor de producție sporește necontenit numărul persoanelor ocupate în industrie, în producția materială și în toate ramurile economiei, extinderea continuă a activității de protecție a muncii, eforturile de a găsi metode și mijloace noi, eficiente, pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru, pentru prevenirea accidentelor în producție și a bolilor profesionale se înscriu pe linia unor preocupări majore, a unor necesități prioritare ale societății contemporane, conferind în același timp acestei probleme cu ample implicații economice și sociale un caracter nobil și profund umanitar.”³⁾ De altfel, în scopul asigurării protecției muncii în întreprinderi, instituții și organizații economice spre exemplu, s-au cheltuit în perioada 1953—1975 peste 24 miliarde lei. Numai în cursul anului 1977, spre exemplu, statul a cheltuit pentru protecția muncii 1,9 miliarde lei, revenind în medie pe o persoană din cadrul personalului muncitor 289 lei, aproape 40% din aceste fonduri fiind destinate echipamentului de protecție.

Măsuri importante au fost luate de asemenea pentru aprovizionarea cu bunuri de consum a oamenilor muncii direct în întreprinderi, pentru servirea mesei la cantinele acestora, asigurarea transportului spre și de la locul de muncă, toate acestea avînd o contribuție nemijlocită la îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață, la formarea unor colective de muncă stabile, la întărirea coeziunii acestora.

Toate cele de mai sus, la care se adaugă măsurile pentru ameliorarea ocrotirii sănătății, au determinat scăderea morbidității datorită bolilor profesionale, reducerea numărului de zile de incapacitate temporară de muncă, scăderea accidentelor de muncă. Astfel, față de anul 1964 în anul 1975 numărul de zile de incapacitate temporară de muncă datorită bolilor profesionale și accidentelor de muncă la 100 de muncitori, s-a redus la 2,0 față de 13,1 și respectiv la 10,8 față de 11,9. De asemenea, numărul accidentelor de muncă la mia de lucrători a fost de 3,7 în 1977 față de 5,9 în 1971.

Un element esențial al condițiilor de muncă îl constituie durata muncii. Avînd la bază rezultatele din ce în ce mai bune în producție, în creșterea productivității muncii (într-un ritm mediu anual de 7,9% în industrie, 6,6% în construcții montaj în antrepriză, 4,8% în transportul feroviar etc., în perioada 1951—1976) ca efect al industrializării socialiste, în țara noastră se creează premise pentru reducerea duratei muncii. Programul de reducere a duratei săptămîinii de lucru adoptat de Conferința Națională a Partidului din decembrie 1977, pus deja în aplicare încă din acest an, prevede eşalonarea trecerii la săptămîna de lucru redusă în două etape: prima etapă în perioada 1978—1980 în care se va introduce succesiv pe ramuri și sectoare ale economiei săptămîna de lucru de 46 ore și a doua etapă în perioada 1981—1983, în care se va introduce, de asemenea succesiv, săptămîna de lucru de 44 ore.

Se remarcă faptul că programul de reducere treptată a duratei săptămîinii de lucru asigură nu numai condiții pentru creșterea timpului liber ci și pentru îmbunătățirea activităților cultural-educative, a serviciilor pentru populație, realizîndu-se astfel cadrul necesar pentru o mai bună dezvoltare a omului pe multiple planuri în sensul și spiritul exigențelor de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Grigore VALCEANU
Elena BADEA

Institutul de economie socialistă

ACȚIUNI CONCRETE PENTRU ÎNFĂPTUIREA SARCINILOR STABILITE DE PLENĂRA C.C. AL P.C.R.

ÎNDEPLINIREA PROGRAMELOR DE ÎNNOIRE A PRODUSELOR — CERINȚĂ DE ÎNALTĂ RESPONSABILITATE

IN AMPLA ÎNTRECERE SOCIALISTĂ care se desfășoară în întreaga țară în cinstea zilei de 23 August pentru realizarea și depășirea prevederilor planului și a angajamentelor asumate, un obiectiv principal îl reprezintă înnoirea și modernizarea produselor și a tehnologiilor. Pe această cale se aduce, în toate întreprinderile, o contribuție deosebit de importantă la diversificarea producției și sporirea competitivității produselor, la reducerea accentuată a cheltuielilor materiale de producție, la creșterea productivității muncii și a beneficiilor.

În cincinalul revoluției științifice și tehnice, din multitudinea preocupărilor de înnoiri tehnologice și organizatorice, prioritatea o dețin cele privind realizarea programelor speciale care urmăresc creșterea și diversificarea mai accelerată a producției în domenii hotărâtoare pentru dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale. Dat fiind că îndeplinirea integrală a acestor programe contribuie la formarea unor resurse de bază în procesul creșterii economice, se poate aprecia că urmărirea modului în care ele sînt transpuse în practică prezintă un larg interes. În acest număr: despre stadiul realizării prevederilor cuprinse în Programul privind creșterea și diversificarea producției, asimilarea în fabricație a noi tipuri de tractoare și mașini agricole în perioada 1978—1980.

Prin înnoire: intensificarea și eficientizarea utilizării mijloacelor de muncă

ÎNCĂ DE LA ÎNCEPUT se cer făcute unele precizări. Cu toate că investigația de față se va opri la prezentarea activității de îndeplinire a acestui program în întreprinderile din cadrul Centralei industriale de tractoare și mașini agricole (C.I.T.M.A.), volens-nolens — va fi oglindit și modul în care și alte unități sprijină (în procesul derulării aprovizionării, al cooperărilor etc.) realizarea prevederilor sale, deci vor apărea și elemente de funcționare a „mecanismului” economic. În al doilea rînd, trebuie precizat faptul că Programul de asimilare în fabricație a noilor tipuri de tractoare și mașini agricole în perioada 1978 — 1980 este parte integrantă a programului prevăzut pentru înnoirea acestui sector în întreg cincinalul actual. În 1978 însă, prevederile inițiale au fost revizuite și actualizate, adăugîndu-li-se sarcini noi în funcție de dinamica ridicată pe care au înregistrat-o cerințele beneficiarilor și potențialul material, uman și financiar

disponibil în întreprinderile producătoare. Ca urmare, realizărilor remarcabile obținute de constructorii români de tractoare și mașini agricole în primii doi ani ai cincinalului — larg cunoscute și care se bucură de o înaltă apreciere în întreaga lume — li se adaugă în acest an și în continuare noi tipuri de produse perfecționate care răspund mai bine cerințelor raționalizării muncii în agricultură.

Astfel, perfecționările aduse urmăresc:

— **înlocuirea tractoarelor** — mașini agricole complexe — la lucrările agricole care nu sînt capabile să le solicite la nivelul performanțelor ridicate de care dispun și deci să le utilizeze cu o eficiență ridicată, cu **utilaje autopropulsate**;

— **crearea unor noi mașini și utilaje** care să contribuie la **utilizarea mai intensă a terenurilor agricole și viticole, să cultive și să întrețină o mai mare cantitate de producție pe unitate de suprafață**;

— **modularea și tipizarea mașinilor agricole agregat** pentru tractoare din toate clasele de putere: a semănătorilor pentru cereale păioase, a grapelor cu discuri etc.

O asemenea acțiune a devenit cu atît mai necesară cu cît, pe această cale se facilitează cuplarea în agregat a diferitelor mașini agricole corespunzător cerințelor utilizării intensive a viitoarelor tractoare cu puteri și alte performanțe tehnice și de exploatare superioare;

— **reducerea consumului de metal** prin diminuarea uzurii în exploatarea a tuturor mașinilor agricole, prin aplicarea unor soluții constructive noi menite să contribuie concomitent și la utilizarea la capacitate sporită a respectivelor utilaje în cadrul diferitelor munci agricole.

Și încă o precizare. În analiza stadiului îndeplinirii sarcinilor prevăzute în program trebuie ținut seamă că realizarea produselor noi comportă, în principal, două etape distincte de desfășurare, fiecare cu factori stimulativi și inhibitori specifici și deci cu posibilități diferite de impulsioneare și eficientizare a desfășurării lor. Prima etapă cuprinde totalitatea activităților începînd de la emiterea ideii de produs nou și pînă la lansarea în fabricație a respectivelor produse. Cea de a doua cuprinde activitățile de fabricație propriu-zisă de serie a produselor noi.

Între seria zero și lansarea în fabricație — o problemă ce solicită mai multă operativitate

ÎN CE PRIVEȘTE realizările obținute în prima etapă a înnoirii, trebuie arătat că, din prevederile programului pe semestrul I al acestui an au fost puse în fabricație un număr de 9 noi tipuri de mașini agricole bine apreciate de beneficiarii din țară și de peste hotare. Pe lîngă realizarea unor performanțe tehnice și funcționale superioare la noile produse realizate, comparabile și chiar superioare celor mai bune realizări

obținute pe plan mondial, în întreprinderile producătoare a fost scurtația substanțial durata ciclului de înnoire, au fost diminuate cheltuielile aferente acestui proces. Idei noi, valoroase au fost elaborate nu numai în cadrul proiectelor executate în cadrul institutului de cercetări și inginerie tehnologică de specialitate sau în cadrul compartimentelor tehnice specializate din diferite unități ale centralei. Un aport deosebit la originalitate și eficiență l-a reprezentat contribuția mișcării inventatorilor și inovatorilor, a creativității tehnice de masă. A sporit multă în dinamică nu numai numărul de idei noi elaborate, ci și numărul celor aplicate, precum și economiile obținute prin aplicarea în practică a invențiilor și inovațiilor efectuate.

Totodată însă a rămas și un număr de 9 tipuri de produse noi prevăzute în program la care nu s-a realizat punerea în fabricație la termenele prevăzute în special din cadrul sistemelor de mașini agricole pentru tractoarele de 180 CP cum ar fi: plugurile semipurte, unele agregate complexe etc. Se cere subliniat faptul că la produsele nerealizate toate pozițiile și fazele de asimilare a căror îndeplinire depindea de întreprinderile C.I.T.M.A. au fost realizate în termen. Din cele 71 de poziții care, conform programului de înnoire au avut 173 de faze scadente în

1977 și semestrul I din 1978, au fost realizate integral un număr de 164 de faze. Cele 9 faze nerealizate se referă la operațiunea de lansare în producție. După cum se știe însă legislația în vigoare inter-

● Prin înnoirea utilajelor agricole : o cantitate mai mare de producție la hectar ● În actualitate — modularea și tipizarea mașinilor agricole agregat ● Termen de fabricație a produselor noi în semestrul I — cu prețuri neavizate de beneficiar nici în trimestrul III. Pe agenda conducerii centralei : perfecționarea cooperării între unitățile proprii.

zice introducerea în fabricație de serie a produselor care nu au preț aprobat. Producătorul a elaborat și înaintat la timp — conform opiniei specialiștilor din cadrul C.I.T.M.A. — beneficiarului documentația de preț, dar acesta (reprezentat prin direcția de specialitate din cadrul Ministerului Agriculturii) întârzie cu acordarea avizelor. Unele prețuri încă neavizate de către beneficiar trebuiau să fie definitive chiar din 1977 pentru a se putea respecta termenul de punere în fabricație a respectivelor produse noi, iar altele (agregate complexe de exemplu) în prima parte a acestui an.

În acest context se cere acționat

cu mai multă operativitate la nivelul diferiților beneficiari implicați pentru o stabilire mai operativă a prețurilor „restante”. Numai astfel noile pluguri semipurte de la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole Craiova, agregatele complexe de la Întreprinderea mecanică „Ceahlăul” Piatra Neamț ș.a. care au efectuată de mult timp pregătirea de fabricație și seria zero și care în prezent creează imobilizări de fonduri la producător vor putea fi lansate cât mai rapid în fabricație, iar rămănerile în urmă — recuperate în cel mai scurt timp. Desigur, prețul unui produs nou trebuie examinat cu maximă atenție și stabilit cu responsabilitate. Beneficiarii din acest lucru mult mai operativ.

Din nou — aprovizionarea...

REFERITOR la realizările obținute în cea de-a doua etapă a înnoirii, trebuie arătat că prevederile fizice ale programului au mai avut de suferit și din diferite motive apărute în faza fabricației propriu-zise. Pentru ca, în continuare, în semestrul II al anului să se realizeze exemplar prevederile programului și să poată fi recuperate rămănerile în urmă este necesar să se acționeze cu prioritate în următoarele direcții :

● perfecționarea funcționării mecanismului aprovizionării teh-

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Normele de consum — între prevederi și realizări

ÎNTEPRINDERILE INDUSTRIALE din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au obținut în cursul sem. I a.c. însemnate economii de materiale lemnoase la marea majoritate a normelor de consum. Astfel, numai la producția de mobilă s-au economisit peste 14 mii mc cherestea (din care peste 6 mii mc cherestea de rășinoase) și peste 100 mii mp furnire estetice. Alte produse la care consumurile realizate se situează sub cele planificate, sunt panourile pentru construcții (cu o economie de peste 10 mii mc cherestea rășinoase), lăzile de lemn (cu o economie de peste 5 mii mc cherestea de fag), uși, ferestre clasice (cu o economie de peste 6 mii mc cherestea). În aceste condiții, valoarea produselor obținute dintr-un mc de masă lemnoasă, a fost mai mare în sem. I față de prevederi cu 1,9%, respectiv cu 42 lei/mc.

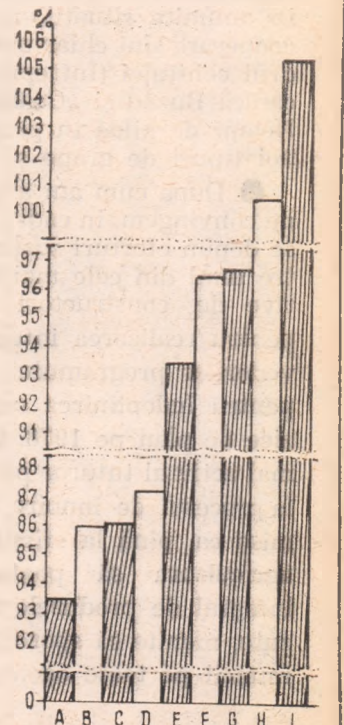
Toate aceste rezultate constituie expresia simțului de răspundere și a spiritului gospodăresc de care dau dovadă colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile de prelucrare a lemnului, angajate în îndeplinirea sarcinilor de plan, în reducerea normelor de consum și, pe această bază, a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs.

Cantități importante de material lemnos de rășinoase sunt utilizate în producția de celuloză din care se realizează hirtie și cartoane. În acest sector, orice procent de reducere a normelor de consum poate duce la economii substanțiale de materii prime. Dar în sem. I. a.c., la producția de celuloză sulfat naturală și înălbătită, ceea ce s-a înregistrat au fost nu economii, ci depășiri de consumuri. Cantitatea totală consumată suplimentar însumează peste 19 mii mc din care s-ar fi putut obține în plus circa

Realizarea principalelor norme de consum la materiale lemnoase pe semestrul I 1978

A	Cherestea rășinoase — panouri pentru construcții
B	Cherestea rășinoase — mobilă corp
C	Cherestea stejar — uși, ferestre clasice
D	Cherestea fag — lăzi
E	Cherestea fag — mobilă corp
F	Cherestea rășinoase — uși, ferestre clasice
G	Furnire estetice — mobilă corp
H	Lemn rășinoase — celuloză sulfat naturală
I	Lemn rășinoase — celuloză sulfat înălbite

3 mii tone celuloză de calitate superioară. Evident că această depășire ar fi putut fi evitată dacă Centrala industriei celulozei, hirtiei și fibrelor artificiale și unitățile sale din subordine ar fi luat măsuri de mai bună gospodărire a lemnului încă de la depozitarea lui și, apoi, în procesul de producție în toate fazele de transformare a sa în celuloză.

nico-materiale. Este necesar ca furnizorii („Danubiana” București, Combinatul siderurgic Galați, C.A.T.C. Jilava ș.a.) să dea dovadă de mai multă consecvență în livrarea materialelor la termenele prevăzute în contracte. Este adevărat că se plătesc penalizări beneficiarilor, dar nu trebuie uitat că nesosirea la vreme a unor materiale a păgubit economia națională, în semestrul I a.c., printre altele de 205 noi mașini de adunat și căpițat (ce trebuiau produse la „Semănătoarea” București), 300 noi grape cu discuri (ce trebuiau produse la întreprinderea „Ceahlăul” Piatra-Neamț), circa 500 de bucăți de noi pluguri semipuritate etc.

● **imbunătățirea funcționării mecanismului cooperării în producție.** Partenerii de cooperare nu trebuie să mai privească această acțiune ca o obligație... facultativă, ci să devină, în toate cazurile, responsabili de consecințele finale ale modului în care se achită de sarcinile care le revin. De exemplu, nerespectarea obligațiilor de cooperare de către „Balanța” Sibiu sau Întreprinderea mecanică de echipamente hidraulice Galați nu a însemnat numai nelivrarea unor elemente hidraulice, ci a provocat, în lanț, nerealizarea unor produse noi, prevăzute în programul beneficiarului care nu pot fi în nici un caz înlocuite cu justificări, indiferent de natura lor.

Un sprijin sporit în această direcție poate și trebuie să aducă și conducerea C.I.T.M.A. dat fiind că în anumite situații, restanțieri la cooperare sînt chiar unități din cadrul centralei (Întreprinderea mecanică Buzău și „Ceahlăul” Piatra Neamț de pildă în producția unor noi tipuri de grape și altele).

● După cum am avut ocazia să ne convingem, în cadrul C.I.T.M.A. se depun eforturi susținute, de către unul din cele mai bune colective de constructori de mașini pentru realizarea integrală a prevederilor programului de înnoire pentru îndeplinirea sarcinilor fizice de plan pe 1978. Cu sprijinul mai activ al tuturor participanților la procesul de înnoire, există premise ca, pînă la sfîrșitul anului, agricultura să poată beneficia integral de produsele noi prevăzute, menite să sporească rodnicia muncii pe toate ogcarele țării.

B. PĂDURE

Noi resurse în circuitul economic

ZGURA METALURGICĂ — ÎNLOCUIITOR AL MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

LĂRGIREA BAZEI de materii prime, crearea de noi materiale și diversificarea gamei de înlocuitori pentru produsele convenționale de consum industrial sînt probleme asupra cărora s-a oprit cu insistență secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la consfătuirile de lucru de la C.C. al P.C.R. cu ceretătorii și proiectanții, cu lucrătorii din domeniul construcțiilor. Procesul dinamic de creștere a economiei, ridicarea eficienței în fiecare sector de activitate, progresul înregistrat de gîndirea și tehnica românească fac necesară și posibilă astăzi introducerea de noi resurse în circuitul economic. În acest context trebuie abordată și problema utilității economice a deșeurilor industriale. „Revista economică” s-a ocupat în nr. 39/1977 de necesitatea metaluriei cenușilor de termocentrală. Aducem în atenție un alt exemplu — **zgurile metalurgice**.

Un deșeu costisitor . . .

CREȘTEREA PERMANENTĂ a necesităților de metal determină și mărirea „producției” principalului reziduu siderurgic — zgura, considerată multă vreme ca un deșeu costisitor, nefolosibil. Aprecierile specialiștilor relevă că și în viitor zgura, în special cea de furnal (la care de fapt ne referim), va avea o curbă de creștere, deși ușor aplatizată. În instalațiile de capacitate medie din țara noastră la fiecare tonă de fontă rezultă circa 500—700 kg de zgură; în întreaga țară, la nivelul industriei siderurgice se obțin anual zeci de mii de tone de asemenea deșeuri.

Este adevărat că o bună parte din zgura de furnal (sub formă granulată) este folosită în prezent în industria materialelor de construcții (în speță ca adaos la fabricarea cimentului). Această utilizare înseamnă însă un avantaj economic secundar pe lângă cel ce s-ar obține prin găsirea unor utilizări cu eficiență ridicată (asupra acestei probleme vom reveni) lucru dovedit cu ocazia unor experimentări. Odată cu aceasta se rezolvă mai bine și o serie de probleme pe care le ridică depozitarea (consolidarea hălelor vechi, investiții pentru noi spații de depozitare), se micșorează suprafețele de teren ocupate și, nu în ultimă instanță, se reduc cheltuielile de transport la locul de depozitare (numai la Combinatul siderurgic din Reșița, ca să dăm doar un exemplu, pentru fiecare tonă de zgură transportată de la furnal la haldă se cheltuiesc 15 lei, anual aceste cheltuieli ridicîndu-se la peste 2 milioane de lei).

. . . sau rival al materialelor convenționale de construcții ?

EXPERIENȚELE din alte state ale lumii, ca de altfel și din țara noastră, arată că valoarea potențială a unora dintre compușii chimici ai zgurilor de furnal dau posibilitatea valorificării acestui deșeu pentru obținerea a diverse produse utilizabile în construcții. Avantajele industrializării justifică pe deplin folosirea completă a cantităților rezultate din producția curentă, cît și exploatarea haldelor vechi.

Cercetările desfășurate pe bază de contract între Combinatul siderurgic Reșița și catedra de tehnologie a siliciatilor și compușilor oxidici a Facultății de chimie industrială din Timișoara s-au materializat în soluții tehnice corespunzătoare pentru **elaborarea din zgurile negranulate de furnal a unei game largi de produse autoclavizate, betoane celulare autoclavizate, betoane cu agregat de zgură, plăci de pardoseală, produse din sticlă de zgură pentru placări interioare și exterioare.** S-a urmărit ca produsele care se obțin prin valorificarea zgurilor de furnal să corespundă unor condiții economice avantajoase și necesităților economiei naționale. Cercetările preliminare, în fază de laborator, s-au concentrat, în special, asupra cărămizilor autoclavizate din zgură. Proprietățile mecanice ale acestui produs sînt superioare comparativ cu cele ale materialelor obișnuite de construcții.

Continuarea experimentărilor în fază pilot, încercările practice de durată, în condiții de încărcare și de uzură a construcțiilor și verificarea menținerii în timp a caracteristicilor obținute în laborator s-au finalizat prin omologarea produsului. Concomitent a fost determinată și eficiența economică a unei producții industriale. Din calculele preliminare rezultă că **pentru o fabrică de cărămizi autoclavizate din zgură cu o producție de 100 000 tone pe an se consumă circa 75 000 tone de zgură de furnal ; prețul de cost pentru o tonă de înlocuitori este cuprins între 76.82 și 92.45 lei față de 127 lei la cărămizile obișnuite de construcții.**

Rezultate concludente au dat și cercetările de obținere a unor **plăci de sticlă marblit de culoare roșie și neagră** cu aspect marmorean care să înlocuiască plăcile de faianță. Cu toate acestea, valorificarea superioară, eficiență a zgurilor de furnal, a zgurilor metalurgice, în general, rămîne la stadiul de deziderat. Cercetările, rezultatele experimentărilor de care am vorbit trebuie să găsească o mai largă audiență la factorii interesați în dezvoltarea și diversificarea producției materialelor de construcții.

Constantin RADUȚ

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

EFICIENȚA PRODUCȚIEI PENTRU EXPORT

Cum trebuie gândite, pregătite și realizate elementele strategiilor de export

PRIENTRE SARCINILE prioritare ale economiei naționale în etapa actuală, evidențiate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din 5 iulie a.c., o importanță deosebită deține dezvoltarea schimburilor comerciale externe și îndeosebi a exportului, sub dublul aspect: punerea la timp în fabricație a producției destinate exportului și realizarea ei la nivelul tehnic calitativ cerut de partenerii externi; creșterea eficienței exportului, pe baza unei prospectări atente a pieței și adaptării la condițiile conjuncturale.

În îndeplinirea cantitativă și calitativă a sarcinilor

la export, o atenție deosebită se acordă, în întreprinderile producătoare, stabilirii și adaptării continue a nomenclatorului de export la cerințele pieței externe, astfel încât, pornind de la resursele date (materii prime, utilaje, forță de muncă) să se obțină o eficiență tot mai ridicată a operațiunilor.

Preocupările în acest sens ale **Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului Suceava** au permis o mai bună alocare a factorilor de producție pentru optimizarea producției de export, punând în valoare rezervele existente.

Factori conjuncturali

ÎNCADRÎNDU-SE în conjunctura economică generală a ultimelor două decenii, caracterizată prin modificări structurale rapide, **produsele din lemn stratificat** cunosc, pe plan mondial, creșteri ale producției și consumului mult mai intense ca în trecut. În perioada menționată, creșterea medie anuală a consumului aparent pentru aceste produse a fost de 8%.

Adaptându-se acestor tendințe și acționând în paralel cu acoperirea cerințelor consumului intern, industria plăcilor din lemn stratificat din țara noastră a contribuit și va contribui cu o pondere tot mai mare la susținerea comerțului exterior al României cu produse lemnoase.

Este de remarcat, concomitent cu creșterea volumului de export, și lărgirea ariei geografice. Dacă în perioada anilor '60 exportam plăci din lemn doar în 5-6 țări europene, mai ales dezvoltate economic, astăzi livrările se fac în peste 40 de țări, dintre care multe în curs de dezvoltare. Produsele noastre din această categorie sînt cunoscute și apreciate atît în țări mari producătoare — ca Belgia, Spania — sau mari consumatoare — ca Franța, Polonia, Cehoslovacia, R.F. Germania, Statele Unite, cît și în țări care sînt potențiali concurenți, datorită resurselor de materii prime ce le dețin, cum sînt U.R.S.S. și Canada.

Întreprinderile românești producătoare și cele exportatoare au trebuit să se adapteze atît creșterii cantitative, cît și modificărilor

calitative intervenite pe piață, în contextul unor factori cu influență economică mai largă. Între aceștia sînt de identificat, spre exemplu pentru piața vest-europeană:

— sporirea prețurilor produselor petroliere cu incidențe în ce privește creșterea navlurilor, sporirea costurilor uleiurilor și cleiurilor folosite ca materii prime, mărirea cererii pentru plăcile din lemn cu caracteristici termoizolante în construcția de locuințe;

— rata sporită a inflației, determinînd tendința de constituire la consumator a unor stocuri sporite de plăci, pentru a evita cumpărarea ulterioară la prețuri și mai mari;

— concurența din partea ramurilor care utilizează aceeași bază de materii prime (industria celulozei și hirtiei poate oferi prețuri cu cca. 50% mai mari pentru aceleași materii prime);

— concurența din partea înlocuitorilor mai ieftini (spre exemplu, utilizarea în industria mobilei a maselor plastice, care rămîn mai ieftine chiar și în condiții de criză energetică).

Optimizarea eforturilor la producători

CONJUGAREA EFORTURILOR producător-exportator în îndeplinirea sarcinilor de export impune, pe de o parte reducerea consumului intern de muncă socială necesară pentru obținerea unui leu valută la export (ceea ce se realizează în special în cursul procesului de producție), iar pe altă parte, valorificarea superioară a

produselor noastre prin prețurile în valută obținute.

În legătură cu primul aspect — reducerea consumului de muncă — un rol deosebit îl are găsirea unor soluții care să asigure îndeplinirea în condiții optime a indicatorilor de plan, atît la nivelul întreprinderii producătoare (costuri de producție, timp de folosire a utilajelor), cît și la nivelul întreprinderii exportatoare (aport valutar, curs de revenire, beneficii în valută).

Aplicarea în practică a acestei orientări la C.E.I.L.-Suceava a avut în vedere îmbunătățirea simultană a trei indicatori: costul de producție, timpul de folosire a utilajelor și aportul valutar obținut pe diferite piețe. Dată fiind complexitatea datelor de prelucrat pe care le impune problema, studiul s-a mărginit numai la două din unitățile platformei industriale: fabrica de plăci fibrolemnoase și fabrica de placaj. Totodată s-au avut în vedere și o serie de restricții, impuse de resursele existente și de informațiile de piață furnizate de întreprinderea exportatoare — Tehnoforest-export.

Aceste restricții pot fi clasificate în trei categorii:

— cele date de materia primă repartizată (e vorba de masa lemnoasă disponibilă, diverse sortimente de cleiuri etc.);

— cele date de alocarea forței de muncă (cuantificată prin fondul total de retribuire la nivelul întreprinderii);

— cele rezultate din posibilitățile de desfacere ale întreprinderii Tehnoforestexport pe piața în cauză.

Pe baza acestor date s-au obținut cinci variante de soluții, ce asigură îmbunătățirea simultană a celor trei indicatori avuți în vedere: costul de producție, timpul de folosire a utilajelor și aportul valutar. Pornind de la datele concrete, soluțiile au fost obținute prin folosirea unor algoritmi de programare lineară multidimensională, existenți în cadrul Centrului de calcul economic și cibernetică economică al Academiei de Studii Economice din București.

Faptul că soluțiile unor astfel de probleme de programare multidimensională nu sînt unice, ci se prezintă în variante, permite ca alegerea finală să fie făcută în funcție de gradul de interes ce există la un moment dat pentru îmbunătățirea diversilor indicatori. Planificarea de această manieră a producției pentru export oferă posibilități foarte largi de cointereseare simultană atît la nivelul producătorului, cît și la cel al exportatorului, în scopul promovării exportului.

Menționăm că una din variantele de producție obținute oferea îmbunătățiri de 3-4% pentru doi din indicatori (cost de producție și timp de folosire a utilajelor pentru producția destinată exportului) și menținerea aproximativ constantă a celui de al treilea — aportul valutar. Dacă pentru Tehnoforestexport, varianta spre care merg opțiunile este cea care asigură maximizarea indicatorului specific — aportul valutar, problemele puse la C.E.I.L. Suceava sînt ceva mai complexe. Ele se referă la alegerea variantei ce asigură cea mai bună realizare a celor doi indicatori specifici producției.

Rolul esențial este jucat în ultimă instanță — dincolo de aspectele economice ale problemei — de experiența și competența cadrelor de decizie la nivelul celor două întreprinderi, de conlucrarea armonioasă a acestora.

Adaptarea la elasticitatea cererii

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE cel de-al doilea aspect: **valorificarea superioară a produselor prin prețurile în valută obținute**, au fost identificate ca direcții de acțiune:

— orientarea spre sortimente ce prezintă un grad mai înalt de valorificare a materiei prime și care prezintă prețuri medii superioare de export. Este necesar, în acest sens, să se acționeze mai prompt pentru introducerea în fabricație a panourilor din lemn combinat cu mase plastice. (Un studiu efectuat în R.F.G. arată că 68% din materialele plastice utilizate în construcții sînt în combinație cu panourile derivate din lemn);

— **diversificarea relațiilor comerciale** cu piețele de export, în sensul diversificării ariei geografice, ca și a partenerilor din cadrul unei arii cunoscute. Acest principiu de acțiune a dus la identificarea faptului că pe unele piețe consumatorul particular cîștigă o pondere tot mai mare, contrabalansînd lipsa de cerere din partea principalului consumator de plăci — sectorul de construcții. Aceasta a făcut să se acorde o atenție crescîndă formelor specifice de comercializare — în speță, magazinele universale de o structură deosebită;

— **alegerea momentului optim** de ieșire pe o anumită piață, avînd în vedere variația raportului cere-re-ofertă la un moment dat.

Acest lucru nu se poate face dacît prin cunoașterea aprofundată a coeficienților de elasticitate a consumului față de o serie de variabile, între care amintim: populația, veniturile acesteia, construcția de locuințe, producția de celuloză, producția de lemn pentru combustibil etc.

Este semnificativ, astfel, faptul că elasticitatea consumului de plăci stratificate din lemn în Europa occidentală este media unei serii de cifre ce variază de la o țară la alta între limita inferioară de 1,1 și cea superioară de 3,2.

La rîndul ei, cunoașterea elasticității cererii a implicat, în unele cazuri, identificarea momentului cînd un anumit nivel de preț pentru unul din produsele de lemn stratificat determină, pe o anumită piață, posibilitatea înlocuirii lui cu alt produs din aceeași familie și a oferit producătorului informații prețioase pentru orientarea gamei sortimentale.

Direcții de acțiune în viitor

O SINTEZĂ a principalelor resurse de sporire a eficienței, identificate atît la nivelul producătorului — Combinatul de exploatare

și industrializare a lemnului Suceava, cît și la cel al exportatorului — Tehnoforestexport, impune ca necesare:

● acționarea în continuare pe linia unei strînse colaborări între producător și exportator, informațiile deținute de specialiștii din comerț exterior trebuind să determine jaloanele în orientarea producției spre o anumită gamă sortimentală. Aceasta cere, de la caz la caz, renunțarea la fabricarea unor produse cu consumuri specifice și costuri ridicate și orientarea obligatorie a unităților producătoare spre asimilarea unor **noi sortimente** cerute pe piața mondială. Se ajunge astfel la atingerea dezideratului de a face export nu numai în raport cu posibilitățile de producție, ci și cu cele de plasare a produselor la prețuri corespunzătoare;

● identificarea **rețelei optime** de comercializare, trecîndu-se treptat de la folosirea agenților, la vînzarea directă către importatori și chiar angrosiști importanți sau mari utilizatori finali;

● întocmirea unor studii de piață, care să identifice ansamblul tuturor factorilor conjuncturali ce influențează rentabilitatea exporturilor românești pe o anumită piață, avînd o bază de informare largă și competentă;

● organizarea unor largi **acțiuni de promovare** a exporturilor;

● folosirea la maximum (pînă la limita de 50% din plafonul total alocat) a **contingentelor libere** de taxe vamale în țările Europei de vest;

● **raționalizarea transporturilor** (care pot reprezenta, pentru anumite piețe, cca. 40% din costul total al exportului);

● **realizarea de contracte de lungă durată**, ținînd seama de evoluția conjuncturală pentru aceste produse;

● aplicarea unei **strategii de prețuri** variată în funcție de specificul rețelei.

Situîndu-se pe aceste coordonate, colaborarea producător-exportator va da roade deosebite, determinînd o contribuție sporită la creșterea volumului și eficienței exporturilor, multe din elementele enumerate fiind în forme și modalități specifice de un interes mai larg pentru producătorii și exportatorii noștri.

Florin POGONARU

DIRECȚII DE ÎMBUNĂȚIRE A ORGANIZĂRII MUNCII ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

UN PRIM OBIECTIV FUNDAMENTAL al organizării raționale a muncii în C.A.P.-uri îl constituie folosirea cât mai judicioasă a pământului, ca mijloc de producție principal și de neînlocuit. Pe această linie, o importanță deosebită o are permanentizarea fermelor și brigăzilor de producție care se concretizează, printre altele, în faptul că acestora li se repartizează o suprafață de teren, pe mai mulți ani, în raport cu: resursele de muncă ale fermei sau brigăzii, posibilitățile de mecanizare a lucrărilor pe terenul respectiv, natura culturilor și gradul lor de intensivizare, condițiile locale privind dispersarea terenului și fertilitatea solului. În cursul anului agricol, suprafața de teren de care răspunde șeful de fermă sau de brigadă — este repartizată pe echipe și grupe de familii, în vederea executării lucrărilor la timpul optim și de calitate corespunzătoare.

Datorită faptului că nu întotdeauna plecarea forței de muncă din cooperative a fost riguros planificată și dirijată, s-a ajuns la situația ca în unele cooperative, suprafețe însemnate de terenuri fertile să nu fie folosite complet și rațional. Atunci când plecarea unei părți din forța de muncă nu se corelează judicios cu creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, se ajunge la situații în care o bună parte din ferme, brigăzi și echipe rămân descompletate, ceea ce generează dificultăți destul de mari în organizarea muncii din cooperative.

O mare însemnătate pentru organizarea științifică a muncii în C.A.P.-uri o are stabilirea corectă a necesarului de forță de muncă. Compararea necesarului cu resursele se face cu ajutorul balanței forței de muncă și al graficului necesarului de forță de muncă. Acest calcul poate și trebuie să fie realizat atât la nivelul zonei, al unității, cât și la nivelul fermei sau brigăzii. Repartizarea judicioasă a oamenilor și participarea lor efectivă la lucrul în cadrul fermelor și brigăzilor asigură, pe lângă folosirea rațională a forței de muncă, efectuarea în timpul optim a lucrărilor agrotehnice, exploatarea intensivă și completă a parcului de mașini, toate acestea constituind căi verificate de sporire a producției și a economicității sale.

Pe baza devizelor de lucrări se poate stabili volumul necesar de muncă în fiecare perioadă, în funcție de care se face repartizarea operatorilor pe diferite lucrări, putându-se astfel preveni și elimina deficitul de resurse de muncă, concomitent cu mobilizarea tuturor rezervelor de muncă în perioadele de vîrf ale activității agricole.

Considerăm că în actuala etapă a devenit necesară introducerea obligatorie, în fiecare C.A.P., a întocmirii balanței forței de muncă. Aceasta, destul de simplă în concepția și construcția sa, facilitează calculul și analiza resurselor și necesarului de forță de muncă în unitatea respectivă, dar și pe ferme sau brigăzi de producție. Comparînd cele două părți ale balanței, se poate stabili rezerva sau deficitul de forță de muncă la nivelul cooperativei

sau fermei, ceea ce antrenează programe și măsuri adecvate situațiilor respective. Pentru exemplificare, prezentăm balanța forței de muncă, comparativ cu utilizarea efectivă a acesteia, întocmită de noi pentru C.A.P. Iecea Mare (jud. Timiș) la nivelul anului 1977. Așa cum reiese din tabel, apare un deficit de forță de muncă în lunile septembrie și octombrie, chiar în raport cu disponibilul teoretic de norme convenționale, iar în celelalte luni ale anului constatăm resurse excedentare în raport cu nevoile reale ale producției.

Cunoașterea din timp a situației reale și pregătirea unor măsuri adecvate pentru rezolvarea dificultăților impun:

- în primul rînd, întocmirea corectă a unor astfel de balanțe ale forței de muncă — aceasta fiind, de fapt, prima condiție a unei planificări și repartizări judicioase a resurselor.

- reținerea, din analiza datelor balanței, a resurselor excedentare pe luni și sezoane, ceea ce necesită găsierea unor noi soluții pentru utilizarea mai completă a forței de muncă din unitate. Mult mai adecvat pentru măsuri practice apare excedentul calculat în raport cu disponibilul real și nu cu cel teoretic; se știe că o parte din cooperatori execută munci sezoniere în alte ramuri sau în gospodăria personală, iar bătrînii și invalizii vin la muncă în C.A.P. mai ales vara. Deci, aceste resurse apar nefolosite într-un grad mai mare doar în raport cu C.A.P.-ul, iar nu în sine, ele executînd o serie de munci utile în alte ramuri.

- la C.A.P.-ul analizat, efectuarea, în lunile septembrie și octombrie, a unui număr mai mare de norme convenționale decît cele disponibile teoretic, arată că se mai poate acționa încă pentru găsirea unor noi rezerve de forță de muncă, prin mobilizarea în

tă a fiecărei cooperative pot exista și alte soluții pentru acoperirea deficitului de forță de muncă în unele luni ale anului prin încercări de aplatizare a cererii necesarului de forță de muncă pe luni, sisteme de organizare a muncii, mecanizarea unor lucrări, cooperare etc.

Asupra folosirii optime a forței de muncă exercită o mare influență permanentizarea acesteia nu numai în cadrul fermelor și brigăzilor, ci și pe agregatele de producție. Prin realizarea acestui deziderat, crește certitudinea efectuării tuturor lucrărilor în timpul optim, cu forța de muncă din fermă sau brigadă și cu mecanizatorii de la S.M.A.

Perfecționarea continuă a organizării muncii în cooperativele agricole nu poate avea drept unic scop doar mai buna folosire a resurselor de forță de muncă din aceste unități ci și, în mod deosebit, creșterea eficienței economice a utilizării mijloacelor de producție, date fiind ritmurile foarte înalte de dotare cu mijloace fixe, ce totalizează valori de zeci și sute de milioane de lei. O etapă superioară în cadrul măsurilor de sporire a eficienței fondurilor fixe din agricultura cooperatistă a constituit-o crearea sectorului unic de mecanizare, care reunește mijloacele fixe puse la dispoziție de S.M.A., prin secția de mecanizare, cu cele ce aparțin cooperativei agricole. Prin integrarea tot mai accentuată a activității stațiunii de mecanizare în activitatea de producție din cooperative, se constată o îmbunătățire substanțială a rezultatelor de producție, cât și a indicatorilor ce exprimă eficiența utilizării fondurilor fixe. Astfel, la C.A.P. Izvoru (jud. Ilfov) producția globală, producția netă și venitul net ce revine la mia de lei fonduri fixe totale (C.A.P. + S.M.A.) au crescut în 1977 față de 1975 cu 12,6 la sută, 11,5 la sută și, respectiv cu 13,9 la sută. Aceasta este o dovadă certă a sporirii eficienței activității de producție din cooperative pe seama mai bune organizări a producției și a muncii, deși există încă rezerve însemnate în această direcție. Pe de altă parte, se constată o îmbunătățire a nivelului tutu-

Balanța forței de muncă (în norme convenționale) la C.A.P. Iecea Mare, 1977

Lunile anului	Disponibil teoretic (A)	Disponibil real *)	Necesar (B)	Lucrat efectiv	Excedent sau deficit (A-B)
I	24 320	17 252	8 604	8 142	+15 716
II	24 320	18 517	11 983	12 508	+12 337
III	24 320	18 211	13 800	14 150	+10 520
IV	24 320	19 114	15 500	15 959	+ 8 820
V	24 320	18 728	17 208	16 675	+ 7 112
VI	24 320	20 132	18 602	18 350	+ 5 688
VII	24 320	19 788	20 309	20 609	+ 4 011
VIII	24 320	21 357	23 110	23 713	+ 1 210
IX	24 320	23 119	24 785	24 859	- 455
X	24 320	25 712	27 706	25 820	- 3 386
XI	24 320	- 20 185	17 004	14 820	+ 7 316
XII	24 320	16 319	14 315	12 374	+10 005
Total anual	291 840	230 434	212 956	208 410	+78 884

*) în funcție de posibilitățile de participare.

această perioadă a unor cooperatori care execută munci administrative, auxiliare și de servire. Astfel, prin antrenarea la munca efectivă de recoltare a celor 43 de cooperatori și personal de specialitate cu munci administrative sau de conducere, cu numai jumătate din timpul de muncă prestat de ei în cele două luni, s-ar fi acoperit integral deficitul pe luna septembrie și jumătate din cel pe octombrie. Desigur, în funcție de situația concre-

ror indicatorilor ce măsoară utilizarea mijloacelor fixe, cauza principală constînd în superioritatea noii forme de organizare a muncii — colaborarea dintre mecanizatori și cooperatori în cadrul sectorului unic de mecanizare din C.A.P. Acest lucru a permis perfecționarea organizării utilizării exten-

lector univ. dr. D. TUDORACHE

(Continuare în pag. 30)

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

PRODUȚIA NETĂ ȘI ACCELERAREA INTRODUCERII PROGRESULUI TEHNIC

ÎN CADRUL măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar se înscrie, printre altele, și stabilirea ca indicatori de bază ai planificării și aprecierii activității întreprinderilor productive a valorii producției nete. Indicatorul producția netă asigură cunoașterea exactă a eficienței activității, permițând măsurarea nu numai a dimensiunilor cantitative ale producției colectivelor de oameni ai muncii, ci și calitatea muncii acestora, aportul lor la crearea venitului național.

Corelația producția netă—progres tehnic

INTRODUCEREA indicatorului producția netă prezintă avantaje deosebite în privința stimulării introducerii în producție a cuceririlor științei și tehnicii, a progresului în domeniul tehnologiilor de fabricație. Acest indicator, care are funcția de a exprima sintetic și direct eforturile depuse de întreprinderi, vizează în principal ridicarea eficienței economice, în speță a eficienței muncii vii, realizată mai ales pe seama extinderii și impulsivității progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale.

Comensurarea rezultatelor concrete obținute de întreprinderi prin producția netă și legarea mai strânsă de acest indicator a retribuțiilor vor orienta eforturile colectivelor de muncă spre creșterea valorii nou create, a venitului național. Acestea se pot îndeplini prin reducerea substanțială a consumului de materii prime, materiale, energie și combustibil și creșterea mai accentuată a productivității muncii. Or, aceste obiective majore, hotărâtoare în realizarea și depășirea indicatorului producția netă nu se pot îndeplini decât prin accelerarea ritmului de înnoire și modernizare a producției și introducerea mai intensă a cuceririlor progresului tehnic și a tehnologiilor moderne în scopul valorificării superioare a resurselor materiale și umane.

Prin conținutul său, indicatorul producția netă are menirea să acționeze în sensul micșorării cheltuielilor materiale prin diminuarea consumurilor specifice, aceasta fiind în strânsă dependență de introducerea în fabricație atât a celor mai moderne mașini și utilaje, cât și a unor tehnologii avansate, paralel cu îmbunătățirea organizării producției și a muncii. Introducerea tehnicii noi trebuie înțeleasă în toate fazele procesului de producție, începând de la cercetare-proiectare și pînă la utilizarea produsului. Rezultă deci că indicatorul **producția netă trebuie folosit încă din faza de concepție** (cercetare-proiectare) **a noilor mașini și utilaje ca un element de fundamentare a eficienței și oportunității introducerii acestora în fabricație.**

La prima vedere, ca urmare a unei analize insuficiente a corelației producție netă—progres tehnic, poate apare impresia că acest indicator frînează pătrunderea în ritm rapid a tehnicii avansate în economia națională. Aceasta datorită faptului că în condițiile extinderii pe scară tot mai largă a progresului tehnic are loc o creștere a costurilor de producție în etapa de asimilare a produselor noi, prin sporirea ponderii chel-

tuielilor materiale și a amortizărilor, ce ar putea duce la o diminuare a producției nete. Considerăm că aceste dificultăți ar putea fi înlăturate prin îmbunătățirea corelației dintre capacitatea de cercetare, proiectare, inginerie tehnologică și fabricație, pe de o parte, cu planul tehnic al unităților prin care se stabilesc sarcinile de asimilare a produselor noi și, pe de altă parte, cu cererea beneficiarilor de produse noi. Cu alte cuvinte ne referim la necesitatea asigurării unei corelații perfecte între trei factori ce acționează pentru introducerea în fabricație a produselor noi: cercetarea, proiectarea—producătorul—beneficiarul. De asemenea, tot în acest sens considerăm că pot acționa și criteriile de determinare și repartizare pe produs a cheltuielilor ocazionate de cercetarea, proiectarea, pregătirea fabricației și asimilarea tehnicii noi.

Realitatea demonstrează că **acolo unde pătrunde progresul tehnic rezultatele obținute sînt superioare.** Introducerea acestuia în toate ramurile economiei naționale conduce la o creștere a eficienței folosirii fondurilor fixe, capacităților de producție puse în funcțiune și valorificarea superioară a resurselor de materii prime.

Stimularea prin preț a progresului tehnic

CERINȚA trecerii la o nouă calitate a activității economice impune întărirea autogestunii și autofinanzării fiecărei întreprinderi, precum și intensificarea rolului pîrghiilor financiare în stimularea creșterii eficienței economice în ansamblu. În cadrul acestor pîrghii un rol important revine **prețurilor.**

Pentru ca producția netă să reflecte efortul concret al întreprinderilor, rezultatele directe ale acestora, prețurile în care se exprimă producția netă trebuie să reflecte **costurile sociale reale**, necesare pentru obținerea produselor respective, în condițiile de calitate ce se impun, precum și schimbările în factorii obiectivi ai producției, respectiv în volumul, structura și nivelul tehnic al mijloacelor de producție și a factorului uman, respectînd desigur exigențele economisirii muncii sociale.

În acest sens, considerăm că ar fi oportună practicarea unui sistem de **prețuri dinamice, regresive*** pe măsura învechirii produsului. Un astfel de sistem de prețuri ar da posibilitatea producătorului să cunoască anticipat evoluția ratei rentabilității pe toată durata de fabricație a produsului nou asimilat, astfel încît, în cunoștință de cauză, să ia toate deciziile care se impun pentru diminuarea continuă a cheltuielilor de producție și pentru înlocuirea la timp a produselor învechite cu cele de tehnică nouă. De asemenea, introducerea sistemului de prețuri în trepte va da posibilitatea cunoașterii anticipate a **evoluției producției nete.**

Aplicarea în practică a sistemului de prețuri mobile, concomitent cu adoptarea indicatorului producția netă, ar putea să creeze premisele unei cointeresări economice în asimilarea produselor noi în toate fazele procesului productiv (cercetare, proiectare—pro-

* Vezi „Revista economică” nr. 28/1978, pag. 13—14.

ducție-consum) prin repartizarea efectului economic obținut între toți factorii care concurează la realizarea și utilizarea produselor de tehnică nouă. Acest obiectiv ar putea fi realizat în condițiile în care încă din faza de cercetare-proiectare se calculează **efectul economic ce urmează a fi obținut prin fabricarea și utilizarea produsului nou proiectat, precum și ieftinirea tehnicii noi în comparație cu cea veche pentru consumator, adică reducerea prețului pe unitatea de efect util a tehnicii noi.**

Având în vedere faptul că un element principal al indicatorului producția netă îl reprezintă **cheltuielile de cercetare și pentru introducerea tehnicii noi**, al căror cuantum va influența direct volumul producției nete, va crește interesul fiecărei întreprinderi pentru formarea fondurilor necesare introducerii tehnicii noi, precum și pentru folosirea lor cât mai deplină și eficientă. Astfel, încă din faza de cercetare se determină **volumul cheltuielilor cu cercetarea, paralel stabilindu-se și termenul de recuperare a acestora** (în ani), cheltuieli ce se pot recupera din beneficiile suplimentare medii anuale obținute ca urmare a introducerii în fabricație a produselor noi de către întreprinderea producătoare.

Să presupunem că la o întreprindere industrială din țară se fabrică un produs nou, de exemplu un motor electric; cheltuielile de cercetare ocazionate cu acest nou produs au fost de 148.500 lei; durata de viață normală a unui motor se apreciază la 5 ani; beneficiul suplimentar mediu anual obținut de întreprinderea respectivă prin introducerea în fabricație a noului produs este de 49.500 lei/an. În acest caz, termenul de recuperare a cheltuielilor de cercetare se calculează utilizând relația:

$$T \text{ (ani)} = \frac{\text{total cheltuieli cu cercetarea}}{\text{beneficiul suplimentar rezultat ca urmare a fabricării noului produs}}$$

$$T = \frac{148\,500}{49\,500} = 3 \text{ ani}$$

În perioada de 3 ani sînt planificate a se fabrica la unitatea respectivă 500 bucăți motoare din tipul considerat. Costul cercetării pentru o bucată se poate determina astfel:

— **varianta 1** — cei 148.500 lei cheltuieli cu cercetarea se repartizează în medie pe cele 500 bucăți, adică $148\,500 : 500 = 297$ lei/buc., valoare ce se menține constantă în structura costurilor pe produs în cei 3 ani de fabricație, reprezentînd și perioada de recuperare a cheltuielilor cu cercetarea;

— **varianta 2** — beneficiul suplimentar mediu anual se raportează la nr. de bucăți ce se fabrică în fiecare din cei trei ani, obținîndu-se cheltuielile făcute cu cercetarea pe o bucată, astfel:

— în primul an : $49\,500 : 110$ buc. = 450 lei/buc.

(se fabrică 110 buc.)

— în anul al 2-lea : $49\,500 : 165$ buc. = 300 lei/buc. (se fabrică 165 buc.)

— în anul al 3-lea : $49\,500 : 225$ buc. = 220 lei/buc. (se fabrică 225 buc.)

Se constată că în varianta a 2-a costul cercetării repartizat pe produs este regresiv, în funcție de seria de fabricație, cost ce este mai mare în primul an de asimilare.

Introducerea **cheltuielilor cu cercetarea** ca element distinct în cadrul costurilor de producție nu va conduce la creșterea costului pe unitatea de efect util la beneficiar, comparativ cu produsul înlocuit. Dimpotrivă, efectul util reprezentînd totalitatea parametrilor de exploatare a unui nou produs pentru consumator, legat și de faptul că producătorul de tehnică nouă obține un beneficiu suplimentar, cheltuielile mai mari cu cercetarea la noul produs se concretizează în parametri tehnico-funcționali superiori față de produsul înlocuit. Deci, costurile pe unitatea de efect util vor fi mai mici la produsele de tehnică nouă comparativ cu cele înlocuite.

Optarea pentru o variantă sau alta este în funcție atît de volumul cheltuielilor cu cercetarea și de bene-

ficiul suplimentar mediu anual obținut ca urmare a asimilării noilor produse, cît și de seria de fabricație planificată în perioada de recuperare a cheltuielilor cu cercetarea.

Evidențierea distinctă în costurile de producție a cheltuielilor ocazionate de cercetarea științifică ar da posibilitatea cunoașterii mai exacte a ponderii acestora în costuri, urmării eficienței aplicării cercetărilor respective în producție, precum și repartizării efectului economic ce urmează a fi obținut prin fabricarea noilor produse și în favoarea cercetării.

Diminuarea cheltuielilor indirecte

ÎN CONDIȚIILE introducerii indicatorului producția netă, precum și în vederea unei fundamentări cît mai științifice a prețurilor la produsele de tehnică nouă propunem introducerea unor **imbunătățiri metodologice de planificare, evidență și calculare a cheltuielilor indirecte**. În mod concret, față de practica actuală de stabilire și repartizare a **cheltuielilor indirecte pe produs**, se pot aduce cîteva elemente noi:

a) avînd în vedere ponderea mare a unor elemente de cheltuieli indirecte, precum și necesitatea urmării sistematice a acestora în scopul diminuării lor, unele componente de cheltuieli ca: reviziile tehnice, reparațiile curente și întreținerea utilajelor și mijloacelor de transport ale secțiilor de producție; amortizarea utilajului și mijloacelor de transport ale secțiilor de producție; uzura, reparația și întreținerea sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor cu destinație specială; energia, combustibilul și alte materiale pentru scopuri tehnologice și motrice să fie evidențiate **ca elemente distincte în costurile de producție pe produs**;

b) cheltuielile indirecte aferente unui tip de produs să nu mai fie repartizate pe bază de chei medii calculate pe întreaga unitate, ci **numai în funcție de cheltuielile secțiilor de producție în care s-a realizat produsul respectiv**;

c) estimarea valorii S.D.V.-urilor pe un produs nou proiectat și repartizarea acesteia la cantitatea de produse planificate a se fabrica pe o perioadă de 2 ani (aceasta fiind considerată durata de amortizare a S.D.V.-urilor). Eventual se mai poate utiliza și sistemul actual de repartizare prin chei, însă baza de repartizare să o constituie **totalul cheltuielilor directe**;

d) în ramurile industriale unde ponderea cheltuielilor materiale este mare, cheia de repartizare a cheltuielilor indirecte ale secțiilor de fabricație pe produs ar putea fi determinată prin luarea în considerare ca bază de raportare a uneia din următoarele variante; **cheltuielile materiale în special la întreprinderile unde cooperarea ocupă o pondere mică; volumul total al costurilor directe** (materiale + manoperă);

e) în condițiile introducerii indicatorului producția netă toate cheltuielile indirecte, atît pe total cît și pe elemente componente, să fie planificate și urmărite pe **cheltuieli materiale și cheltuieli nemateriale** aferente fiecărui produs.

Modificarea cheii de repartizare a cheltuielilor (costurilor indirecte pe produs), precum și evidențierea distinctă în cadrul acestora a cheltuielilor materiale și nemateriale ar reflecta mai bine eforturile unităților industriale în acțiunea de diminuare a consumurilor materiale și va constitui, totodată, o repartitie mai judicioasă a cheltuielilor indirecte pe produs.

Rodica BĂLANESCU

cercetător științific la Institutul d. finanțe, circulație monetară și prețuri

Exigențe ale micșorării costurilor de producție

UN SISTEM ADECVAT DE URMĂRIRE OPERATIVĂ
A REALIZĂRII INDICATORILOR PLANIFICAȚI

PROBLEMATICA reducerii costurilor și a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs, primind noi valențe în lumina exigențelor noului mecanism economic și financiar, solicită o preocupare sporită atât în domeniul fundamentării temeinice și a materializării căilor de reducere a costurilor, cât și în cel al ridicării calitative a subsistemului informațional al costurilor.

Una dintre problemele care necesită o atenție deosebită a cadrelor din centrale și întreprinderi este elaborarea corespunzătoare și fundamentarea temeinică a programelor de măsuri privind reducerea costurilor și a cheltuielilor materiale. Cadrul metodologic pentru elaborarea acestor programe este abordat în „Normele de bază privind planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale” (anexa 12), astfel că nu vom insista asupra aspectelor din acest domeniu.

Din analizele efectuate pe teren de Comitetul de Stat al Planificării și organele financiar-bancare, se constată că în unele unități este necesară îmbunătățirea activității de elaborare și fundamentare a programelor de reducere a costurilor. În primul rând, una din problemele care se cere soluționată în mod corespunzător este aceea de a se instituționaliza colective de lucru la nivelul centralelor, întreprinderilor, secțiilor și atelierelor care, pe baza studiului critic al structurilor costurilor și al cheltuielilor materiale, să scoată în evidență rezervele existente și să dispună mobilizarea lor prin măsuri concrete, evaluându-le efectul economic, stabilind termene intermediare și finale, precum și responsabilități.

Aceste colective trebuie să aibe în componență specialiști de înaltă calificare cu profil tehnic și economic, care să reprezinte serviciile tehnice din întreprinderi, serviciile aprovizionării tehnico-materiale, serviciile economice și, mai ales, serviciile producției care, practic, gospodăresc cea mai mare pondere a cheltuielilor aferente producției. Sintem de părere că aceste sarcini la nivelul întreprinderilor și centralelor ar trebui preluate de Comisia pentru îmbunătățirea calității producției și creșterii eficienței, instituționalizată pe baza legii aprobate recent de Marea Adunare Națională cu privire la organizarea întreprinderilor și centralelor.

SARCINILE DE REDUCERE A COSTURILOR, constituind practic un program de sinteză generală în domeniul economisirii muncii sociale, urmează să facă joncțiunea și să preia efectul economic al celorlalte programe ce se elaborează în unitățile de producție și, cu deosebire, a programului privind creșterea productivității muncii, a programului de îmbunătățire a calității produselor, a obiectivelor înscrise în planul tehnic etc.

Prima și a doua parte a articolului a apărut în nr. 27 din 7 iulie și 28 iulie 1978.

Această corelare este necesară și pentru faptul că amploarea sarcinilor cu care ne confruntăm în etapa actuală în domeniul reducerii costurilor și a promovării pe scară mai largă a proceselor intensive în general, solicită investigarea tuturor domeniilor care pot contribui la micșorarea cheltuielilor pe unitatea de produs.

Începând cu 1 ianuarie 1977 în subsistemul informațional al costurilor s-a introdus darea de seamă statistică interdepartamentală (C.S.P. Interdep. 1) privind îndeplinirea programelor de măsuri în vederea realizării nivelului planificat al costurilor de producție, cu periodicitate trimestrială. Activitatea de urmărire a programelor de costuri nu poate fi limitată însă numai la o raportare statistică, ci dată fiind im-

● Răspunderea economiștilor
cît și a cadrelor tehnice în buna
gospodărire a mijloacelor finan-
ciare a întreprinderilor ● Ce
cuprind și ce ar trebui să cuprin-
dă sistemele de evidență a
costurilor de producție

portanța problemei ar trebui dezbătută periodic în consiliul oamenilor muncii acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru materializarea integrală a măsurilor de reducere a costurilor și a cheltuielilor materiale.

O problemă asupra căreia se cere insistat în mod deosebit este aceea de a nu privi programul de reducere a costurilor și a cheltuielilor materiale în mod static, ci într-un concept dinamic. Aceasta reclamă o actualizare permanentă a acestor programe, cu măsuri suplimentare atât în vederea recuperării rămănerilor în urmă, cât și în mobilizarea cât mai completă a rezervelor ce apar pe parcursul executării planului național unic.

Un alt aspect care trebuie să fie în atenția specialiștilor din întreprinderi și centrale este acela al urmării modului cum se îndeplinesc indicatorii stabiliți prin planul cincinal pentru reducerea costurilor și cheltuielilor materiale. Începând cu cincinalul 1971—1975 s-a introdus în sistemul informațional statistic urmărirea îndeplinirii planurilor cincinale privind costurile de producție și cheltuielile materiale. Această urmărire se realizează la toți titularii care primesc sarcini de costuri prin planurile cincinale.

Scopul introducerii acestor dări de seamă în sistemul informațional statistic este de a urmări îndeplinirea indicatorilor de costuri din planul cincinal, precum și comensurarea efortului de reducere a costurilor de la an la an și față de planul cincinal, într-un sistem de prețuri care face posibilă obținerea de date comparabile pe o perioadă de cinci ani. Orientările care stau la baza acestei urmăriți statistice sînt, în principal, următoarele :

a) prețurile cu care se evaluează producția-marfă și costurile de producție sînt cele care au fost avute în vedere la elaborarea planurilor cincinale. În acest scop, se corectează realizările efective cu influențele din modificări de prețuri și tarife care au apărut pe parcursul desfășurării planului cincinal. Aceste modificări se referă numai la schimbări nominale de prețuri și tarife care sînt aprobate prin acte normative (decrete, legi) și nu schimbări de prețuri medii, rezultate din structura sortimentală a grupelor de produse. Acest principiu a fost adoptat, ca urmare a faptului că indicatorii de plan aprobați prin lege, trebuie raportați în aceleași condiții de estimare valorică ;

b) în același cadru se iau în considerare și modificările referitoare la majorarea retribuției, normele de amortizare, cotele de finanțare a tehnicii noi, cotele de impozit, schimbările metodologice (sfera de cuprindere a costurilor sau a producției marfă) ș.a. ;

c) pentru asigurarea comparabilității, atât planul cincinal, cât și realizările se aduc la structura organizatorică de la 31 decembrie a anului care face obiectul raportării statistice.

DIN ANALIZELE efectuate pe baza dărilor de seamă raportate pînă în prezent sînt de semnalat unele neajunsuri în ce privește stabilirea datelor cuprinse în aceste dări de seamă :

— întreprinderile și centralele nu și-au organizat în mod sistematic o evidență pentru urmărirea frecvențelor modificări de prețuri, tarife, cote de tehnică nouă ș.a., care să stea la baza întocmirii dărilor de seamă pe parcursul unui cincinal. (De exemplu, în actualul cincinal 1976—1980, modificările de prețuri intervenite de la I. I. 1977 prin îmbunătățirea reazășării prețurilor nu sînt urmărite și evidențiate pe produse, materii prime, etc, de către întreprinderi sau centrale) ;

— modificările în structura sortimentală a producției, schimbările în tehnologia produselor sau înlocuirea unor materii prime, materiale, de la planul cincinal, determină o serie de greutăți în stabilirea influențelor valorice din modificări de prețuri. În aceste situații, întreprinderile și centralele au recurs la indici de prețuri pentru stabilirea influențelor care, deși cu unele aproximații, conduc totuși la rezultate finale suficient de reale, ce pot fi luate în considerare ;

— multe întreprinderi nu folosesc încă calculatoarele electronice la aceste operațiuni de întocmire a dărilor de seamă, spre a diminua volumul de muncă.

AȘADAR, acțiunile ce se desfășoară pe linia reducerii costurilor de producție se cer amplificate atât la nivelul întreprinderilor, cât și al centralelor industriale, astfel încît fiecare produs aflat în fabricație să se realizeze cu cheltuieli cât mai mici, la costurile planificate și chiar sub acestea. Prin diminuarea costurilor de producție pe unitatea de produs, fiecare unitate va reuși să obțină rezultate care să corespundă noilor cerințe de perfecționare a mecanismului economico-financiar.

dr. Gh. ȘICA
director în C.S.P.

CAPITALA GĂZDUIESTE, în complexul expozițional din Piața Științei, **TIRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM**. Aflată la a IX-a ediție, această acțiune de larg interes național — care polarizează atenția opiniei publice din țara noastră și a unui număr mare de organizații, întreprinderi și firme de peste hotare — se desfășoară în contextul aplicării măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c., pentru perfecționarea întregului mecanism economico-financiar și la scurt timp de la încheierea lucrărilor Consfătuirii pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist.

EDIȚIA '78 își propune să prezinte înfăptuirea indicațiilor trasate de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, cu prilejul vizitelor de lucru la edițiile precedente ale tirgului, să reliefeze, prin forme și mijloace caracteristice, rezultatele dobândite în ultimul timp de către industrie și comerț, pe linia transparenței în fapt a prevederilor Programului privind producerea și desfacerea către populație a bunurilor de consum pe perioada 1976—1980, a obiectivelor din programele speciale pe principalele ramuri, aprobate de conducerea superioară de partid și de stat.

Bilanțul deosebit de rodnic din prima jumătate a cincinalului pe toate planurile vieții social-economice, reliefează puternic caracterul științific, realist al strategiei partidului de creștere economică, strategie care vizează progresul tuturor ramurilor economiei naționale, ridicarea continuă a nivelului de trai al populației.

Componentă a acestui rodnic bilanț, ediția actuală a Tirgului de mostre de bunuri de consum înfățișează convingător succesele obținute în sporirea volumului, diversificarea și îmbunătățirea calității produselor, ca moment de referință pentru drumul parcurs, dar și de redimensionare a sarcinilor și obiectivelor pentru 1979, în vederea înfăptuirii hotărârilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale Partidului Comunist Român. Corespunzător acestei orientări, Tirgul își accentuează caracterul de lucru, de cadru organizatoric modern și eficient pentru dialogul industrie-comerț în vederea contractării fondului de marfă.

În cele 21 de pavilioane, însumind o suprafață de aproape 29 mii mp (cu circa o treime mai mult ca la ediția precedentă), ministerele producătoare, centralele industriale și alte unități economice expun, în vederea confruntării cu publicul, cele mai recente creații în domeniul bunurilor de consum. Acest proces de înnoire, propriu tuturor ramurilor economiei naționale, cunoaște într-o serie de domenii ritmuri și proporții superioare. Bunăoară, în unitățile Ministerului Industriei Ușoare ponderea produselor noi și reproiectate în valoarea producției marfă reprezintă anul acesta peste 40%, urmind ca în 1979 să ajungă la 55%, iar în 1980 la circa 65%. Acest proces de modernizare a produselor și, implicit, a ofertei de consum cu-

noaște dimensiuni superioare într-o serie de sectoare ca de exemplu: 8 000 de noi articole, desene și poziții coloristice pentru țesături, 6 000 de modele de tricotate, 12 000 la confecții-îmbrăcăminte, 10 000 la încălțăminte și altele.

Industria chimică, cu un ritm mediu anual de dezvoltare de peste 17%, asigură, de asemenea, o largire sistematică a structurii sortimentale, o îmbunătățire evidentă a calității, acordind tot mai bine oferta la evoluția complexă a cererii. În efortul de punere în valoare a potențialului de creație și producție al ramurii se relevă

te integrate, aparatele de radio tranzistorizate cu mare putere de selecție și tonalități modulate, frigiderele de diverse capacități, aspiratoarele de praf ș.a.

Tirgul de mostre urmărește să faciliteze dialogul industrie-comerț, pentru dimensionarea ofertei, ca volum și structură, la nivelul cererii. Organizarea și desfășurarea tirgului pe criterii moderne — gruparea expozitelor pe destinații — asigură un pronunțat caracter de lucru.

Intrucât conținutul principal al activității tirgului îl reprezintă desfășurarea lucrărilor de contractare a întregului fond de marfă pe anul 1979 — desigur, exceptind sortimentele puternic influențate de modă, precum și cele care se vor realiza în capacitățile de producție ce urmează a fi date în funcțiune în acest semestru — **exponatele se constituie numai din sortimentele pentru care s-au asigurat condițiile necesare producției și livrării la fondul pieței.** În acest context, actualele lucrări de contractare

mativ privind înregistrarea fenomenelor și tendințelor din activitatea comercială, prin introducerea și conducerea registrului, jurnalul de zi al șefului de magazin, organizarea consiliilor șefilor de unități și valorificarea competenței acestora în vederea perfecționării activității comerciale de ansamblu și îndeosebi a sistemului de dimensionare a necesarelor;

- atragerea largă a consilierilor județeni ale reprezentanților cumpărătorilor în alegerea și concretizarea fondului de marfă, prin luarea în considerare a opțiunilor directe, a specificului zonal, tradițional;

- realizarea de către Ministerul Comerțului Interior, în colaborare cu ministerele și centralele industriale, a unui program de informare și de studiere a opiniilor specialiștilor și ale altor oameni ai muncii din comerț, prin colecții de mostre, fotografii, schițe cu noutăți, filme și diapozitive, în vederea conturării tendințelor în creație și în acțiunile de modernizare a produselor;

- organizarea unor analize asupra modului de respectare a contractelor economice, ca bază pentru adoptarea de măsuri care să asigure ritmicitatea livrărilor, corelate ca volum și structură cu obligațiile contractuale (analize și măsuri impuse de faptul că unele articole prevăzute în programele speciale de diversificare a producției — mașina de spălat rufe cu program automat, soba electrică cu acumulare de căldură, vase de aluminiu teflonate, unele articole de uz casnic și gospodăresc — se asimilează cu anumite întirzieri față de termenele stabilite, iar în sectorul produselor alimentare, deși în primii doi ani ai cincinalului s-au omologat 736 de sortimente noi, doar două treimi dintre acestea au fost livrate în rețeaua comercială etc).

Pentru cunoașterea preferințelor populației, în cadrul tirgului se vor organiza ample sondaje (peste 100 000 de chestionare), în rindul vizitatorilor, întinerii cu cumpărătorii, simpozioane, mese rotunde, vor avea loc demonstrații practice, parade ale model și alte acțiuni menite să evidențieze cât mai veridic tendințele în evoluția cererii de consum, preferințele și opțiunile de cumpărare. Totodată, în perimetrul tirgului, precum și în marile magazine universale „Unirea” și „Bucur-Obor” din Capitală, „Boga” din Timisoara, „Unirea” din Iași, „Central” din Cluj-Napoca și „Brașov” se va organiza desfacerea unui fond de marfă însumind peste 120 milioane de lei, constituit preponderent din noile creații expuse.

Fără îndoială că acest amplu efort organizatoric va contribui la desfășurarea în cele mai bune condiții a contractării fondului de marfă pe anul 1979, în relație directă cu creșterea veniturilor oamenilor muncii, la mai buna aprovizionare a populației cu bunuri de consum.

R. BUJOR

**UN CADRU
DEOSEBIT DE PROPICE
PENTRU
CONTRACTAREA
FONDULUI DE MARFĂ**

AL 9 LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM
BUCUREȘTI '78

1—31 august 1978

aportul de substanță al Institutului Central de Cercetări Chimice. Perimetrul larg al noului cuprinde noi produse cosmetice fabricate de întreprinderile „Miraj”-București, „Farmec”-Cluj-Napoca și „Nivea”-Brașov, produse sintetice pentru spălarea realizate de întreprinderile de detergenți din Timișoara și Ploiești, o largă gamă de produse ale „chimiei în cămin”, articole prelucrate din mase plastice, anvelope și articole tehnice din cauciuc.

Standurile înfățișând progresul realizat în producția bunurilor de consum de către unitățile constructive de mașini sintetizează aportul la satisfacerea tot mai deplină a cererii populației pentru bunuri de uz îndelungat, remarcindu-se prin soluțiile constructive și tehnice cu parametri tehnico-funcționali competitivi, prin înaltul nivel al execuției și prezentării televizoarelor cu circui-

capătă semnificația unor mutații de conținut, care se vor adăuga dimensiunii valorice sporite a desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist — circa 200 miliarde de lei în anul 1979, și 215 miliarde de lei în anul 1980.

Printre elementele calitativ noi, definitorii pentru lucrările de contractare a fondului de marfă pe 1979, sint de menționat:

- organizarea, într-o concepție unitară — de la comisia centrală, constituită la nivelul Ministerului Comerțului Interior pînă la cele 76 mii de unități de desfacere cu amănuntul — a studiului cererii de consum a populației pe criterii științifice, cu mijloace moderne de investigare, grupare, prelucrare și finalizare a concluziilor;

- valorificarea plenară a ansamblului organizatoric și nor-

Recuperare

DUPĂ FOLOSIREA ierbicidelor, am considerat necesar să redăm în circuitul economic un număr de peste 200 buc. butoaie ambalaj din P.V.C. în valoare de peste 14 000 lei, în perfectă stare de folosire.

Am încercat să restituim aceste ambalaje, dar B.J.A.T.M. nr. 17 Galați, cit și turnizorii direcți - Combinatul chimic Borzești și Intreprinderea chimică - Ducești - au refuzat primirea acestora în temeiul Ordinului nr. 108/1975 dat de M.A.T.M.C.G.F.F. Nu cunoaștem elementele care au stat la baza introducerii acestor ambalaje cu valoare ridicată, în anexa 2 - ambalaje exceptate de la recuperare, dar așa cum se prezintă acestea după golire, spălare și curățire, considerăm că se pot refolosi în același scop.

Apreciem că pe întreaga economie națională, la cele peste 400 unități I.A.S. și circa 4800 C.A.P. valoarea acestor ambalaje depășește multe milioane lei, iar cantitățile de materie primă ce s-ar economisi nu sint deloc de neglijat. Prin folosirea acestor ambalaje în câteva cicluri de întrebuințare s-ar obține importante economii de materii prime, eliminarea cheltuielilor cu fabricarea suplimentară de ambalaje de acest tip și, în același timp, se reduc cheltuielile materiale la nivelul unităților agricole. Propunem să se restudieze această problemă.

Vasile POPA

directorul Intreprinderii agricole
Tuluțești - Galați

O soluție economică

LA UNELE COMPLEXE COMERCIALE din București se ard, în medie pe zi 100 kg cartoane și hirtie. Este prefăcut în scrum tot cartonul cu regim nerecuperabil din ambalajele primite de unitățile de auto-servire, de dulciuri, de tutun, de cofetărie etc. Mai sint arse și resturi de lăzi din lemn și tot ce nu are regim de recuperare.

Data fiind risipa mare de hirtie foarte bună de reintegrat în circuitul economic, propun următoarele: depozitarea și predarea cartoarelor și hirtiei nerecuperabile la achizitorii specializați (resturile ce nu pot fi reutilizate să fie preluate de Intreprinderea de salubritate) sau restituirea către unitățile furnizoare a tuturor cartoarelor, așa cum se procedează în prezent cu cele recuperabile. Ministerul Comerțului Interior are și această datorie de a impune lucrătorilor săi mai mult spirit de inițiativă, de răspundere față de avutul obștesc.

Emil BACRIA

București

Perfecționare

IN CONDIȚIILE ACTUALE desfășurarea unei activități eficiente de aprovizionare-depozitare-desfacere necesită folosirea calculatorului electronic. Încă din anul 1974 noi am trecut la evidențierea pe calculator a tuturor materialelor derulate prin bază, iar din 1976 a evidenției contabile, bilanțul fiind obținut în ultimii ani la calculator. În acest fel s-a creat posibilitatea organizării unui sistem informațional operativ, zilnic-lunar-trimestrial, cunoașterii mai bine a rezultatelor activității, conducerii cu competență și eficiență a întregului proces de aprovizionare și desfa-

cere. Avind în vedere însă creșterea numărului de sortimente de materiale ce se derulează, este necesar credem noi, ca bazele de aprovizionare să fie dotate cu calculatoare de mai mare capacitate.

În scopul satisfacerii mai operative și în condiții superioare a beneficiarilor noștri, s-au creat secții pentru debitarea materialelor, în special a metalului. Astfel, pentru asigurarea cererilor de bandă laminată la rece în dimensiunile solicitate, s-a construit și pus în funcțiune o linie de debitare a rolurilor, bandă cu multiple întrebuințări în economie. Prin realizarea acestei capacități, importul s-a redus cu 20 milioane lei valută, iar beneficiarii sint serviți la cerere.

Emil HUȚANU

directorul Bazei județene
de aprovizionare tehnico-materială -
Vrancea

Ecouri

Decontări

COMENTIND nota intitulată „Decontare”, apărută în rubrica „Cititorii au cuvintul” din nr. 10 al „R.E.”, menționăm că din datele pe care le deținem rezultă că cele mai multe unități economice folosesc dispoziția de plată cu bune rezultate, atît în decontările locale, cit și cu alte localități. Nu contestăm faptul că mai sint furnizori și plătitori care întirzie întocmirea și remiterea documentelor de decontare și, respectiv, introducerea acestora la decontare. Pentru a nu întirzia decontările, Normele 2/1977 prevăd la pct. 62 dreptul conducerii unităților bancare de a aproba ca decontarea, cu unitățile cu posibilitate redusă de plată, să se facă prin dispoziție de incasare cu factură.

Dacă unitățile furnizoare ar lua unele măsuri organizatorice pentru a fi în măsură de a înmîna cumpărătorului factura cu dispoziție de plată odată cu marfa, s-ar obține o accelerare a decontărilor, reușindu-se o sincronizare între circuitul valorilor materiale și cel al documentelor de decontare.

Considerăm că eliberarea costurilor de plata unor dobinzi la bazele de aprovizionare tehnico-materială se poate realiza prin luarea măsurilor corespunzătoare pentru folosirea cit mai rațională a mijloacelor circulante, astfel încît să se evite utilizarea de credite peste nivelul stabilit.

Arătăm, totuși, că și problema dobinzilor, ca de altfel și problema nivelului fondurilor proprii, despre care se amintește în notă, vor fi analizate în cadrul măsurilor ce urmează a fi luate ca urmare a sarcinilor rezultate din hotărârile plenarei C.C. al P.C.R. din 22-23 martie a.c.

A. PETRESCU

director în Banca Națională

Programe analitice

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul intitulat „Rolul sporit al economiștilor din întreprinderi în realizarea autogestiuunii economico-financiare”, apărut în nr. 14 al revistei dv., vă aducem la cunoștință următoarele:

Conducerea ministerului nostru a hotărât ca toate catedrele, decanatele și rectoratele să continue acțiunea de îmbunătățire a programelor analitice la toate disciplinele fundamentale, de specialitate (o-

bligatorii și la alegere) pentru ca acestea să cuprindă progresele științei, tehnicii și culturii, precum și tendințele de dezvoltare înscrise în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., Programul partidului și la Conferința Națională din 7-9 decembrie 1977. Pe baza acestor proiecte de programe, pînă la 20 septembrie a.c. comisii de specialiști vor elabora, pentru fiecare specializare, programa unică a specializării pentru conținutul cunoștințelor pe întreg parcursul procesului de învățămînt.

Apreciind preocupările colectivului de cadre didactice de la Facultatea de științe economice din Cluj-Napoca, vom supune colectivului de specialiști spre analiză, cînd se va pune problema îmbunătățirii legislației în vigoare, propunerea privind susținerea examenului de diplomă după primul an de stagiatură.

N. DIMA

director adjunct în Ministerul
Educației și Învățămîntului

Onorarea contractelor

REFERINDU-NE la articolul „Punerea la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea parametrilor proiectați” (publicat în nr. 6 al „R.E.”) menționăm că în baza documentației de execuție pentru lucrările din planul anului 1978, întreprinderile noastre de construcții-montaj au prezentat grafice de execuție pe fiecare obiectiv în parte, precum și fundamentarea materialelor de construcții necesare pentru realizarea acestor obiective. Menționăm că și la nivelul anului în curs se mențin o serie de greutăți în domeniul aprovizionării, în special în domeniul prefabricatelor de beton, produselor de baltastieră și altele.

În cadrul Ministerului Industriei Metalurgice a luat ființă - la data de 1 octombrie 1977 - Intreprinderea de utilaj greu pentru construcții Galați, care a concentrat principalele utilaje grele și mijloace de transport. S-a creat, astfel, baza materială pentru o exploatare mai rațională, creșterea gradului de folosire și îmbunătățirea activității de întreținere și reparații a parcului din dotare. Din păcate, însă, se întimpină greutăți foarte mari în asigurarea pieselor de schimb, în special pentru tractoarele S 1500 - S 1800, autobasculante DAC și ROMAN și altele, centralele și întreprinderile furnizoare din cadrul M.I.C.M. și M.M.P.G. neonorindu-și obligațiile contractuale.

În vederea sprijinirii întreprinderilor de construcții-montaje în execuția lucrărilor de investiții, s-au luat măsuri ca beneficiarii să preia executarea în regie proprie a unor lucrări și să detașeze la constructori un număr de muncitori calificați.

De asemenea, de comun acord cu unitățile furnizoare din M.I.C.M. cantitatea de utilaje restantă din anul 1977 a fost reprogramată, stabilindu-se termene de livrare corespunzătoare, cu excepția a 400 tone utilaje aferente laminorului de țevi de la I. T. Roman, pentru care I.C.M. Reșița oferă termen de livrare 31 12 1978. Acest obiectiv are termen de punere în funcțiune 30 10 1978, fapt pentru care termenul oferit de întreprinderea furnizoare nu poate fi acceptat.

I. POTOCEANU

director general în M.I.M.

Adunările generale ale oamenilor muncii —

expresie a autoconducerii muncitorești

O COTITURĂ ÎN GOSPODĂRIEA RESURSELOR ÎNCREDINȚATE COLECTIVULUI ÎNTREPRINDERII

M ÎNDRIA ȘI RECUNOȘTINȚA pentru aprecierea la cel mai înalt nivel a rezultatelor obținute în anul trecut — rezultate care au situat unitatea pe al doilea loc în întrecerea pe ramură — au fost puternic exprimate la adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la **ÎNTREPRINDEREA DE PRELUCRARE MASE PLASTICE BUCUREȘTI, colectiv distins cu ordinul muncii clasa a II-a.** În contextul întăririi autogestunii economice și al ridicării pe un plan superior a autoconducerii muncitorești, adunarea generală a prilejuit o analiză responsabilă a activității desfășurate în primul semestru din 1978, a măsurilor ce se cer întreprinse pentru înlăptuirea integrală și la toți indicatorii a planului anual și pentru buna pregătire a producției din al patrulea an al cincinalului. În mod deosebit dezbaterile au insistat asupra căilor concrete de accentuare a laturilor calitative ale activității economice, în lumina sarcinilor de importanță principală stabilite de Comitetul Central al partidului la plenaryle din martie și iulie a.c.

SE POATE APRECIA că pronunțatul spirit critic — iar într-o anumită măsură, și autocritic — în care s-au purtat dezbaterile a fost stimulat de caracterul profund analitic al dării de seamă prezentate de către consiliul oamenilor muncii, care, deși fără adrese precise la persoane, a relevat cu precădere neajunsurile existente.

În acest an — marcat în cronică I.P.M.P. — București nu numai prin înalta distincție primită, ci și prin începerea unor lucrări de investiții care, paralel cu dezvoltarea capacităților de producție, vor asigura mai bună sistematizare și modernizarea întreprinderii — colectivul continuă seria unor realizări meritorii. În prima jumătate a anului au fost depășite nivelele planificate la producția globală și marfă, la investiții, la productivitatea muncii. Atât din partea beneficiarilor interni, cât și a celor externi, cărora le este destinată peste 50% din producție, nu s-au primit refuzuri la calitate. Acțiunea de înnoire a gamei sortimentale, care în primii doi ani ai cincinalului a avut ca efect la beneficiarii interni înlocuirea unor importuri în valoare de 4,7 milioane de lei valută, s-a dezvoltat prin asimilarea a încă 60 de produse noi sau reproiectate. În condițiile în care piața internațională a maselor plastice este dominată de firme puternice și cu tradiție, întreprinderea bucureșteană a menținut o ofertă competitivă, bazată pe mobilitatea în adaptarea tehnologiilor de fabricație și producerii la cerințele partenerilor externi, ceea ce i-a adus contracte pentru masive livrări la export. Rodnicia muncii, creșterea nivelului profesional au adus lucrătorilor un spor de venituri, iar pe baza contractului colectiv s-au materializat o serie de îmbunătățiri de ordin social.

Aplicarea propriilor hotăriri, examen al maturității

TONUL DE INSATISFACTIE care a dominat totuși adunarea generală, răz-

bătind deopotrivă din darea de seamă și din cuvântul unor reprezentanți ai oamenilor muncii în C.O.M., a vădit din partea organului colectiv de conducere conștiința că nu și-a făcut pe deplin datoria.

La capătul semestrului, I.P.M.P. — București se prezintă cu minusuri la indicatorii care, în accepția noului mecanism economic, devin esențiali. Eficacitatea activității este sub posibilități. Se mențin dereglări interioare și influențe negative din exterior care, reliefate și în adunarea generală din ianuarie, judecate pe toate fețele în ședințe succesive ale consiliilor oamenilor muncii, își puteau găsi pînă acum rezolvarea.

În primul trimestru, la o realizare de 101,20% a producției globale, întreprinderea a rămas cu 4 procente sub planul producției nete calculată la 1 000 de lei producție marfă. Analiza făcută de C.O.M. la începutul lunii aprilie n-a mers pînă la rădăcinile fenomenului, care în continuare a evoluat oscilant.

Sursa primară o constituie dereglările în aprovizionare, nominalizarea târzie și insuficient de fermă a structurii producției prin contractele de livrare la intern și la export. De aici schimbări frecvente ale programelor de fabricație, ale rețetelor (obligînd uneori la înlocuirea unor materii prime cu altele neeconomice), producție fizică în stoc la unele sortimente concomitent cu nerespectarea cantităților și termenelor contractate la altele.

După cum a apreciat adunarea generală, în locul unei abordări complexe și de fond cu sprijinul Centralei industriale de prelucrare cauciuc și mase plastice, s-a mers pe linia unor intervenții pompiéristice, care nu numai că n-au soluționat fondul, dar au înlesnit să se grezeze pe situația existentă, abateri de la disciplina tehnologică și gospodărească, nefericit conjugate cu indisciplina contractuală a unor furnizori.

S-a demonstrat practic că jumătățile de măsură nu dau nici măcar jumătăți de efecte. Lipsind un program de raționalizare a transporturilor, manipularilor și depozitărilor care să vizeze

întregul ciclu, adăugîndu-se și prezența slab organizată a șantierului de investiții într-o incintă și așa aglomerată, gestiunea materiilor prime și a produselor finite a intrat sub semnul dezordinii. Eforturile făcute pentru punerea în funcțiune a unor silozuri destinate depozitării în vrac a granulelor PCV aduse în silovagoane sînt date peste cap de „ajutorul operativ” al Combinatului chimic Rimnicu Vilcea, care își recuperează dintr-o dată restanțele la livrări, expediind (cu acordul centralei tutelare a I.P.M.P.) sute de vagoane de granule în saci, pentru care nu există spații de depozitare. Nu s-a introdus nici un sistem fiabil de verificare a descărcării complete a cisternelor ce sosesc cu PCV și plastifianti în vrac. La începutul anului a fost criticată, în adunarea generală, nerealizarea măsurii de a se pune în funcțiune cele 5 silozuri pentru depozitarea granulelor de polietilenă; consiliul oamenilor muncii constată, după încă două luni și jumătate, că n-au fost respectate nici termenele reprogramate (martie-aprilie). La ora actuală sînt gata două silozuri, pentru celelalte sectorul mecano-energetic oferă ca termen luna... septembrie, iar C.O.M. face un „apel călduros” pentru urgentare. Extinderea expediției în containere, transcontainere, palete, pachete, boxpalete este diminuată de dificultatea manipularilor în spațiile exterioare blocate cu materii prime supuse degradării, cu deșeuri, cu produse aflate de doi ani în stoc.

Producția netă — o stavilă în calea depășirii consumurilor

SE AȘTEAPTĂ ca investițiile recent atacate să rezolve și condițiile de gospodărire și gestiune a materiilor prime și produselor finite. Dar de ce să se aștepte? Ce cheltuială de resurse este necesară la ora actuală pentru ca personalul compartimentelor de aprovizionare și desfacere, gestionarii, șefii de secție, maiștrii, **fiecare muncitor și, în primul rînd, fiecare membru al conducerii colective să-și simtă răspunderea față de aceste bunuri**, unele foarte scumpe, procurate cu efort valutar?

Fiecare lună a primului semestru s-a soldat, la I.P.M.P. București, cu pierderi de circa 300 mii de lei în medie, prin depășirea consumurilor specifice (atît la manipulare-depozitare cît și în procesul tehnologic), a cheltuielilor de aprovizionare și transport. Interesele economiei naționale nu pot admite o asemenea risipă a unor cantități importante de materii prime cave, în mare parte, constituie o valorificare superioară a unor resurse primare de ener-

gie, materii prime a căror valoare s-ar multiplica de multe ori prin prelucrarea în produse utile tuturor ramurilor economiei naționale. Totodată, ca factor determinant al nerealizării producției nete, risipa diminuează contribuția unității la crearea venitului național. Iar după cum pe bună dreptate au subliniat unii participanți la adunarea generală, climatul psihologic al dezordinii antrenează și indisciplina în muncă din partea aceleia categorii de lucrători care alimentează indicele ridicat de fluctuație; echivalentul în producție globală al orelor nelucrate pe primele 6 luni se ridică la suma cotei semestriale a angajamentului de depășire a acestui indicator!

Întreprinderea de prelucrare mase plastice București se află la momentul limită al saltului spre calitate superioară a concepției și desfășurării activității — moment dincolo de care orice întârziere ar agrava dificultatea redresării. Recenta adunare generală a confirmat că întregul colectiv de muncă este conștient de această necesitate și hotărât să treacă de îndată și cu toate forțele la îndeplinirea indicației secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reluată și în cuvântarea la marea adunare populară ce a avut loc în urmă cu o săptămână la Tulcea: „Este necesar să se acorde mai multă atenție ridicării nivelului tehnic al întregii activități de producție, creșterii eficienței economice, reducerii cheltuielilor materiale și de producție, folosirii mai raționale a mijloacelor de care dispunem. Pe această bază să obținem o creștere mai mare a venitului național, să creăm noi mijloace în vederea dezvoltării generale a patriei și ridicării nivelului de trai al poporului“.

Forța autoconducerii: preconizarea unor soluții eficiente

SINTEZA în ultimă expresie a dezbaterilor în adunarea generală ar putea fi formulată în trei puncte:

— stă în puterea colectivului de muncă autodisciplinarea, astfel ca prin fixarea unor obiective tactice precise, în realizarea cărora să fie antrenat întregul personal muncitor potrivit sarcinilor și atribuțiilor fiecărui om, să se depășească actuala stare nesatisfăcătoare de lucruri și să se extirpe rădăcinile ei:

— consiliul oamenilor muncii în întregul său și fiecare din membrii acestuia să-și exercite autoritatea pe care i-o conferă mandatul încredințat, să dea el însuși o pildă de disciplină prin perseverența în organizarea și controlul îndeplinirii măsurilor stabilite, să se sprijine pe metodele științifice de conducere și organizare, să folosească, împreună cu organizațiile politice din întreprindere, toate căile pentru a accentua motivația și a adânci educația lucrătorilor;

— participarea individuală și colectivă a oamenilor muncii la conducere să-și aibă girul într-o reală răspundere colectivă și individuală a acestora pentru rezultatele obținute: răspundere ca atitudine, ca îndatorire de serviciu, ca risc asumat.

Acestea pot părea considerații teoretice, dar ele nu sînt decît transcrierea esenței numeroaselor propuneri făcute în sesiunea forului suprem de conducere al întreprinderii. Propuneri ce s-au referit la:

● REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE, ELIMINAREA RISIPEI:

Intervenții la furnizori pentru livrarea ritmică a unor materii prime de calitate constant bună. Participarea reprezentanților atelierelor de producție la recepția materiilor prime. Procurarea aparatelor și dispozitivelor necesare pentru recepția cantitativă a acestora. Corecția fundamentare tehnică și economică a normelor de consum, înlăturarea modificărilor nejustificate ale fișelor-limită, introducerea unui sistem ordonat de eliberare în consum a materiilor prime.

● DIMINUAREA PIERDERILOR TEHNOLOGICE, VALORIFICAREA DEȘEURILOR:

Realizarea de către sculărie a unor matrițe de bună calitate, care să asigure funcționarea mașinilor în regim automat, evitarea pierderilor de materie primă și a operațiilor de retușare (acestea din urmă ocupă, în prezent, zeci de muncitori). Aprovizionarea la timp cu materiile prime speciale și programarea sortimentelor pe serii mai lungi, pentru a nu obliga, prin schimbarea rețetelor, la curățiri frecvente ale utilajelor, deci la risipă de materie primă. Extinderea inițiativei „Din deșeuri — produse noi“, care în anul trecut, aplicată de peste 50 de operatori, a permis ca prin reciclarea a 80 tone de polietilenă să se obțină o producție marfă de 1,5 milioane de lei. Recuperarea de la beneficiari a unor produse uzate (de exemplu, navele pentru sticle), în vederea refolosirii materialului.

● ASIGURAREA PRODUCȚIEI FIZICE, CREȘTEREA PRODUCȚIEI NETE:

Colaborarea riguroasă a compartimentelor aprovizionare, programarea producției, desfacere — între ele și cu atelierelor de producție — pentru respectarea întocmai a contractelor cu beneficiarii, inclusiv livrarea imediată a producției realizate. Echilibrarea, în programul de fabricație, a produselor cu grade diferite de rentabilitate. Completarea gamei sortimentale cu produse care, acoperind mai larg cererile beneficiarilor, să valorifice superior materiile prime, inclusiv folosirea unor polimeri mai ieftini dar cu caracteristici corespunzătoare. Lichidarea produselor aflate în stocuri cu circulație lentă. Valorificarea, de către compartimentele de concepție și secțiile de producție, a datelor culese de către compartimentul C.T.C. în cadrul activității de service, privind comportarea în exploatare a produselor.

● MĂSURI CU CARACTER ORGANIZATORIC:

Limitarea fluctuației operatorilor pe mașini, ca o cale pentru întărirea răs-

punderii lor personale în vederea creșterii indicelui de folosire a utilajelor tehnologice (în special la atelierul de prelucrare prin injecție). Dezbaterea în grupele sindicale a cazurilor de indisciplina și risipă, educarea și, la nevoie, propunerea spre sancționare a celor ce nu se încadrează în efortul colectiv. Activizarea comisiilor pe domenii ale C.O.M., a căror componență a fost îmbunătățită prin hotărârea adunării generale.

Comisia pentru creșterea productivității muncii și organizarea științifică a producției și a muncii, cea pentru calitatea producției și eficiența economică, cea pentru dezvoltare, investiții și progres tehnic, cea pentru aprovizionare, desfacere și import-export pot, pe baza unui program judicios, să abordeze — în colaborare cu compartimentele de resort — analize și studii pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă întreprinderea (raționalizarea depozitelor, programarea operativă a producției, reproiectarea produselor prin metoda analizei valorii), să sprijine organul de conducere colectivă în adoptarea și aplicarea măsurilor necesare, să inițieze acțiuni pentru mobilizarea tuturor oamenilor muncii la sporierea eficienței economice a întregii activități.

De asemenea, adunarea generală a adresat centralei de resort și întreprinderii de comerț exterior „Danubiana“ solicitări pe care realitatea le justifică din plin:

— participarea reprezentanților întreprinderii la încheierea contractelor cu furnizorii, pentru a susține introducerea celor mai eficiente condiții de livrare (de pildă, containerizarea materialelor de umplutură, evitarea expedițiilor în saci);

— mai largă prospectare a pieței interne și externe;

— contractarea neîntârziată a producției din 1979 ca bază pentru definirea indicatorilor de plan; încheierea de contracte-cadru pe perioade mai lungi cu beneficiarii constanți și cu pondere, atunci cînd aceștia nu pot da din timp specificațiile.

ÎN MĂSURA ÎN CARE conducerea colectivă va valorifica ajutorul primit din partea adunării generale nu numai prin decizii dispartate menite să rezolve aspecte de detaliu, ci prin diagnosticarea și abordarea complexă a problematicii de fond, printr-o reală reevaluare și îmbunătățire a propriului său stil de muncă, se va putea pune la punct un cuplu viabil al responsabilității și inițiativei de masă, condiție a autogestunii. Înălțurindu-se zgura neajunsurilor, în creșterea activității de la I.P.M.P. București, va rămîne doar bogăția incandescentă a hărniciei și talentului colectivului, dornic să-și repete performanța de anul trecut, să adauge la prestigiul chimiei românești, să contribuie — prin îndeplinirea sarcinilor ce-i revin din programul special de dezvoltare a producției maselor plastice — la aprovizionarea economiei naționale și a populației cu produse de mare utilitate.

Dorin CONSTANTINESCU

60 de ani de la crearea statului național unitar român

COMUNITATEA ECONOMICĂ A ȚĂRILOR ROMÂNEȘTI DE-A LUNGUL VEACURILOR (II)

Rolul mocanilor în menținerea unității de viață economică și culturală a românilor

EXISTENȚA unor proprietăți ale domnilor și boierilor a fost un factor de legătură al claselor conducătoare din Țara Românească și Moldova cu Transilvania, cu repercusiuni, desigur, și în structura socială a celorlalte clase, a țărănimii în primul rând. Dar un factor de legătură mult mai profund, cu implicații deosebit de puternice asupra întregii vieți sociale și economice în toate cele trei țări românești din evul mediu, a fost **prezența păstorilor transilvăneni în principatele române: Țara Românească și Moldova**. „Nimeni, se spunea într-o lucrare consacrată acestor oameni, n-a contribuit mai mult la susținerea zilnică a raporturilor de orice natură a Românilor subjugăți și cei liberi, ca păstorii ardeleni. Pentru ei nu exista graniță despărțitoare de frați, poteciile și tainele codrilor nu le cunoștea pui de om mai precis ca ciobanul. Contribuția salvatoare a oierilor ardeleni pentru visteria Principatelor în vremuri grele de cereri exagerate și nemiloase ale Turcilor e recunoscută oficios”⁷⁾. Păstoritul este una din ocupațiile străvechi ale românilor. Subliniem **una** din ocupațiile străvechi și nu unica sau exclusivă cum au încercat să-i prezinte unii adversari pe români. Românii au fost în permanență agricultori și numai în al doilea rând păstori. Fenomenul de transhumantă existent la unii români transilvăneni, deși fenomen larg răspândit, nu trebuie în nici un caz identificat cu nomadismul existent la unele popoare în secolele trecute. Păstorii transilvăneni erau oameni așezați în localități vestite încă în primele secole ale mileniului nostru. Părăsirea localității era numai temporară și parțială — cei mai mulți membri ai familiilor păstorilor rămăneau în satele lor. Nimeni nu păstra legături atât de puternice cu satul lor de origine ca păstorii intramontani. Atunci când păstorii s-au așezat în alte localități sau au întemeiat sate noi au făcut-o siliți de împrejurări istorice nefavorabile. Dar oricum păstorii transilvăneni în raporturile lor cu Moldova și Țara Românească n-au cunoscut granițe. Nici un obstacol natural sau artificial nu i-a împiedicat să colinde cu turmele munții, șesurile și bălțile Munteniei, Moldovei și Dobrogei din cele mai vechi timpuri. Treceau prin pasurile și trecătorile, dar și prin „creierii” munților pentru a scăpa de vamă și de neplăcerile unor vameși avizi și nesățioși. Erau trecute în Țara Românească și Moldova oile așa zișilor mocani, mărgineni sau țuțuieni din jurul Sibiului, Hațegului, Făgărașului, Brașovului, Țara Birsei etc.

Știrile existente despre păstorii transilvăneni în principatele române sînt vechi, fragmentare. Amănunte încep să apară deabia în secolul al XVII-lea. Datele existente vorbesc despre trecerea de către oieri a turmelor lor de o parte și de alta a Carpaților, despre comerțul făcut de ei, chiar despre unele neînțelegeri cu localnicii, despre procese, despre plăți făcute boierilor și mănăstirilor în bani sau în natură pentru pășunatul de vară sau de iarnă etc. Pentru anul 1629 există și prima mențiune despre dijma luată pentru turmele de oi de la transilvăneni de către Leon Vodă.

Sute de mii de oi și de vite ale transilvănenilor pășteau și în prima jumătate a secolului trecut pe cîmpiile Moldovei și Țării Românești. Ziarul de limbă germană „Der Satellit” scria, în 1851 că „...Acești oieri cunoscuți sub denumirea de mocani, trec în fiecare an, toamna cu numeroasele lor turme, oi, capre, cai din Transilvania în Țara Românească și Moldova, trec la Giurgiu, Călărași, Gura Ialomiței, Brăila sau Galați peste Dunăre și petrec iarna... în districtele între Tulcea și Vama în parte în depresiunile dobrogene și la Dunăre”⁸⁾. După datele aceluiași autor în toamna anului 1847 au trecut din Transilvania în România aproximativ 623 353 de oi, 4 454 capre și 5 095 cai⁹⁾.

După unele date, oierii transilvăneni aveau în anul 1850 pentru „iernatic și văratic” numai în Dobrogea un milion de oi¹⁰⁾. Mulți dintre acești crescători de oi și vite s-au stabilit cu timpul în Dobrogea întemeind numeroase sate în această parte a țării noastre. Legăturile dintre Transilvania și

Dobrogea, ambele părți ale teritoriului românesc menționate timp îndelungat sub dominație străină, sînt un exemplu concludent de unitate economică a pămîntului țării noastre. Sesizînd această unitate de interese într-o corespondență din Constanța apărută în ziarul „Observatoriul” din Sibiu se scria: „Acei care cunosc Dobrogea mai de aproape îi prezic un mare viitor”¹¹⁾. Viitorul Dobrogei era însă intim legat de cel al Transilvaniei deoarece: „Nu sute, ci mii de familii transilvănene și bănățene se află și pînă acum în Dobrogea, trecute acolo fără voia noastră, a celor rămași dincoace de munți. Pe lîngă această economie de vite, purtată din vechime în Dobrogea de către locuitorii ardeleni de sub munții de la Brețcu la Covasna, Săcele (șapte sate) Bran (11 comune), altele din districtul Sibiului ca Boiția, Rășinari, Sălișteștea, Poiana etc. Trecem de numeroasele și prea importante monumente naționale străvechi, de care se află și dezgropat mereu la Constanța și pe aiurea, spre marea bucurie a istoricilor noștri, ne mărginim numai la afacerile economice și comerciale de care se interesează o parte considerabilă a locuitorilor de aici”¹²⁾. Guvernul român după cîștigarea independenței de stat i-a stimulat pe păstorii transilvăneni, care au cutereierat timp de secole munții, cîmpiile și bălțile tuturor ținuturilor românești să devină, o parte din ei, agricultori și să se așeze definitiv în Dobrogea.

Existența unor proprietăți ale domnilor și boierilor din Moldova și Țara Românească în Transilvania, fenomenul de transhumantă, care n-a fost un simplu fenomen de pendulare a oierilor de pe o parte pe alta a Carpaților ci o formă de economie specifică românească, ne demonstrează în mod netăgăduit că țările române s-au dezvoltat de-a lungul veacurilor, în ciuda vicisitudinilor istorice, într-o strînsă unitate. Legăturile economice existente între țările române erau profunde, pătrundeau în mecanismele interne ale producției materiale. Ele nu s-au mărginit deci la fenomenele de suprafață ale circulației mărfurilor și nu s-au limitat numai la legăturile între niște interese de vîrf ale unor oameni de afaceri sau ale claselor dominante. Între țările române a existat un proces unic al reproducției sociale, dar cu un specific mai rar întîlnit în istorie. El s-a format în condițiile în care pămîntul românesc a fost divizat în mai multe părți, separate de granițe politice și aflate sub dominația sau asupra unor mari puteri ale vremurilor.

INTRE TERITORIILE românești s-a stabilit de-a lungul veacurilor o viață economică atât de strînsă încît s-a format o proprietate specifică, expresie a unor relații roducție, unice și uniforme, a unei diviziuni de activități formate între toate țările noastre. Un mare număr de proprietari din Transilvania care și-au întretinut vitele lor pe meleagurile Moldovei, Munteniei, Basarabiei și Dobrogei aveau în permanență familia, casa și un anumit hotar de cultivat între munții Transilvaniei. Produsele obținute de la vite le prelucrau și le comercializau parțial în România, parțial în Transilvania. Transilvănenii plăteau taxe și impozite atât statului român, cit și celui austro-ungar. „Acești economi de vite întretineau contact și de altele ori prietenesc cu boierii, stareții mănăstirilor, vîldicii, uneori și cu domnii țării...Hergheliile lor de cai sînt renumite nu numai prin numărul excepțional, ci și prin rasa cea mai aleasă, rezistentă la cele mai grele efortări, de aceea se și cereau pînă și de către armata germană cu miile, caii acestor ungureni, dintre care se distingeau cei ai mocanilor săceleni”¹³⁾. Mocani ca frații Tica, Ion Vlad Muscalu, Cosma Păcurea, Radu Țiței Nicu Gologan, Pareipan, Popa Sorici și alții aveau în prima jumătate a secolului al XIX-lea herghelii de cai în Moldova. Muntenia și Dobrogea care se numărau cu sutele. Tot așa și vite cornute. Existau proprietari transilvăneni care întretineau pe cîmpiile celorlalte țări românești turme care uneori atingeau sau chiar întreceau cifra de zece mii¹⁴⁾.

LEGĂTURILE ECONOMICE determinate de proprietățile moldovenilor și muntenilor în Transilvania și de procesul de transhumanță, proces complex și multilateral, cu semnificații economice deosebite reprezintă forme de complementaritate ale economiei țărilor românești de-a lungul veacurilor. Dar acestea nu epuizează complementaritatea economiei românești. Legăturile comerciale dintre ele se încadrează și ele în această complementaritate. Dacă studiem istoria economică a Transilvaniei ne convingem de adevărul că între ea și Țara Românească și Moldova a existat un vechi și permanent curent de bunuri. Drumurile comerciale ale ei, am văzut, erau orientate spre Țara Românească și Moldova. Secole de-a rândul Transilvania a avut un regim vamal propriu și monede proprii, deosebite de ale Ungariei și apoi de ale Austriei. Transilvania trimitea spre Moldova și Țara Românească articole manufacturate din producția proprie sau de import, făcând astfel comerțul de tranzit cu mărfuri aduse din apus pentru celelalte țări române, în timp ce Moldova și Țara Românească făceau comerțul de tranzit cu mărfuri coloniale pentru Transilvania.

Dacă privilegiul de comerț pe care voievodul Vladislav I sau Vlaicu îl acordă la 20 ianuarie 1368 brașovenilor arată că el le întărește acestora „libertățile” lor de negoț pe care le aveau „din vechime” (ab antiquis¹⁵) cu Țara Românească, cel acordat de Mircea cel Bătrîn acordat tot brașovenilor, la 6 august 1413, ne dă lămuriri precise asupra produselor importate și exportate și asupra cuantumului vămiei¹⁶). Structura comerțului dintre comercianții brașoveni, sibiieni și bistrițeni cu celelalte țări românești este în general identică și intensă de-a lungul secolelor.

Orientarea comerțului transilvănean spre sud și est este recunoscută în 1779 și de cancelaria aulică transilvăneană din Viena, ai cărei reprezentanți scriau despre „legătura strinsă care exista între marele principat al Transilvaniei și țările vecine, Moldova și Țara Românească, și nevoia imperioasă de a importa de acolo cantități mari din materiile prime de care are nevoie principatul Transilvaniei¹⁷).

Din însemnările vamale privind plățile diferiților negustori din Brașov și Sibiu reiese clar nu numai orientarea comerțului transilvănean spre Moldova și Țara Românească, ci și rolul predominant al comercianților români. Conform acestor însemnări reiese că în anul 1500 la comerțul extern al Sibiului elementul românesc participa cu 99,20%, cel săsesc cu 0,41%, iar cel unguresc cu 0,39%. Românii aveau deci aproape exclusivitatea comerțului extern sibiian. La Brașov, în 1530, comercianții români participau la comerțul cu Moldova și Țara Românească cu 46,12%, sașii cu 13,99%, ungurii cu 8,77%, 1545 românii participau cu 69,90%, iar în 1554 cu 83,60%¹⁸). Documentele istorice consemnează și numele unor comercianți aromâni. La Cluj, Pavel și ginerele său Gheorghe Christofor Lite-ratul, ridică, la finele secolului al XVII-lea mănăstirea de la Cluj-Mănăstur, la Timișoara sînt în 1739 negustori aromâni, la Oradea, aromânii au în 1754 școală, la Alba Iulia aromânii dau un puternic sprijin bisericii ortodoxe. Tot așa și la Sebeșul săsesc. La Sibiu apar tot mai mulți negustori originari din Râmnicul Vilcii, din Craiova și alte părți ale Olteniei¹⁹).

N.G.V. Gologan, un cercetător al istoriei comerțului brașovean, citind izvoarele săsești din Brașov relevă că din acestea reieșeau următoarele date : în anul 1844 din 139 de negustori brașoveni 118 erau români și numai 21 erau sași; după o statistică a magistrului, în anul 1769 din 132 comercianți brașoveni numai 11 erau sași, iar ceilalți, afară de cîțiva greci, aproape toți erau români²⁰). Comercianții au jucat un rol hotărîtor la întărirea legăturilor dintre țările române. Existau cîteva case comerciale în Țara Românească și asociații de mari negustori care întrețineau vii legături cu Transilvania. Ele efectuau exportul în Transilvania atît al unor produse specifice de la sud de Carpați cît și al unor produse pe care le achiziționau de la companiile grecești cu care veneau în contact. Multe case de comerț dintre cele mai importante își aveau sediul la Cîmpina. Un mare număr de comercianți originari din Transilvania s-au așezat în Moldova și Țara Românească unde au înființat case de comerț. Nu există oraș și localitate cît de cît mai importantă din principatele române înainte de 1859 în care să nu se semnaleze prezența cel puțin a unui negustor venit din Transilvania²¹). Alții după ce au exercitat comerțul în principatele române danubiene și-au transferat comerțul pe celălalt versant al Carpaților. Mulți aveau case de comerț în toate cele trei țări românești.

Mulți transilvăneni comercianți care cu timpul s-au strămutat în orașele României, își mai păstrau proprietăți și în Transilvania. Un însemnat număr de comercianți din Brașov și alte orașe erau veniți din alte părți ale României. Transferul de mijloace de muncă ca și reperarea lor pe ambele versante ale Carpaților era o chestiune obișnuită intrată în viața de zi cu zi a populației.

Dezvoltarea mai accentuată a capitalismului în ultima treime a secolului trecut a adîncit diviziunea muncii dintre regatul român și Transilvania ca părți componente ale aceluiași teritoriu economic format de-a lungul mileniilor. Acest proces de adîncire a diviziunii muncii și concomitent, de sporire a interdependenței dintre ele a avut loc în ciuda faptului că clasele exploatatoare din Austro-Ungaria prin dualismul stabilit la 1867, înglobînd Transilvania din punct de vedere politic și administrativ în regatul maghiar, au încercat să-i sporească dependența economică de celelalte părți ale imperiului.

Dezvoltarea forțelor de producție și a industriilor de fabrică atît în România cît și în Transilvania, a sporit comerțul complementar al economiilor lor.

Dependența economiei transilvănene de economia românească de peste Carpați s-a manifestat de-a lungul istoriei atît în „profunzime” cît și în „lărgime”. Adică ea a cuprins atît ramurile economice, ordinea apariției, a dezvoltării și în totalitatea lor, cît și întreaga suprafață a teritoriului Transilvaniei.

Greutățile impuse Transilvaniei în schimburile cu România atît în perioada războiului vamal dintre regatul român cu Austro-Ungaria (1886—1891) cît și după aceasta se soldau cu transferarea unor industrii transilvănene peste Carpați, unde găseau condiții mai favorabile de dezvoltare. „Ca la fiecare epocă nouă de convențiuni de la anii optzeci încoace — se scria cu ocazia unor noi încercări ale Austro-Ungariei de a tergiversa încheierea unei noi convenții cu România — trebuie să ne temem și acum că iarăși vom pierde o parte dintre industrialii noștri și din nenorocire tocmai industrialii foarte activi și capabili de întreprindere”²²).

ISTORIA ultimului deceniu al secolului trecut și a primului deceniu din secolul nostru cunoaște numeroase exemple ale unor întreprinderi constructoare de mașini și de altă natură care s-au mutat din Transilvania în regatul român. Unele din aceste întreprinderi s-au mutat în București, capitala țării, altele în alte orașe, cele mai multe pe Valea Prahovei. Acest transfer, această emigrare de întreprinderi care lucrau în exclusivitate pentru clienți de peste Carpați (rapoartele Camerei de Comerț și Industrie din Brașov din perioada 1889—1914 atestă aceasta), relevă formarea unei piețe unice, a complexului național românesc pe întregul teritoriu al țării, în ciuda factorilor politici externi, care l-au stînjinit. Cu timpul iau naștere pe întregul teritoriu al României forme specifice de proprietate capitalistă. De exemplu către sfîrșitul secolului trecut circulau în Transilvania acțiuni ale întreprinderilor și băncilor din România, obligațiuni rurale, împrumuturi de stat, obligații de credit rural, împrumutul capitalei, acțiuni ale societății de asigurare „Dacia” (care avea concesiunea să deschidă sucurale în Transilvania).

Trecerea României și a Transilvaniei pe calea economiei capitaliste la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea a fost însoțită de omogenizarea și apropierea structurii lor sociale și economice, determinată de accentuarea interdependenței tot mai puternice a economiilor lor, care s-au întregit reciproc de-a lungul veacurilor. **Omogenizarea, complementaritatea și interdependența tot mai puternică a economiei românești de pe ambele versante ale Carpaților a constituit baza economică și materială a desăvîrșirii statului național unitar român la 1 decembrie 1918.**

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

¹⁵ Ștefan Meteș, Păstorii Ardeleni în Principatele Române, Arad, 1925, p. 3—4

¹⁶ Legăturile Transilvaniei de sud cu Principatele danubiene și poziția deosebită a Brașovului în acest context, în Der Satellit, nr. 34, 25 aprilie, 1851

¹⁷ Ibidem
¹⁸ Ștefan Meteș, Păstorii Ardeleni în Principatele Române, Arad, 1925, p. 148

¹⁹ Cf. „Observatoriul”, anul IV, nr. 14 din 14/16 ianuarie 1881

²⁰ Cf. Ibidem, anul V, nr. 43 din 2/14 iunie 1882

²¹ Ștefan Meteș, Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII—XX, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1977, p. 306

²² Ibidem
²³ Cf. Constantin C. Giurescu, Transilvania în istoria poporului român, Ed. științifică, București, 1967, p. 70

²⁴ Vezi : I. Bogdan, Documentele privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul, p. 3—6

²⁵ I. Moga, Politica economică-austriacă și comerțul Transilvaniei, în secolul al XVIII-lea, în Anuarul Institut. ist. naț., VII, (1937—1938) p. 144

²⁶ Constantin C. Giurescu, Transilvania în istoria poporului român, Ed. științifică, București, 1967, p. 74

²⁷ Ibidem, p. 75

²⁸ N. G. V. Gologan, Cercetări privitoare la trecutul comerțului românesc din Brașov, București, 1928, p. 43, 55

²⁹ Vezi : Ștefan Meteș, Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII—XV, ed. a II-a, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1977, p. 311—319

³⁰ Raportul Camerei de Comerț și Industrie pe anul 1904, Brașov, 1904, p. 10

VIITORUL ECONOMIC ȘI ECOLOGIC AL LITORALULUI ROMÂNESC

ULTIMA PARTE A SECOLULUI este și va fi în continuare marcată de o serie de schimbări social-economice fără echivalență în nici o altă epocă a istoriei noastre; în ritmul acestei dezvoltări vertiginose, omul trebuie să vegheze pentru a se feri de urmările nefavorabile care se pot produce printr-o deteriorare — unori de nereparat — a mediului, a propriului său mediu de viață. Iată de ce, astăzi, se acordă o atenție deosebită creării și dezvoltării tehnicilor și tehnologiilor de prevenire și combatere a poluării mediului înconjurător în cazul nostru cel marin, considerând că omul este astăzi suficient de bine înarmat pentru a găsi și aplica soluțiile cele mai eficiente și respingând ideea pesimistă formulată de marele naturalist J. H. Fabre conform căruia „omul va fi ucis de excesele a ceea ce el numește civilizație”. Practic, se poate constata că toate neplăcerile și grijile declanșate de poluare provin dintr-o insuficiență aplicare a mijloacelor și tehnologiilor cunoscute, existente, de prevenire și combatere a degradării mediului ambiant.

Apa, fiind o materie primă de strictă necesitate, vitală — fără ea nu se poate concepe viața — nici imaginea evoluției civilizației — omul trebuie să-și reconsidere atitudinea față de această mare bogăție. Până acum câțiva ani apa era considerată cel mai comod transportor al reziduurilor și deșeurilor activității umane spre locuri îndepărtate, indiferent unde. Marea și oceanul — datorită imensității volumului și proprietăților specifice — au fost considerate capabile să primească, să accepte toate reziduurile fără a se produce dereglări de echilibru fizic, chimic sau biologic. Ultimii ani au demonstrat însă contrariul, poluările deosebit de grave din unele zone constituind adevărate semnale de alarmă. Țara noastră, având acces la o singură mare, cu caracteristici de „unicum hidrobiologicum” (Zernov, S., 1913), păstrarea în condiții optime a acesteia trebuie să constituie o preocupare atât pentru prezent cât și mai ales pentru viitor.

Pe baza acestor considerente de ordin general, situația și perspectivele de viitor trebuie analizate pornind de la cei 247 km de litoral, din care jumătate prezintă un relief propice activităților balneo-turistice, restul oferind un cadru natural destul de favorabil activității de pescuit și de amplasare a unor obiective industriale sau de construcții portuare.

ÎN VIITOR, așa cum se preconizează, spre anul 2000 și următorii, pe litoralul românesc vor fi în funcțiune nu mai puțin de 5 porturi maritime (Sulina, Sf. Gheorghe, Midia, Constanța-Sud Agișea, Mangalia), dintre care numai ultimul nu va avea legătură directă pe cale fluvială cu centrul Europei. Încă din 1980, portul Constanța va intra pe lista primelor 20 porturi din lume, ca mărime, dotare și trafic de mărfuri.

Flota noastră, de la 2 000 000 tdw, va ajunge în 1990 la 11 000 000 tdw, iar pentru următorii ani pot avea loc importante creșteri (dublări și chiar creșteri superioare). La fărâmul nostru, unde soses în prezent, numai la Constanța, cca. 4 000 nave pe an, se întrevăd activități sporite, cu trafic mult crescut.

DAR ACTIVITĂȚILE PORTUARE, prin însăși natura lor, modifică uneori substanțial calitatea apelor, astfel că fauna, flora și echilibrul general al naturii din aceste locuri pot fi profund afectate. Substanțele ce vor fi manipulate, și a căror listă va fi tot mai lungă, creează premise ca unele activități din acestea să ajungă să modifice compoziția naturală a apei marine, aducând în mod cert unele efecte nedorite asupra litoralului. Adăugând reziduurile rezultate de la marile combinate chimice sau agroalimentare, centrale atomoelectrice (apreciem că vor exista una-două), platforme de extracție a petrolului și gazelor etc., precum și cantitățile mereu crescînde de poluanți aduși de Dunăre, nu este imposibil de prevăzut că, în cazul în care nu se vor lua măsurile necesare de limitare a poluării, pe lista celor câteva sute de specii de plante și animale amenințate cu dispariția în lume, să apară și specii ce aparțin Mării Negre.

Tendințe — ipoteze — prognoze

ÎN PARALEL, se poate estima că populația permanentă riverană, folosind particularitățile cadrului natural precum și noile funcțiuni social-economice de bază ce vor intra în activitate progresiv, va cunoaște o creștere continuă, de la 250 000 locuitori în 1975 la peste jumătate milion în anul 2000, deci că practic se va dubla.

Dar acești locuitori, trăind și lucrînd pentru punerea în valoare a unor bogății locale sau aduse pe calea apei cu navele, sînt ei înșiși consumatori de apă. Pe plan mondial, consumul de apă pe locuitor cunoaște o continuă creștere, iar această tendință se manifestă și la noi, paralel cu creșterea gradului de urbanizare și industrializare. Astfel, dacă în prezent omul litoralului consumă cca. 300 l/zi, în 1990 consumul de apă va spori la cca. 400 l/zi, pentru ca în anul 2000 să depășească 500 l/zi. Pentru asigurarea cantităților și debitelor necesare, se va începe, desigur, construirea de uzine de desalinizare a apelor marine ceea ce, pe lângă obținerea apei, va permite valorificarea complexă a apelor marine.

În mod cert, măsurile de canalizare, epurare și reutilizare a acestor ape trebuie astfel concepute, încît ele să nu ajungă în mare decît în cantități și calități bine chibzuite și calculate, pe baza unor cercetări complexe, dublate de observații de lungă durată. Deșeurile activităților industriale conținute în apele

uzate — fenoli, gudroane, derivați cu gruparea cian, precum și metale grele: cupru, zinc, plumb, mercur, cadmiu, alături de detergenți, pesticide etc., toate avînd asupra mării și vieții marine acțiuni nocive, vor trebui de asemenea reținute. Nevoile societății de asemenea substanțe, dezvoltarea unor tehnologii de recuperare pentru fiecare element în parte, ca și sporirea numărului de specialiști ne fac să apreciem că se va putea asigura un nivel bun de epurare generală a tuturor apelor uzate, încît mare parte din acestea vor fi recirculate. Și totuși marea va mai primi o parte din aceste deșeuri; eutrofizarea și chiar poluarea vor continua să avanseze în unele zone, iar modificări biologice se vor putea produce. Acest fapt însă va putea fi controlat în așa fel încît să nu se depășească capacitatea limită de acceptare stabilită prin cercetare. Utilizarea apelor uzate la irigații în timpul verii va deveni un fapt curent și va stimula obținerea de recolte mari. De asemenea, nămolurile rezultate din tratarea și epurarea apelor, care astăzi creează probleme, în viitor, chiar înainte de anul 2000, vor putea fi utilizate în urma deshidratării mecanice și sterilizării, ca îngrășăminte agricole sau ca adaos la terenurile neproductive pentru punerea lor în valoare.

DAR A VORBI despre litoralul Mării Negre fără a face referiri și la dezvoltarea turismului înseamnă a face o omisiune de neiertat. În condițiile țării noastre, activităților de recreere și turism li se vor acorda și în viitor o mare atenție. Pornind de la cele 155 000 locuri de cazare pentru odihnă și tratament existente astăzi în zona sudică a litoralului Vama-Veche-Midia — de altfel singura amenajată — pentru viitor se întrevăde o dezvoltare vertiginosă. Creșterea numărului solicitărilor și a timpului de odihnă și recreere ca urmare a ridicării standardului de viață, a sporirii timpului liber, a măririi numărului populației și a duratei medii de viață etc., vor face din această funcție, actualmente sezonieră, una cu caracter permanent; noțiunea de activitate de „sezon” va dispărea după anii 1985—1990, fiind înlocuită cu o activitate continuă. Această situație va duce la valorificarea integrală a cadrului natural favorabil nu numai în zona Midia-Vama Veche, unde capacitatea turistică va ajunge la cca. 300 000 locuri, ci și la apariția unor zone noi, astăzi încă neamenajate. Așa, de exemplu, zona Chituc-Sinoe, va cunoaște după 1985—1990 o amenajare turistică pentru capacități de ordinul a 160 000 locuri, iar în zona Sf. Gheorghe-Sulina, acolo unde cadrul natural are caracter

**contraamiral C. TOMESCU
dr. O. ȘERBANESCU
R. MIHNEA**

*Institutul român de cercetări marine
Constanța*

(Continuare în pag. 30)

PENTRU TOATE ȚĂRILE care realizează un nivel al productivității muncii mai scăzut în comparație cu țările cu economie dezvoltată se ridică problema echității schimburilor economice internaționale. Căci pentru a cumpăra un produs dintr-o țară dezvoltată economic, pentru care se consumă un volum de muncă a unui singur om, o țară săracă cu o productivitate a muncii mult mai mică va trebui să vândă un produs pentru care se consumă munca unui număr de 2-10 oameni și chiar mai mult, îndeosebi atunci când au loc schimburi de mărfuri pentru producerea cărora se cere muncă cu diferențe mari de calificare și de complexitate. Sub acest aspect ca și sub multe altele, creșterea productivității muncii devine un obiectiv economic central în politica economică a tuturor țărilor și îndeosebi a celor în curs de dezvoltare.

Productivitatea muncii — ca noțiune economică — este folosită nu numai pe plan conceptual în explicarea unor categorii economice, a unor relații și tendințe, ci și ca instrument de lucru pentru elaborarea unor măsuri de politică economică și a unor strategii de dezvoltare economică și socială. Când este vorba însă de definirea legăturii dintre structurile industriale, situația resurselor și eficiența folosirii lor, privite în contextul relațiilor economice dintre țări, apare necesitatea folosirii prețurilor ca o expresie a relațiilor valorice fără a pierde însă din vedere identitatea naturală a resurselor. De aceea în interpretarea fenomenelor și proceselor economice nu ne putem baza numai pe analiza directă a consumului de muncă sau numai pe comparații privind cantitatea de muncă consumată pe produse și ramuri. Trebuie luați în considerare toți factorii de producție cu însușirile lor calitative, situația lor nu numai în prezent ci și în perspectivă, precum și urmările care decurg din raritatea sau epuizabilitatea resurselor, reflectată prin diferite sisteme de evaluări.

Studiul relației dintre dotarea cu factori de producție, structura economică și

TEORII PRIVIND ĂVANTAJUL COMPARATIV ȘI ÎNZESTRAREA CU FACTORI (III)

schimburile economice internaționale ar rămâne incomplet dacă nu ar fi analizate aspectele noi devenite dominante în economia contemporană care schimbă radical coordonatele gândirii și mai ales ale practicii economice. În această privință ne referim îndeosebi la tendința de diminuare a dependenței dezvoltării industriale de propriile resurse materiale primare, și de sporire în mod corespunzător a dependenței acestei dezvoltări de resursele naturale externe. Este în fapt vorba de a supune la o nouă testare teoria înzestrării cu factori în noile condiții.

Bogățiile naturale sînt rîspindite pe glob foarte inegal și într-un număr relativ redus de locuri, așa încît rareori se întîmplă ca o țară să dispună din abundență de toate bogățiile naturale în cantitățile, varietatea și calitățile necesare pentru a avea asigurate complet condițiile interne de dezvoltare a industriei cu o structură complexă.

În perioadele timpurii ale industrializării cînd comunicațiile nu luaseră încă un avînt deosebit, iar transferurile tehnologice se făceau destul de lent, problema dezvoltării economice și a structurii industriei se punea de obicei într-o strînsă concordanță cu structura bogățiilor naturale ale solului și subsolului, iar teoria înzestrării cu factori își găsea cu o anumită ușurință explicații și adeseori prilejul de a fi folosită la motivarea unor decizii de politică economică. Dezvoltarea economică în condițiile revoluției tehnico-științifice și în special progresele înregistrate de știința

și tehnică în domeniul transporturilor și comunicațiilor, au făcut ca distanțele de la locurile de extracție la cele de prelucrare și consum a produselor industriale să nu mai constituie obstacole în calea industrializării unor țări și regiuni lipsite de resurse naturale.

Necesitatea a impus, iar practica a confirmat ca regulă generală — cu anumite excepții care privesc mai ales țările cu teritorii mai întinse — diminuarea treptată a dependenței dezvoltării industriale de înzestrarea cu resurse naturale. Fenomenul capătă amploare într-un număr tot mai mare de țări industrializate unde baza proprie de materii prime și energie se reduce, fie relativ, adică în raport cu dezvoltarea ramurilor prelucrătoare, fie absolut în sensul că rezervele interne nu mai cresc sau cresc lent doar pe seama zăcămintelor cu conținuturi sărace sau aflate în condiții grele de exploatare și cu costuri ridicate. De aceea, aproape întreaga activitate economică a unor țări cu o industrie dezvoltată, ca Japonia, țările din Europa de Vest, S.U.A., precum și unele țări socialiste din Europa (R.D.G., Cehoslovacia etc.) apare strîns dependentă de aprovizionarea cu diferite resurse minerale din afara granițelor.

Deși tabloul rezervelor geologice de minerale pe glob este relativ bogat și va continua să se îmbogățească prin noile descoperiri geologice și prin perfecționările tehnologice, oferta efectivă însă este și va continua să rămînă sub posibilitățile acestor rezerve nu atît din cauza epuizării fizice a acestora cît mai ales din motive economice: tehnologiile noi nu au găsit încă soluții suficient de eficiente de reducere a costurilor de investiții și de extracție și nici de substituție a resurselor deficitare; dezvoltarea prospecțiunilor și cercetărilor geologice, a extracției și preparării minereurilor necesită cheltuieli mari de investiții pe care țările și în primul rînd cele în curs de dezvoltare, le pot suporta greu, iar capitalurile străine adeseori au anumite rețineri pentru trecerea la înfăptuirea unor proiecte din cauza

FIȘE

se află într-un progres continuu, el este marcat totuși de o anumită rămînere în urmă, mai ales sub raport calitativ, față de nivelul atins de ansamblul economiei. În structurile economiei naționale, în sistemul legăturilor dintre ramuri, locul ocupat de comerț nu concordă pe deplin cu răspunerile lui economico-sociale. Autorul își propune să contribuie, prin lucrarea sa, la o înțelegere mai bună a funcțiilor comerțului, implicînd o eficientizare a lor, o reorganizare a raporturilor comerțului cu celelalte ramuri, precum și o accelerare a dezvoltării și modernizării sale, în strînsă legătură cu progresul din celelalte ramuri ale economiei naționale. În opinia autorului, comerțul este conectat, prin poziția ocupată în mecanismul economico-social, la dinamismul societății noastre, nu numai în calitate de beneficiar, ci și de factor accelerator. Din cuprins: Comerțul intern și calitatea vieții; Perfecționarea me-

canismului activității comerciale; Dinamica economico-socială în profil teritorial și schimbările în „geografia” comerțului intern; Progresul tehnic în comerțul intern și perspectivele lui.

Prognoza și reducerea gradului de nedeterminare

● În studiul Informația prognostyczna w swietle teorii informacji (Informația de prognoză în lumina teoriei informației) publicat în revista EKONOMISTA, nr. 2/1978, Wiesław Sadowski, arată, pornind de la teoria clasică a deciziei, că în activitatea curentă lucrul cel mai important nu este atît exactitatea prognozei, ci bogăția ei în informație. Cu cît prognoza ne turnează mai multă informație, cu atît este mai bine din punctul de vedere al decidentului, deoarece se reduce în felul acesta gradul de nedeterminare. Criteriul principal după care ar trebui să ne călăuzim în adoptarea unei decizii optime este utilitatea anti-

cipată. Autorul ajunge la această concluzie cu ajutorul teoriei informației și al teoriei probabilităților.

Datele — false, descrierea maladiei — corectă

● După o serie de aprecieri tăioase la adresa Clubului de la Roma, Jonathan Power consideră totuși activitatea sa pozitivă și îi urează — într-un articol cu titlul The Club of Rome at 10 Years, apărut în INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE din 13 iulie a.c. — tradiționalul „la mulți ani”. Lucrarea „The Limits to Growth”, spune autorul, este considerată de mulți oameni care știu cite ceva despre calculatoare, economie și geologie, ca fiind iremediabil naivă: incorectă în ce privește datele despre resurse, incorectă în referirile sale la costurile controlului ecologic, falsă în metodologia sa de modelare, defectuoasă datorită neglijenței rolului prețurilor în alocarea resurselor rare

● Deși comerțul din țara noastră, consideră C. Florescu în cartea sa Comerțul în economia românească (1978, 248 p),

creșterii riscului de investiții și a fluctuației prețurilor la materiile prime pe piața mondială.

Pentru țările mari consumatoare și în același timp mari importatoare de resurse se poate pune chiar întrebarea dacă de la o anumită proporție și de la un anumit volum de importuri de resurse în sus se mai poate păstra siguranța surselor de aprovizionare și preveni apariția unor perturbări în economie. Punerea în dependență aproape în întregime a industriei naționale față de importul de resurse, prezintă pericolul apariției unor dezechilibre sau ale unor perturbări în economia națională, provocate din afară, cu urmări nefavorabile chiar și pentru economia mondială. De asemenea, se apreciază că în viitor oferta de resurse naturale va avea în continuare o anumită tendință de restringere, având în vedere politica țărilor, inclusiv a celor în curs de dezvoltare, producătoare de materii prime care își formulează ca obiective economice fundamentale crearea unor ramuri industriale de bază. Este adevărat că de la un anumit nivel de dezvoltare economică a țărilor se observă o tendință de scădere relativă a intensității consumurilor de materiale pe unitatea de produs național brut, în-deosebi ca urmare a reducerii consumurilor specifice, precum și a schimbării structurii producției (sporirea ponderii serviciilor, folosirea unor noi materiale mai eficiente etc.). Totuși în perspectiva creșterii generale a cererii de materii prime și de energie și a unor oferte tot mai controlate, selectate și restrinse de resurse, cel puțin pentru acele țări care și-au creat deja bazele unei industrii moderne, însă nu dispun de resurse proprii suficiente, ar trebui pusă problema adaptării structurilor lor industriale la noile condiții care privesc atât situația în perspectivă a resurselor cât și unele rezultate recente ale științei și tehnicii.

Înțeleg că o construcție de o complexitate deosebită, structura industriei nu poate fi modificată și orientată în mod arbitrar ci în strânsă legătură cu stadiile de

dezvoltare economico-industrială. De exemplu, studiind modificările structurale care au avut loc, s-a observat că în perioada în care predomină sectorul industrial există tendința de a se diminua ponderea ramurilor cu consum mare de muncă, (industria textilă, confecții, industria alimentară) și de a crește ponderea industriilor cu consum ridicat de resurse naturale. În perioada când sectorul terțiar începe să se dezvolte, industriile cu consum mare de resurse naturale își micșorează treptat ponderea, intrând în scenă ramurile cu consum ridicat de capital fizic și de „capital uman” sub formă de stoc de cunoștințe de cercetare-dezvoltare și de muncă cu calificare înaltă.

Arătând necesitatea modificării în perspectivă a structurii economiei japoneze în concordanță cu situația acestei țări din domeniul resurselor naturale, K. Sato susține ideea dezvoltării cu prioritate a ramurilor industriale bazate pe consum intens de cunoștințe pentru a reduce în felul acesta dependența economiei japoneze față de materiile prime brute și de combustibili. Printre asemenea ramuri el menționează, de exemplu, pe cele bazate pe cercetare-dezvoltare (calculatoare electronice, avioane, roboți industriali, circuite integrate, produse chimice de mic tonaj, noi metale și materiale sintetice, ceramici speciale), industrii de înaltă complexitate și tehnicate (echipamente de comunicații, echipamente de conducere a proceselor, echipamente de control al poluării, echipamente de învătăre), industria de modă și produsele de lux (îmbrăcăminte de calitate ridicată, mobilă, echipamente de sunet și instrumente muzicale electronice), industrii de cunoaștere (cum sunt sistemele informaționale de proces, industrii de aparate de educație video, software, sisteme de engineering și de consulting) și altele).

Comerțul internațional și transferul tehnologic sunt elemente importante și căi suplimentare care activează schimbările în structurile industriale și regrouparea acestor ramuri între țări cu niveluri diferite de

dezvoltare. Astfel, ramurile industriale cu consum mare de muncă — așa cum menționează G. Fels și F. Weiss — se reduc ca pondere în țările dezvoltate. Cererea unor asemenea produse începe să fie treptat satisfăcută de țările în curs de dezvoltare. Producția ramurilor bazate în cea mai mare parte pe tehnologiile tradiționale și deci ușor transferabile alungă treptat de la țările mai dezvoltate la cele mai puțin dezvoltate. În schimb, în țările industrializate se dezvoltă rapid acele sectoare ale industriei care încorporează un volum mare de muncă de cercetare-dezvoltare.

Țara care importă tehnologii își mărește avantajul comparativ într-o anumită ramură industrială, provocând astfel ajustări structurale și în alte țări prin exportul produselor respective.

În perspectiva evoluției istorice a structurilor industriale trebuie relevată trecerea treptată, pe măsura dezvoltării economice, într-o primă etapă de la ramurile mari consumatoare de muncă la cele mari consumatoare de resurse naturale, iar de aici, într-o a doua etapă, la ramurile de producție a mărfurilor standardizate, unde, în general, tehnologiile de producție sunt bine cunoscute și ușor accesibile). Ca urmare a cheltuirii unor sume mari de investiții tangibile și intangibile în economie, a unui îndelungat proces de cercetare-dezvoltare, apare într-o a treia etapă, tot mai evidentă și necesară tendința pentru țările lipsite de resurse naturale, de a trece la dezvoltarea prioritară a industriilor cu produse noi bazate, pe de o parte, pe invenții și pe consum ridicat de cunoștințe, iar pe de altă parte, pe consum minim de materii prime și de resurse energetice.

dr. Aurel IANCU

¹⁾ Vezi K. Sato, „Did Technical Progress Accelerate in Japan?”

²⁾ Vezi Gerhard Fels, Frank Weiss, „Structural Change in an Open Growing Economy. The Lesson of West Germany”, Fifth World Congress of the International Economic Association, Tokio, 29 august — 3 septembrie 1977.

și dind izbitor dovadă de omnezie în privința posibilităților tehnice cunoscute și a noilor tehnologii plauzibile. Dar „The Limits to Growth”, adaugă J.P., a lansat un mesaj. Prognosticele sunt false, dar descrierea maladiei este în esență corectă. Într-un deceniu sau două omenirea pare să fie pe calea de a ajunge în situația de a fi confruntată cu o catastrofă majoră, dacă nu se rezolvă problema proliferării nucleare, a consumului de energie, a eroziunii solului și pădurilor, a diminuării resurselor alimentare. Pentru a ști aceasta nu este nevoie de computer. Pe termen lung, omul are șansa să reușească deoarece este inventiv, creativ și perseverent. Dar, pe termen scurt, el învață doar după incalculabile suferințe și distrugerii.

O politică economică pusă sub semnul întrebării

● Sub titlul L'Allemagne serait-elle un géant au pied d'argile? (Este R.F.G. un uriaș cu

picioarele de lut?), revista PROBLEMES ECONOMIQUES (24 V a.c.) reproduce un articol din „Informations financières de la S.P.G.F.”, în care se pune la îndoaială eficiența pe termen lung a politicii permanente de reevaluare a mărcii vest-germane și se consideră cu atât mai puțin oportună o eventuală copie a acestei politici de către alte țări. Ideile economice din R.F.G., se spune în articol, sunt bine cotate în prezent pe piața franceză, în-deosebi în legătură cu problema echilibrării balanței de plăți externe, dar a) înainte de a le aplica trebuie cercetată problema adevăratei acestor idei la alte realități tehnico-economico-sociale naționale — chiar dacă se are în vedere doar un succes temporar; b) lărgind orizontul previzional, se pune întrebarea dacă politica economică menționată nu este de natură să ducă în final la o pierdere de competitivitate cu consecințe economice grave — val de falimente și șomaj — care nu ar putea fi sto-

pate decit printr-o reajustare monetară opusă celei practicate până în acel timp.

S.U.A. — încetinirea pulsului inovației tehnologice

● Peter Gwynne consemnează în articolul A Growing R & D Gap (Un decalaj crescând în domeniul cercetării și dezvoltării), apărut în revista NEWSWEEK 1 iulie a.c., existența unor indicii relative la încetinirea pulsului creator al activității inventive care, după spusele autorului, ar fi asigurat până în prezent prosperitatea întreprinderii americane. Este vorba atât de cercetarea fundamentală, cit și de cea aplicativă. Universităților le lipsesc fonduri. Întreprinderile investesc din ce în ce mai mult în obiective cu termen scurt de recuperare și în produse existente. Explicațiile s-ar găsi în climatul economic, în legea brevetelor care asigură o protecție de numai 17 ani, în costul măsurilor

FIȘE

antipoluante obligatorii, în reducerea cu circa o treime în ultimii 14 ani a cotei din PNB destinată C și D, la care se adaugă și efectele inflației. Chiar dacă s-at alocă în prezent fonduri adiționale pentru cercetarea fundamentală, acestea ar putea prea puțin să îndrepte trecutul neglijat. Universitățile ar trebui să-și înlocuiască echipamentul, care s-a degradat și continuă să se degradeze rapid și devine mai scump. Ținând seama de faptul că brevetele acordate americanilor au scăzut cu 21 la sută între 1971 și 1976, perioadă în care numărul cercetătorilor japonezi s-a apropiat, la o populație de două ori mai mică, de cel american, autorul consideră că a sosit momentul să se tragă un semnal de alarmă.

MECANISMUL ECONOMIC AL SOCIALISMULUI

ÎN ULTIMUL DECENIU, în țara noastră au fost elaborate o serie de lucrări consacrate examinării unor aspecte, laturi ori componente ale mecanismului economic al socialismului. Interesul manifestat pentru cercetarea multilaterală a acestor probleme a fost și este puternic stimulat de vasta și asidua activitate teoretică și practică desfășurată de Partidul Comunist Român, îndeosebi în perioada care a urmat Congresului al IX-lea, pentru așezarea pe baze riguroase științifice a conducerii societății noastre socialiste. Totodată, interesul pentru studierea acestor probleme a fost sporit de necesitatea reevaluării critice și a generalizării bogatei experiențe acumulate în procesul elaborării unui mecanism de funcționare a economiei socialiste în consens cu legitățile obiective, capabil să reacționeze prompt și eficient la exigențele concrete ale dezvoltării în fiecare etapă, la tendințele și cerințele progresului general al societății. În acest context de preocupări se înscrie și apariția lucrării lui Ion Blaga și Gheorghe Manea: „Mecanismul economic al socialismului”, publicată de Editura științifică și enciclopedică. Este de remarcă de la început faptul că lucrarea se impune atenției nu numai prin marea importanță și actualitate a problematicei examinate, ci și prin calitățile ei intrinseci, prin capacitatea autorilor de a surprinde și sintetiza fenomenele esențiale ale mecanismului economic în evoluția lor, de a valorifica tezaurul de idei cuprinse în documentele partidului și statului nostru. La aceasta contribuie și faptul că, în lucrare, mecanismul economic al socialismului este tratat pe baza unei cunoașteri profunde a realităților din țara noastră, dar și a modului de organizare și conducere a economiei din alte țări socialiste, a unei bogate literaturi de specialitate, ci analizată cu grije și spirit critic. Autorii examinează mecanismul economic al socialismului ca un tot unitar, punând în evidență dialectica mișcării sale interioare, trăsăturile generale și specificul diferitelor sale laturi și componente, conturează, într-o serie de probleme, soluții și puncte de vedere originale, ceea ce conferă lucrării o substanță științifică deosebită.

Lucrarea constituie deci rezultatul unor cercetări aprofundate ale problemelor creșterii accelerate a economiei socialiste, în condiții de echilibru general economic și de eficiență, ale structurilor organizatorice și conducerii pe bază de plan, ale gestiunii economice etc., în general ale bazelor și structurilor mecanismului economic al socialismului. Întreaga problematică este grupată în mod logic în două părți mari, oferind celor interesați posibilitatea unei largi viziuni asupra varietății de forme, metode și soluții adoptate, atât în țara noastră, cât și în alte țări socialiste, precum și asupra numeroaselor probleme de organizare și conducere economică. Pe această bază, autorii s-au străduit, și intenția lor a fost în mare parte realizată, să desprindă o serie de direcții generale în evoluția mecanismului economic al socialismului și, concomitent, să evidențieze o serie de particularități proprii României în diferitele etape ale construcției socialiste.

PPRIMA PARTE a lucrării este consacrată examinării bazelor mecanismului economic al socialismului, respectiv delimitării și aprofundării teoretice a conceptului de mecanism economic, a problemelor esențiale ale optimizării și creșterii economice, formării cheltuielilor sociale de producție, organizării și conducerii economiei socialiste. Investigațiile ample pe care autorii le fac asupra core-

latiei plan-piață le permit să aducă multiple argumente de ordin teoretic și practic asupra inconsistenței tezelor mai vechi sau mai noi privind incompatibilitatea planului cu piața și cu formele marfă-bani, să demonstreze că în orinduirea socialistă planul substituie nu piața, ci concurența. Unitatea mecanismului economic al socialismului, subliniază autorii, nu se întemeiază pe eliminarea de către plan a pieței — altă expresie a tezei incompatibilității planului cu piața — și nici pe subordonarea pieței de către plan.

Analizând diferite concepții despre raportul dintre plan și piață, autorii combat argumentat pe cele care „contrapun în mod greșit categoriile valorice caracterului planificat al economiei socialiste”. Argumentul de bază îl constituie caracterul unitar al organizării și conducerii planificate a economiei românești, asigurat — așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — prin aceea că „Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, relațiile de colaborare proprii orinduirii socialiste asigură premisele pentru conducerea planică pe toate treptele economiei, inclusiv la nivelul întregii societăți, fac necesară și posibilă în același timp coordonarea unitară a întregului proces al reproducției, dirijarea conștientă a producției și repartiției, distribuirea resurselor pe ramuri și unități de producție, aplicarea pe scară largă a progresului tehnic și științific contemporan”.

Analizând laturile mecanismului economic al socialismului, autorii relevă că cea mai importantă dintre ele o constituie conducerea — înțeleasă ca ansamblu al deciziilor luate în economia socialistă cu privire la alocarea și folosirea resurselor, ca și la repartizarea și utilizarea rezultatelor activităților economice și sociale, cecalată componentă a mecanismului fiind organizarea economiei naționale.

Într-un capitol aparte sînt abordate cu competență științifică probleme ca: echilibrul general, optimul macroeconomic, creșterea economică, rata optimă a acumulării, relația dintre creșterea economică și optimul macroeconomic. O teză de bază susținută, pe bună dreptate, de autori este aceea că înlăptuirea echilibrului, inclusiv a proporționalității în economia națională, are o însemnătate covârșitoare în condițiile socialismului, întrucît disproporționalitatea și dezechilibrul generează irosirea resurselor și diminuează posibilitățile societății de a-și satisface nevoile. „Tendința spre echilibru și proporționalitate — se subliniază — reprezintă prima premisă a organizării și conducerii economiei socialiste, a mecanismului ei economic”.

O importantă parte a lucrării este consacrată unor aspecte privind: organizarea, planul, gestiunea economică și factorii economico-financiar. Analizînd experiența României și a altor state socialiste în domeniul structurilor organizatorice, evoluția acestor structuri (îndeosebi în industrie), autorii evidențiază o serie de particularități determinate de condițiile economico-organizatorice concrete și de factorii mecanismului economic proprii fiecărei țări. Pornindu-se de la rolul central al conducerii planificate, sînt analizate o serie de probleme de mare actualitate practică cum ar fi: structura conducerii planice, planul și gestiunea economică, structurile planului național unic, indicatorii de plan. Experiența conducerii economice socialiste demonstrează că perfecționarea ei presupune cu necesitate atât dezvoltarea și îmbunătățirea conducerii centralizate și unitare, cât și a conducerii locale, ambele fiind determinate de factorii comuni de natură social-politică, tehnică, economică; de altfel o coordonată fundamentală a măsurilor de perfecționare a mecanismului

economico-financiar, o constituie imbinarea armonicasă a dirijării unitare pe baza planului național unic, cu autonomia economico-financiară a unităților. „Doresc să subliniez cu toată claritatea — arăta secretarul general al partidului — că este necesar să asigurăm conducerea întregii activități economico-sociale, atât pe baza principiului centralismului democratic — lichidînd cu hotărîre centralismul excesiv și rigid — cît și pe baza principiului autoconducerii care trebuie să ducă la creșterea răspunderii, a puterii de decizie și acțiune a organelor locale, a centrelor și întreprinderilor, veghind însă și acționînd pentru înlăturarea oricăror tendințe anarhice, de patriotism local — cum se spune — de încălcare a legilor și hotărîrilor obligatorii, pentru toate organele de partid și de stat, pentru toți cetățenii”.

SUBLINIIND caracterul original al lucrării, fundamentarea temeinică a majorității tezelor enunțate și concluziilor formulate, considerăm că unele dintre ideile avansate au un caracter discutabil. Un exemplu în acest sens îl constituie rolul pe care autorii îl atribuie, în mai multe părți ale lucrării, instrumentului valoric „prețuri” în formarea fondului național de dezvoltare economico-socială, precum și în asigurarea unui ritm înalt de creștere economică. În legătură cu aceasta, credem că este neglijat un aspect de importanță primordială, anume expresia fizică-materială a fondului de dezvoltare, format din investiții brute (inclusiv cele de înlocuire) și din creșteri de stocuri, precum și a fondului de consum, format din bunuri materiale intrate în consumul individual și social. Dacă proporțiile și structurile fizico-materiale ale acestor elemente nu suferă însă variații sau prezintă anumite constante de creștere, atunci modificarea prețurilor va duce numai aparent la modificarea unor producții și eventual ritmuri.

Credem că nu poate fi absolutizat nici regula enunțată cu privire la atragerea resurselor în ordinea descrescîndă a eficienței, cu exemplificări în domeniul investițiilor. Considerăm că în condițiile contemporane necesitățile diversificării producției, valorificării superioare a resurselor naționale pentru reducerea importurilor, asigurarea dezvoltării armonioase a întregului teritoriu și ridicării zonelor rămase în urmă, rațiuni de ordin social, demografic, ecologic, implică și opțiuni care nu întotdeauna sînt sprijinite exclusiv pe criteriul „suveran” al rezultatului economico-financiar imediat. Mai sînt desigur în lucrare și alte probleme în care nu putem fi întru totul de acord cu concluziile autorilor și care mai pot fi discutate. Evident aceasta ține și de optica cititorului și scopul nostru nu este de a face un asemenea inventar.

Esențial este faptul că unele dintre ideile avansate de autori si-au găsit o soluționare chiar prin recentele măsuri adoptate de partidul nostru pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar, pentru afirmarea principiului autoconducerii muncitorești și autogestiunii. „Regulator cu valoare generală — se arată, de altfel, în lucrare — gestiunea economică își modifică locul și importanța în fiecare etapă și în fiecare țară socialistă în funcție de factorii mecanismului economic”. Printre factorii care determină extinderea rolului gestiunii economice sînt enunțate intensificarea dezvoltării economice, creșterea importanței aspectelor intensive ale dezvoltării, sporirea rolului eficienței.

În încheiere dorim să subliniem că modelele noastre observații nu au fost nicicum formulate în intenția de a diminua valoarea științifică a lucrării „Mecanismul economic al socialismului”, autorii acesteia putînd fi convinși că au adus o certă contribuție la dezvoltarea gîndirii economice românești, că au creat cu adevărat, așa cum arată ei înșiși, „un prilej de meditații și discuții, fără de care, în general, nu este posibil progresul științific”.

dr. Cornel IUGA

„În multe țări, datorită condițiilor de subdezvoltare, bogățiile naturale și resursele umane sînt insuficient exploatate, nivelul scăzut al productivității muncii sociale exercită o influență negativă asupra creșterii avuției naționale. Omul, bazîndu-se pe cuceririle științei, prin inepuizabila sa energie, prin forța geniului său creator, va transforma neconținut natura, smulgîndu-i tot mai multe roade, asigurînd noi resurse pentru satisfacerea în condiții tot mai bune a cerințelor de viață ale tuturor popoarelor”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Conferința Mondială a Populației)

STRATEGIILE DE DEZVOLTARE ȘI IMPULSUL EDUCAȚIONAL (I)

EXISTĂ O CONȘTIINȚĂ CLARĂ, cel puțin în unele cercuri, asupra gravității și complexității unora dintre problemele care confruntă omenirea în prezent (polarizarea bogăției și a sărăciei, adîncirea decalajelor și perpetuarea inechității, a exploatării și a violențelor structurale etc.). Toate aceste fenomene negative provin din tipurile inadecvate de creștere economică și dezvoltare socială, ca și din actualul sistem inechitabil de relații internaționale, bazat pe valori social-morale și concepte economice dăunătoare și distorsionate.

Ceea ce preocupă astăzi într-o măsură crescîndă este cunoașterea mai profundă a cauzelor și preconizarea unor soluții viabile. Problema prezintă un interes particular în planul educației care este chemată să joace un rol sporit în pregătirea unor alternative mai bune de dezvoltare. Organizația Națiunilor Unite, prin rolul și funcțiile sale, precum și ale organismelor sale specializate, este în poziția cea mai bună pentru a-și amplifica studiile și acțiunile în vederea ameliorării condițiilor umane și a colectivităților naționale în procesele dezvoltării, pe baza promovării unor noi concepte și valori bazate deopotrivă pe echitate și egalitate.

Cînd vorbim de decalaje în nivelul de dezvoltare nu putem avea în vedere numai pe cele economice. Satisfacerea nevoilor umane de bază nu se limitează numai la cele de hrană, îmbrăcăminte, adăpost, ci cuprinde și pe cele de educație, de sănătate etc. Nu numai sărăcia materială constituie un serios handicap social, ci și discrepanțele în domeniul educației, al formării cadrelor etc. Decalajele economice sînt o realitate. Cauzele exprimate în termeni generali, principali și istorici sînt cunoscute (ele derivă din împărțirea lumii în centru și periferie, din aspirarea și exploatarea de tip imperialist, din structurile și relațiile inechitabile care se mențin și în prezent, după prăbușirea imperiilor coloniale). În termeni mai concreți, operaționali, cauzele trebuie însă descifrate pe planuri multiple și a-bordate în interdependența lor.

Sigur, în primul rînd este vorba de decalajele existente între diferiții factori de producție (între nivelul resurselor materiale, financiare și umane, deci și între nivelul de pregătire, al stocului de cunoștințe, al științei și tehnologiei). Problemele, chiar și atunci cînd ne referim la cele economice „pure”, se cer însă investigate în planul mai larg al interdependențelor ce există între creșterea economică, dezvoltarea socială și progres, al unor factori esențiali pentru strategiile de dezvoltare cum sînt conceptele operaționale utilizate, cadrul instituțional, potențialul inovațional, organizațional, informațional etc., toate fiind influențate hotărîtor de nivelul educațional, al stocului de cunoștințe și de natura proceselor de învățare.

O nouă optică asupra dialecticii învățare — dezvoltare

DECALAJELE în domeniul economic între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare sînt o realitate anacronică, dure-roasă și periculoasă a zilelor noastre. Pe de altă parte, decalajele existente în domeniul educației nu fac decît să agraveze lucrurile, contribuind la adîncirea și la amplificarea lor pe multiple planuri :

a) pe plan economic prin diferențele în calificările profesionale, în productivitatea muncii, în venituri, în însușirea unor meserii și deprinderi, în șansele de promovare, în gîndirea economică, în înțelegerea semnificațiilor și implicațiilor problemelor economice, în motivația economică etc.

b) pe plan social prin diferențele în modul de alimentație, în condițiile de locuit, de civilizație, de sănătate, în înțele-

gere a obiectivelor și mecanismelor sociale, în definirea și satisfacerea aspirațiilor și obiectivelor individuale și sociale, în participarea la viața socială etc.

c) pe plan tehnologic prin diferențieri în capacitatea de a asimila noi tehnologii și noi produse, în randamentul tehnicii de producție, în calitatea produselor, în capacitatea de creativitate și inovație tehnică, în adaptarea la noi medii sau exigențe tehnologice etc.

d) pe plan politic, în capacitatea de mobilizare și organizare a maselor, în înțelegerea necesității și dezvoltării unei conștiințe politice, în participarea colectivității la viața politică și la luarea deciziilor, crearea unui spirit de responsabilitate și solidaritate socială și politică etc.

Există, evident, o relație între creșterea populației și creșterea economică. Se poate discuta forma acestei relații și natura influenței diferitelor variabile care o determină și se pot, de asemenea, discuta modalitățile variabile de optimizare a corelațiilor demo-economice, natura legăturilor dintre creșterea stocului de învățămînt, creșterea productivității sociale și a venitului național, corelațiile între investițiile economice și cele în formarea cadrelor etc., dar în genere acestea sînt determinate de particularitățile concrete ale fiecărei țări, de opțiunile strategice făcute etc.

În România a fost concepută o politică de dezvoltare economico-socială bazată pe stimularea creșterii demografice și o accelerare a creșterii venitului național pe locuitor prin devansarea ritmului de sporire a populației de către ritmul de creștere a investițiilor, însoțite de o creștere continuă a rezultatelor obținute. De exemplu, în anul 1976, față de 1950, populația României a crescut cu 131,5 la sută, volumul investițiilor de 24 ori, producția globală industrială de 23 de ori, iar venitul național pe locuitor de aproape 9 ori. O asemenea concepție a însemnat un efort susținut pe planul formării cadrelor naționale (cheltuielile pentru învățămînt au crescut de 11 ori în 1976 față de 1950), concomitent cu sporirea numărului celor cuprinși în învățămînt (de la 2,3 mil. în 1950 la 5,3 mil. în 1976) și adaptarea structurii sale la modernizarea structurilor economiei naționale. De exemplu, scăderea ponderii populației ocupate în agricultură de la circa 75 la sută în anul 1938 la 35,6 la sută în anul 1976 (și va ajunge la 12—15 la sută în anul 1990), concomitent cu creșterea celei ocupate în industrie, cu o productivitate de șase-șapte ori mai mare decît în agricultură, a însemnat o sporire importantă a eficienței muncii sociale.

Este evident că orice efort de dezvoltare, orice efort de investiții economice trebuie însoțit de un anumit efort făcut pentru pregătirea cadrelor. Dar dezvoltarea economică și socială solicită o abordare mult mai complexă. Politică Partidului Comunist Român de creștere economică accelerată, politicile sectoriale — în domeniul social, al educației, culturii, sănătății etc., au fost subordonate finalității social-umane, obiectivului fundamental al dezvoltării societății, îmbunătățirii nivelului și cadrului de viață materială și spirituală a întregii colectivități.

Omenirea plătește în prezent un tribut ridicat unor modele de creștere economică inadecvate care, neglijîndu-l pe om, se fundamentează pe criterii economice „pure”. Procesele educaționale pot să aducă o contribuție esențială la înlocuirea unei optici „economocentrice” dăunătoare pentru om și mediu, cu o orientare „sociocentrică”, la înțelegerea că economia nu este decît un mijloc, scopul dezvoltării constituîndu-l omul, finalitatea social-umană. Educația trebuie să-și asume un rol social mai pronunțat. Revizuirea sistemelor și modalităților în care învață indivizii și societățile trebuie să urmărească să realizeze nu numai un om productiv din punct de vedere economic, ci și un participant mai activ la viața socială, la decizii, care să-și asume mai multe responsabilități sociale, la realizarea unor so-

cietăți centrate pe OM — PARTICIPATIVE și care ÎNVĂȚĂ să promoveze noi valori, concepte și modele de gândire și acțiune care să asigure o evoluție progresistă societății. **Educația pentru viitor**, pentru proiectarea și construcția unei lumi mai drepte și mai bune, trebuie să corespundă cerințelor și aspirațiilor maselor largi ale fiecărei colectivități naționale, ținând seama de păstrarea identității lor culturale.

Ce sens, ce valori atașăm viitorului nostru? Într-un apel adresat conștiinței viitorologilor cu prilejul celui de-al treilea Congres mondial al lor ținut la București, președintele Nicolae Ceaușescu arată: „Este necesar ca studiile asupra viitorului să fie asociate în permanență cu preocuparea de a așeza societatea pe baze noi, echitabile, de a promova principiile democratice, progresiste în viața socială, care să ofere maselor largi de oameni ai muncii — făuritorii tuturor bunurilor materiale și spirituale — posibilitatea de a lua parte activă la conducerea statului, la crearea conștiință a propriei lor istorii, la clădirea liberă și neatrnată a propriului lor destin, corespunzător intereselor și aspirațiilor lor vitale”. Fără promovarea largă în mase a unor adevărate valori morale și sociale, fără accesul larg la educație, fără democratizarea educației, culturii și informației este dificil să ne putem imagina realizarea unei adevărate dezvoltări sociale, a unui progres real, atît pe plan național cît și în cel al relațiilor internaționale.

O logică posibilă, utilizată în conturarea „liniilor de acțiune” pe planul practicii, ar putea să pornească de la confruntarea sau corelarea unor **premise conceptuale** (de tipul celor enunțate — A) cu **premisele operaționale** (ale realităților concrete — B), pentru a desprinde astfel natura exigențelor ce decurg pentru **acțiune** (C) (vezi schema).

O primă încercare de descifrare a schemei, pornind de la unele idei-cheie, poate să ajute la clarificarea unor probleme.

tehnicienilor de producție utilizate și cel al educației, între adîncirea gradului de prelucrare a materiilor prime și creșterea necesară a stocului de cunoștințe.

(Procesele dezvoltării și cele de învățare au condus de la atelierul meșteșugăresc la fabrica mașinistă, la uzinele automatizate și la cele bazate pe inovație tehnologică și în perspectivă la cele tot mai deplin integrate tehnologic — în sistem circular activ, fără deseuri, reziduuri și pierderi de energie —, bioenergetice și miniaturizate. Educația, stocul și structura cunoștințelor constituie una din variabilele de bază ale oricărui model de creștere economică).

A₂ EDUCAȚIA NU CONSTITUIE NUMAI UN IMPULS PENTRU PRODUCȚIA MATERIALĂ, CI ȘI PENTRU DEZVOLTAREA SOCIALĂ ÎN ANSAMBLU :

Educația nu asigură cunoștințele necesare numai proceselor de producție, ci și pentru participarea socială.

Decalajele în educație generează inegalitate și inechitate economică, dar și pe plan social-uman, limitează participarea, creativitatea, diminuînd motivarea și responsabilitatea socială și gradul de solidaritate.

Procesul educațional și organizarea socială trebuie astfel orientate încît să impulsioneze progresul social.

(Progresul social, realizarea aspirațiilor social-umane nu se pot concepe decît în cadrul promovării unor valori adecvate și al participării, iar participarea nu se poate înfăptui fără sprijinul proceselor educaționale. Realizarea unui vector de progres de tipul celui care ilustrează evoluția societății socialiste românești contemporane — eliberare egalitate → echitate → participare → responsabilitate → solidaritate — nu poate fi imaginat fără un aport specific al proceselor educaționale, fără învățămînt de mase și fără învățare prin participare socială, prin accesul maselor la conducere).

EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE

1. Nu este posibilă o creștere economică susținută și de durată fără impulsul educațional
2. Progresul social, realizarea vectorului eliberare → egalitate → echitate participare → responsabilitate → solidaritate presupune contribuția procesului educațional
3. Convingerea, consolidarea păcii și extinderea cooperării internaționale solicită o creștere a rolului educației, o reorientare a valorilor promovate și a cunoștințelor necesare rezolvării unor probleme globale
4. Crește rolul educației pentru viitor

(A) Premise conceptuale

(C) Cerințe pentru acțiune

1. Apariția tinerelor state naționale, recent eliberate de colonialism, necesitatea creării unor noi structuri interne și în planul educațional
2. Dimensiunile subdezvoltării, necesitatea amorsării unei dezvoltări susținute și de durată
3. Explozia demografică, creșterea unor presiuni economice și sociale
4. Inechitate și ineficiență în sistemele educaționale

(B) Premise operaționale

1. Dezvoltarea sistemelor naționale educaționale
2. Ameliorarea structurilor educaționale, mai buna lor finalitate și adaptare la nevoile dezvoltării și progresului
3. Mai multă echitate în accesul la învățămînt și în egalizarea șanselor
4. Creșterea eficienței sistemelor educaționale și de învățare
5. Îmbunătățirea gestiunii și planificării educației
6. Îmbunătățirea orientării conținutului, metodelor și tehnicilor de învățare
7. Creșterea rolului cooperării internaționale, inclusiv în domeniul educației

A₃ EDUCAȚIA ÎN SPRINGUL NOILOR VALORI ȘI IDEALURI DE PACE ȘI COLABORARE INTERNAȚIONALĂ :

Educația trebuie să-i ajute pe oameni să înțeleagă, să devină conștienți de „statutul” și **responsabilitățile lor comune**, la nivel planetar, să înțeleagă mai profund „mediul” internațional, natura și implicațiile interdependențelor, ale problemelor cu care sîntem confrunțați :

Programele educaționale este necesar să sufere reorientări și restructurări profunde pentru a-i ajuta pe oameni și colectivitățile naționale să înțeleagă natura și exigențele **problemei globale** și să-i învețe să rezolve probleme globale de tipul celor actuale care confruntă omenirea (hrană, energie, materii prime, apă etc.).

Transmiterea prin intermediul proceselor

educaționale a unor noi valori morale, sociale, politice etc., a unor noi concepte, noi modele de gândire și de acțiune sînt solicitate să contribuie la democratizarea vieții internaționale, la implementarea unor noi structuri și instituții în mediul internațional, în sprijinul edificării unei noi ordini economice și politice internaționale, al extinderii cooperării internaționale bazate pe o nouă etică și echitate.

Ioniță OLTEANU

(Continuare în pag. 30)

A. Considerațiuni în planul premiselor conceptuale

A₁ NU ESTE POSIBILĂ O CREȘTERE ECONOMICĂ SUSȚINUTĂ ȘI DE DURATĂ FĂRĂ UN IMPULS EDUCATIONAL CORESPUNZĂTOR :

Creșterea economică este influențată și condiționată de nivelul educațional și invers.

La rîndul său, creșterea economică este influențată și condiționată de nivelul tehnic, reciproca fiind de asemenea valabilă.

Această înseamnă că se cer stabilite, cît mai precis cu putință, corelațiile existente între creșterea economică, nivelul

TENDINȚE — CONJUNCTURI

OCDE: diagnostic și prognoză la mijlocul anului

ULTIMA ANALIZĂ semianuală a situației economice din principalele țări capitaliste dezvoltate, publicată la 28 iulie a.c. de secretariatul O.C.D.E., indică persistența unor niveluri preocupante ale șomajului și inflației și subliniază că, în lipsa unor acțiuni hotărâte din partea autorităților, reluarea creșterii economice într-un ritm capabil să atenueze aceste fenomene rămâne sub semnul întrebării. Sporul P.N.B. pe ansamblul țărilor membre, se arată în raportul „Perspectives économiques de l'O.C.D.E.” (nr. 23) va rămâne de ordinul a 3,5% în 1978 (la fel ca în 1977) și va cunoaște o ușoară încetinire în sem. I 1979. Pe principalele țări, ritmul prognozat pe tot anul 1978 este de 3,75% în S.U.A., 5,5% în Japonia și 2,5% în R.F.G., urmînd să scadă în cazul primelor două în sem. I 1979 la 3% și, respectiv, la 4,5%, în timp ce în R.F.G. va reprezenta 2,75%.

În ceea ce privește inflația, raportul subliniază că „ea va rămîne fără îndoială ridicată în comparație cu mediile din trecut”, iar șomajul — ca pondere în totalul populației active civile — va rămîne la aceleași

niveluri ridicate ca în anii precedenți și anume 5,25% pe ansamblul O.C.D.E., cu o tendință de creștere în S.U.A. și R.F.G.

Polonia: orientări în comerțul exterior

COMERȚUL EXTERIOR al Poloniei înregistrează o dinamică susținută, volumul schimburilor însumînd anul trecut aproape 27 miliarde dolari, față de 8 miliarde dolari în 1971. Cu toate acestea, deși ponderea Poloniei în comerțul mondial a crescut (la circa 1,2% în volumul mondial al exporturilor și la 1,4% în cel al importurilor), ea rămîne inferioară ponderii sale în producția industrială mondială — de aproximativ 2,5%.

În cadrul relațiilor comerciale cu diferitele grupuri de țări, cea mai rapidă expansiune în actualul deceniu cunosc schimburile cu țările în curs de dezvoltare, respectiv cu un spor mediu anual de peste 20%, ele însumînd în 1977 aproape 2 miliarde dolari. Mai mult de jumătate din exporturile poloneze în aceste țări sînt reprezentate de mașini, instalații și mijloace de transport, partea polonă livrînd — între altele — pînă la începutul acestui an peste două sute de unități industriale „la cheie”.

Produsele congelate — popularitate crescîndă

PRIMA EXPOZITIE INTERNAȚIONALĂ organizată de industria produselor alimentare congelate, care a avut loc la Londra, între 25 și 29 iunie a.c. a întrunit 110 firme din S.U.A., R.F.G., Italia, Franța, Danemarca, Portugalia ș.a. Axată pe o tematică informativă largă — construcția de mașini agricole, industria alimentară, întreprinderi pentru congelarea produselor alimentare, modalitățile de păstrare și transport al acestora, utilaje pentru ambalarea produselor — expoziția a constituit ecoul popularității crescînde, înregistrate de produsele alimentare congelate în întreaga lume; se apreciază că valoarea vânzărilor acestor produse se ridică, pe plan mondial, la circa 20 miliarde lire sterline.

Totodată, se extinde comerțul internațional cu produse alimentare congelate, schișîndu-se deja unele curente constante de asemenea mărfuri între Australia și țările Orientului Apropiat și Mijlociu, între Statele Unite și Europa occidentală, între Anglia și țările din bazinul Mării Caraibilor ș.a.

Orientări în dezvoltarea economică

Columbia: priorități în domeniul investițiilor

PROGRAMUL guvernamental de investiții pe perioada 1977—1980 urmărește majorarea producției în toate sectoarele economice. Industria prelucrătoare și extractivă, care participă cu 23 la sută la formarea produsului intern brut al țării, beneficiază în cadrul acestui program de investiții în valoare de 1,08 miliarde dolari.

Industria minieră se bucură de o atenție deosebită Columbia deținînd rezerve de cărbune estimate la 520 milioane tone. Se apreciază că în cursul următorilor ani, exploatarea de la El Cerrejón și de la Cundinamarca-Boyaca vor produce anual circa un milion de tone. Columbia mai deține în subsolul ei rezerve de minereu de fier, aur, argint, platină, bauxită, sare etc. Prin exploatarea rezervelor de gaze naturale ale țării, se apreciază că s-ar putea reduce cu 50 la sută importul de combustibili petrolieri.

Programul energetic al Columbiei prevede investiții de aproape 4 miliarde dolari pînă în 1985 pentru construirea a 7 hidrocentrale, care vor majora puterea instalată de la 2167 MW în 1977, la 4120 MW în 1983.

În ceea ce privește industria prelucrătoare, programul de investiții are în vedere dezvoltarea cu prioritate a ramurilor de bază: siderurgie, chimie și petrochimie, construcții de mașini. În siderurgie se prevede extinderea a șase uzine semiintegrate, în vederea atingerii unei capacități de 500 mii tone oțel lingouri, instalarea a două uzine cu reducere directă cu o capacitate de 335 mii tone pe an și extinderea oțelăriei integrate „Acerias Paz del Rio” la 925 mii tone pe an. Industria chimică a Columbiei produce o gamă variată de produse — de la derivate petroliere, coloranți, tananți, îngrășăminte, la produse farmaceutice și cosmetice. În ceea ce privește construcțiile de mașini, Columbia a inițiat măsuri vizînd diversificarea lor în vederea reducerii importurilor de bunuri de investiții.

O atenție deosebită se acordă agriculturii care beneficiază, în cadrul programului amintit la început, de investiții în valoare de 529 milioane dolari. Partea majoritară a investițiilor a fost alocată culturilor de cafea — Columbia este a doua țară producătoare de cafea din lume — în vederea majorării suprafețelor cultivate și a sporirii randamentelor. De asemenea, s-a avut în vedere majorarea producției de zahăr, al doilea produs de export al Columbiei.

Relațiile economice dintre România și Columbia cunosc o evoluție ascendentă. Valoarea schimburilor comerciale a reprezentat 32 mil. lei valută în 1976. România exportă în Columbia vagoane, autoturisme de teren, tractoare, îngrășăminte chimice, produse sodice, anvelope și importă din Columbia cărbuni, cafea, banane.

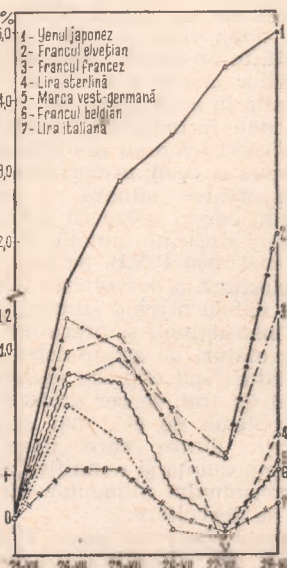
E. A.

EVOLUȚII MONETARE

DOUĂ BARIERE „psihologice” au fost depășite în perioada 24—28 iulie 1978, una în legătură cu yenul japonez, cealaltă în legătură cu aurul. Pe fondul general al slăbirii poziției dolarului S.U.A. în raport cu restul valutei occidentale, confirmarea hotărîrii O.P.E.C. de a indexa prețul petrolului față de un coș de valute a determinat un prim acces de slăbiciune al dolarului pe piețele de schimb. Ulterior, anticiparea și confirmarea unui deficit mai redus al balanței comerciale a S.U.A. pe luna iunie a.c. față de ultimele luni (1,6 miliarde dolari, cel mai mic deficit lunar de peste un an) au contribuit la o limitare relativă a procesului de degradare a cursului dolarului. La finele intervalului presiunile asupra monedei americane au fost reluate, dolarul cotînd sub nivelul de referință.

O intervenție masivă a Băncii Japoniei, de aproape 1 miliard de dolari într-o singură zi (24 iulie), nu a putut stopa yenul japonez la „bariera” de 200 yen/dolar. În zilele următoare yenul a continuat să se reprecieze pe o curbă foarte accentuată față de dolar, în pofida intervențiilor repetate, atîngînd un maxim istoric de 189,00 yen/dolar. La închidere yenul cota la circa 191,60 yen/dolar, cu 5% peste nivelul de referință. În opinia observatorilor tendința de reprecieare a yenului față de dolar și de restul valutei occidentale va continua.

Francul elvețian a înregistrat în final o reprecieare de peste 2% față de închiderea anterioară, la un curs de circa 1.7550 franci/dolar, care reprezintă un nou nivel maxim istoric. Francul francez a continuat să evolueze de o manieră fermă atît în raport cu dolarul, cit și față de mone-

dele celorlalte țări membre ale C.E.E. La închidere francul cota la circa 4,3815 franci/dolar. Marca vest-germană și francul belgian și-au continuat evoluția ușor ascendentă, cu oscilații restrinse, față de dolar. Cele două valute au închis la circa 2,0450 mărci și respectiv 32,30 franci pentru un dolar. Lira sterlină a profitat de slăbiciunea dolarului, încetinindu-și însă ritmul de reprecieare și închizînd la circa 1,9220 dolari pentru o liră. Lira italiană a început din nou să rămînă în urma restului valutei occidentale, cotînd la închidere la circa 844 lire/dolar.

Dobînzile pe piața eurodepozitelor au înregistrat un recul cvasi-general. La închidere depozitele pe șase luni în eurodolari erau tranzacționate la circa 9%, cele în franci elvețieni la circa 2,25% și cele în mărci vest-germane la circa 3,875%.

Pe piața aurului la finele intervalului prețul a înregistrat o creștere de peste 6 dolari/uncie, depășind pentru prima oară în istorie nivelul de 200 dolari/uncie. După stabilirea ultimului fixing al săptămînii la 201,30 dolari/uncie prețul aurului a continuat să crească.

**Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN**

Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 24—28 VII, luîndu-se ca bază cursurile din 21 VII 1978

Cerințe ale edificării unei noi ordini economice internaționale

APROPIEREA ȘI EGALIZAREA NIVELURILOR DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ (II)

Triplu tribut decalajului tehnologic

PRIN IMPLICAȚIILE SALE tot mai largi și mai profunde asupra creșterii economice, revoluția tehnico-științifică contemporană așază activitatea de învățământ pentru formarea de cadre calificate, ca și activitatea de cercetare științifică, printre factorii de primă mărime ai progresului social-economic. Nu încapă nici o îndoială că viitorul națiunilor se decide tot mai mult tocmai pe frontul pregătirii cadrelor și al științei. În cazul țărilor în curs de dezvoltare pe primul plan se situează problema lichidării puternicelor decalaje moștenite de la stăpînirea colonială, pe care politica imperialistă, neocolonialistă tinde să le agraveze.

Din totalul fondurilor alocate pe plan mondial pentru nevoile învățământului, țărilor în curs de dezvoltare le revin doar 10%, în timp ce ponderea populației lor este de circa 70%. Ca urmare, dacă în țările capitaliste dezvoltate se alocă anual 200 dolari pe locuitor pentru învățământ, în „lumea a treia” această sumă este de sub un dolar. Și mai grăitoare este situația în domeniul cercetării științifice. Conform unor evaluări O.N.U., cheltuielile anuale în acest domeniu pe plan mondial reprezintă 65 mlrd. dolari, din care în țările în curs de dezvoltare 3 mlrd. dolari, sau 4,6% din totalul mondial: pe un locuitor revin 130 dolari în țările capitaliste dezvoltate, iar în „lumea a treia” doar câțiva cenți. În schimb pentru scopuri militare țările în curs de dezvoltare sînt nevoite să aloce, în ansamblul lor, 5 dolari pe locuitor.

Reducerea discrepanțelor dintre cele două grupuri de țări în domeniul pregătirii cadrelor, al alocațiilor pentru învățământ și știință este o condiție esențială a apropierii și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică. Prolungirea situațiilor moștenite de la stăpînirea colonială înseamnă agravarea unui triplu tribut plătit de țările rămase în urmă în dezvoltarea lor: a) analfabetism; b) penurie de cadre de specialitate, și c) exod al specialiștilor de înaltă calificare spre țările capitaliste dezvoltate.

Studii ale O.N.U. indicau, la începutul deceniului nostru, prezența a 800 milioane de analfabeți în lume, din care peste 90% în țările „lumii a treia”. Penuria de cadre naționale de toate profilurile este acută. Dacă în țările capitaliste dezvoltate există la 10 000 de locuitori 30 de specialiști, numărul lor este de numai 0,4 în țările în curs de dezvoltare: un decalaj de 75:1! Deși situația poate părea mai puțin gravă la

unele specialități, ea este în realitate profund preocupantă, de exemplu în ceea ce privește însuși fondul biologic al tinerelor națiuni, cînd se știe că la 10 000 locuitori revin 8 medici pe glob, 15 în țările capitaliste dezvoltate și numai 0,5 în țările „lumii a treia”. În astfel de situații țările în curs de dezvoltare sînt nu arareori nevoite să facă apel la specialiștii străini pentru a completa insuficiența de cadre autohtone, una din implicații fiind plata unor retribuții care depășesc de fapt posibilitățile economico-financiare ale țării gazdă. Pe de altă parte, specialiștii autohtoni de înaltă calificare sînt racolați de țările capitaliste dezvoltate, ajungîndu-se la situații de o tragică ironie ca aceea că la New York lucrează mai mulți medici thailandezi și iranieni, decît în țările de origine. În ultimă instanță/ semnificația fenomenului constă în aceea că se realizează un transfer tehnologic invers: de la țările sărace spre cele bogate, ceea ce de fapt adîncește decalajele, întîrzie și mai mult apropierea nivelurilor de dezvoltare economică.

Problema alimentară: revirimentul se lasă așteptat

PROCESUL DE LICHIDARE A DECALAJELOR, de apropiere și egalizare a nivelurilor de dezvoltare economică este chemat să genereze schimbări profunde în domenii care determină propriu-zis nivelul de trai al populației în cele mai diverse expresii ale sale. Mai întîi, desigur, acest proces trebuie să se repercuteze în structura populației active, în repartitia acesteia pe ramurile principale ale economiei naționale. În prezent, după cum se știe, ponderea principală în ansamblul populației active a țărilor „lumii a treia” o deține cea ocupată în agricultură, iar în cadrul celei ocupate în industrie cea mai mare greutate specifică o au ramurile extractive, în dauna celor prelucrătoare. Modificarea acestei situații va putea să aibă loc în cursul reducerii și lichidării decalajelor ilustrate sintetic de cifrele privind mărimea P.N.B. pe locuitor, pe calea priorității a dezvoltării industriei, ca și de datele privind situația din domeniul instrucțiunii și pregătirii cadrelor. Dar alături de aceste aspecte, care sînt și laturi sau expresii esențiale ale nivelului de trai, se cer grabnic rezolvate probleme de cea mai stringentă actualitate dintre care desprindem, pentru importanța și semnificațiile sale, cea a consumului alimentar din țările în curs de dezvoltare.

Consumul alimentar poate fi caracterizat prin doi indicatori de bază: a)

consumul energetic și b) consumul de proteine. Se consideră, în general, că o persoană are nevoie zilnic de 80—100 grame de proteină și 2 200—3 000 calorii. Lucrările de specialitate evidențiază discrepanțe adînci, după aceste criterii, între consumurile alimentare din țările industriale, de o parte, și țările în curs de dezvoltare, de altă parte.

Dacă în ceea ce privește aportul energetic, consumul din țările în curs de dezvoltare, calculat ca procent față de necesar, se situează în preajma limitei minime a acestuia, în schimb el vîdește o mult mai serioasă rămînere în urmă față de consumul respectiv din țările industriale: decalajul în acest caz este de aproape o treime. Situația însă este și mai precară la consumul de proteine, unde decalajele apar atît la volumul acestuia, cît mai ales la structura sa. Sub primul aspect rezultă că în țările în curs de dezvoltare consumul mediu pe o persoană reprezintă între 38,8% și 54% din cel al unei persoane din țările industrializate. În aprecierea acestor date trebuie să se țină seama de două aspecte: că un consum de proteine sub 80 grame pe zi înseamnă îndeobște prezența foamei și că la același consum de proteine nivelul alimentar este mai bun sau mai precar, în raport direct cu proporția proteinelor de origine animală. În țările în curs de dezvoltare, consumul pe locuitor de proteine de origine animală este în medie de 6—7 ori mai redus decît cel din țările industriale, și de 5,3 ori mai redus decît cel considerat drept minim necesar. Avem aici unul din cele mai dureroase decalaje alimentare pe plan mondial, care afectează direct sănătatea fizică și psihică a populației din țările în curs de dezvoltare. Insuficiența de proteine pe perioade mai lungi face organismul mai vulnerabil la atacul agenților infecțioși, micșorîndu-i astfel speranța de viață.

Situația alimentară prezentată se bazează pe date medii privind ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. Ea se diferențiază puternic pe țări și pe zone geografice mari. Așa, de exemplu, există țări în Africa și Asia, unde consumul de proteine animale pe locuitor coboară sub 5 grame zilnic.

Datele cele mai recente arată că situația alimentară din țările în curs de dezvoltare încă nu dă semne ale unui reviriment care să deschidă perspectiva reducerii semnificative a decalajelor. Consiliul alimentar mondial a publicat la mijlocul lunii iulie cifre din care rezultă chiar o încetinire a ritmului de creștere al producției agricole. În Africa, de exemplu, ritmul mediu anual al producției de alimente a scăzut în anii '70 la 1,3%, înjumătățindu-se față de

deceniul precedent și reprezentând numai jumătate din ritmul de creștere a populației. Alte date, publicate de F.A.O., indică o sporire a numărului celor expuși la penurie de alimente: persoanele suferind de malnutriție cronică reprezintă în prezent 455 de milioane, față de 400 de milioane la începutul deceniului.

Factorul timp și ritmurile de dezvoltare

DIN PREZENTAREA cerințelor apropierii și egalizării nivelurilor de dezvoltare economică și a datelor privind principalele domenii ilustrative pentru dimensiunile problemei, rezultă clar că procesul amintit vizează practic laturile definitorii ale întregii dezvoltări social-economice a țărilor în curs de dezvoltare. Implicația logică este că o cerință obiectivă a procesului de lichidare a decalajelor și de egalizare treptată a nivelurilor economice se referă la ritmul creșterii economice. În acest caz, cerința constă în necesitatea ca țările în curs de dezvoltare să realizeze cadente mai înalte ale creșterii decât țările dezvoltate industrial. Decalajele economice moștenite exprimă decenii și chiar secole de întârziere în domeniul dezvoltării social-economice. Problema ritmului actual al acestei dezvoltări este, în ultimă instanță, problema timpului în care se pot recupera decalajele economice moștenite. Pe de altă parte, ritmul, concentrând în nivelul și dinamica sa efectul tuturor factorilor creșterii economice, se dovedește astfel a fi unul din parametrii cei mai expresivi ai procesului necesar al egalizării. Este și motivul pentru care problematica ritmului ocupă un loc central în strategiile naționale și internaționale ale creșterii economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Evoluțiile înregistrate în cadrul economiei mondiale în ultimul sfert de secol denotă anumite progrese ale țărilor în curs de dezvoltare pe tărîmul ritmurilor de creștere, adică în ceea ce privește devansarea necesară a țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Dacă în perioada 1951—1975 și, în cadrul ei, în anii 1971—1975 țările capitaliste dezvoltate au realizat o creștere a venitului național de 1,89 ori și respectiv de 1,14 ori, țările în curs de dezvoltare privesc în ansamblu au realizat creșteri de 2,05 ori și respectiv 1,24 ori; la indicatorul producție industrială, creșterile din cele două grupuri de țări au fost de 1,89 ori și 2,88 ori în întreaga perioadă 1951—1975 și de 1,09 ori și 1,47 ori în anii 1971—1975. Diferențe în același sens, deși mai reduse, se constată în cele două perioade și în cazul producției agricole. Datele confirmă așadar valențele propulsoare de progres economic și social ale cucerii independenței naționale, ale înlăturării vechii dominații coloniale asupra economiei țărilor respective și ale instaurării suveranității naționale a popoarelor. Și trebuie ținut seamă că aceste realizări au avut loc în condițiile unor puternice restricții și frâne impuse de politica neocolonialistă a statelor capitaliste dezvoltate.

Sub raportul perspectivelor lichidării decalajelor și ale egalizării nivelurilor economice, creșterile citate mai sus

nu-și capătă însă întreaga semnificație decât dacă sînt corelate cu dinamica populației. Din acest punct de vedere, cifrele (vezi tabelul nr. 2) ne înfățișează alte adevăruri, și anume că ritmurile de creștere a indicatorilor economici calculați pe locuitor, pe care le realizează țările în curs de dezvoltare, nu duc actualmente la lichidarea decalajelor economice, ci au drept urmare menținerea și chiar adîncirea lor.

Principala cauză a adîncirii decalajelor economice pe care o ilustrează

interni, multiplicîndu-le sau diminuîndu-le eficiența. Raportul dintre factorii interni și cei externi ai dezvoltării economice și ai egalizării nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor este astăzi o problemă fundamentală, în lumina faptului că dezvoltarea social-economică a țărilor în curs de dezvoltare are loc în prezent în condițiile apartenenței lor obiective la economia mondială ca entități naționale, deplin suverane și nu ca simple părți ale întregului. Reflectarea acestui adevăr pe plan

Tabelul nr. 2

Ritmuri medii anuale ale creșterii economice pe locuitor în țările în curs de dezvoltare, comparativ cu alte grupe de țări, în anii 1951—1975

Indicatori și perioade	Total mondial	Țări socialiste	Țări capitaliste dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare
1. Produsul național brut/locuitor				
1951—1975	3,2	6,7	3,3	3,1
1971—1975	2,1	5,9	2,6	1,8
2. Producția industrială/locuitor				
1951—1975	5,6	8,2	3,5	5,3
1971—1975	2,7	6,3	0,8	5,4
3. Producția agricolă/locuitor				
1951—1975	0,9	1,6	1,1	0,9
1971—1975	0,4	0,6	1,6	-0,4

datele din tabelul nr. 2 trebuie căutată în ritmul insuficient al creșterii economice din țările în curs de dezvoltare. Acest nivel apare ca nesatisfăcător în raport cu termenii de comparație care se impun și anume atît față de nevoi, cît și față de prevederile Strategiei internaționale de dezvoltare elaborate sub auspiciile O.N.U. După cum se știe, în cadrul Strategiei adoptate pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării s-au prevăzut pentru țările în curs de dezvoltare următoarele creșteri medii anuale: de 6% în cazul P.N.B., 8% în cazul producției industriale și 4% în cel al producției agricole. Dealtfel, însăși Strategia internațională a Deceniului al doilea a fost amplu criticată ca reflectînd încă actuala ordine economică internațională, obiectivele fiind departe de necesitățile reale ale țărilor în curs de dezvoltare sub aspectul ieșirii din starea în care au fost lăsate de deceniile și secolele de stăpînire colonială, de politică imperialistă și neocolonialistă.

Nevoia de acțiune conjugată

NECESITATEA apropiierii și a egalizării nivelurilor de dezvoltare economică își are sursa, așa cum s-a relevat la început, atît în condițiile interne din țările în curs de dezvoltare, cît și în domeniul colaborării economice internaționale. Pornind de la această realitate, rezultă că procesul trebuie să se realizeze prin acțiunea conjugată a factorilor interni și externi. Se impune evidențiat faptul că atît factorii creșterii economice, cît și cei ai egalizării, fie ei interni sau externi, acționează nu izolat, ci unitar asupra procesului economic. În cadrul acestei unități, însă, factorii egalizării acționează prin și în cadrul celor ai creșterii economice în general, iar factorii externi — prin cei

teoretic înseamnă evidențierea faptului că edificarea unei economii dinamice, moderne și eficiente este opera istorică a fiecărui popor, rodul eforturilor sale creatoare. Dar afirmarea rolului decisiv al factorilor interni nu înseamnă deloc neglijarea factorilor externi, a căror importanță pentru apropierea și egalizarea nivelurilor economice trebuie să cunoască o creștere continuă.

Egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor trebuie să devină un principiu fundamental al relațiilor economice internaționale. Acest punct de vedere, România l-a promovat și continuă să-l promoveze cu fermitatea și clarviziunea care-i caracterizează întreaga politică externă. Dar, ca egalizarea să devină și să se aplice ca un astfel de principiu, este necesar ca însăși relațiile economice internaționale să fie curățate de tot ceea ce frînează astăzi procesul de lichidare a decalajelor economice: politica imperialistă de reimpărțire a sferelor de influență, exploatarea resurselor naturale din țările mai slab dezvoltate în alte scopuri decît ridicarea propriei lor economii, deteriorarea în continuare, inclusiv după 1974, a raporturilor de schimb și agravarea dezechilibrului balanțelor comerciale și de plăți ale tinerelor state independente neproducătoare de petrol; accentuarea protecționismului din partea țărilor capitaliste dezvoltate etc.

Militînd pentru reazerea relațiilor economice internaționale pe temelia respectării suveranității și a independenței naționale, a avantajului reciproc și a colaborării economice și tehnicoștiințifice fără restricții discriminatorii, pentru recunoașterea în teorie și în practică a egalizării nivelurilor economice ca cerință fundamentală a dezvoltării istorice contemporane, România își aduce o contribuție esențială la edificarea unei noi ordini economice mondiale.

prof. dr. Nicolae BELLU

Planul cincinal 1981 — 1985 vizează dezvoltarea și modernizarea în continuare a bazei tehnico-materiale a societății. În acest scop, din venitul național se va aloca și în viitor între 30 și 33 la sută pentru fondul de dezvoltare economico-socială. În politica de investiții se va urmări reutilizarea și modernizarea întreprinderilor existente, executarea de noi obiective cu investiții specifice reduse, prin eliminarea supradimensionărilor, aplicarea de soluții constructive eficiente și folosirea materialelor ușoare și ieftine; se are în vedere asigurarea din timp a documentațiilor și tehnologiilor necesare și scurtarea perioadelor de execuție în vederea punerii în funcțiune a noilor capacități și atingerea parametrilor proiectați în termene cât mai scurte, ș.a.

Realizarea obiectivelor propuse pentru viitorul cincinal înseamnă alocarea pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a economiei a circa 85% din volumul total al investițiilor. În industrie, programul de investiții vizează acele ramuri care condiționează dezvoltarea și modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale. Peste 20% din investițiile pentru agricultură sînt destinate mecanizării lucrărilor agricole.

Noua calitate trebuie să se reflecte în creșterea eficienței întregii activități economico-sociale, în reducerea

rapidă și substanțială a veniturii nete, a veniturii naționale. Acțiunile în domeniul perfecționării conducerii și planificării, a mecanismului economico-financiar, au un rol deosebit în acest sens. Într-un cuvînt, este necesar ca în perioada pînă în 1985 economia românească să se ridice din toate punctele de vedere la un nivel mediu de dezvoltare economică. Crearea unei calități noi în domeniul economiei impune creșterea nivelului politic și ideologic al comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii, pentru a putea înțelege schimbările ce se produc în societate și a acționa în concordanță cu ele, pentru a răspunde creșterii rolului conducător al partidului în etapa actuală.

EXAMINAREA REZULTATELOR obținute de țara noastră pe tărîmul făuririi, amplificării și utilizării bazei tehnico-materiale a socialismului evidențiază ample transformări cantitative și calitative în procesul dezvoltării economiei. Îmbunătățirea gradului de eficacitate economică cu care este utilizată baza tehnico-materială, dezvoltarea și modernizarea acesteia în perspectivă, constituie componente de însemnătate centrală pentru economia națională, pentru fiecare unitate economică, pentru toți oamenii muncii. Asigurarea lor în fapt va marca o însemnată premisă pentru înfăptuirea socialismului multilateral dezvoltat și înaintarea țării spre comunism.

Organizarea muncii în C.A.P.

(Urmare din pag. 11)

sive și intensive a mijloacelor fixe, în principal a agregatelor complexe și a tractoarelor, fapt evidențiat de îmbunătățirea indicilor de utilizare a unor utilaje și mașini agricole; de exemplu, la cooperativa agricolă menționată, coeficientul de utilizare a semănătorilor a ajuns la 93% în 1977, față de 75% în 1975, iar cel al grapelor a atins maximumul (100%) în 1977, față de 67%, cît era în 1975. În aceeași perioa-

dă a crescut și nivelul coeficientului de utilizare productivă a fondului de timp maxim disponibil, de la 76,4% la 81,2%. Îmbunătățirea nivelului acestor coeficienți este, fără îndoială, efectul organizării mai bune a muncii prin noua formă, care asigură deservirea mai rațională și mai operativă a tractoarelor de către cooperatori, la acele lucrări care necesită munci ajutoare, și aprovizionarea mai ritmică a tractoarelor cu carburanți, lubrifianți, pie-

se de schimb, și a mecanizatorilor cu hrană. Ca urmare, a crescut și randamentul mediu pe tractor — de la 397 la 428 hantri anual, aceasta fiind exclusiv rezultatul organizării superioare a muncii, întrucît celelalte condiții de producție au rămas — în linii mari — neschimbate.

Situațiile analizate sînt suficient de edificatoare pentru a marca necesitatea și posibilitatea mobilizării mult mai intense a rezervelor existente în cooperative atît pe linia folosirii judicioase a forței de muncă cît și a unei mai bune organizări a muncii.

Viitorul economic și ecologic al litoralului românesc

(Urmare din pag. 21)

de unicat în Europa datorită condițiilor deosebite pentru vînătoare și pescuit în Delta Dunării și condițiilor excelente pentru cură heliomarină, sporturi nautice etc., capacitatea de cazare va ajunge în jurul anului 2000, la cca. 100 000.

MUTAȚIILE ce vor apărea în special în aceste zone, astăzi nevalorificate, vor antrena construirea de căi noi de comunicații, vor aduce apă, energie și, în primul rînd, vor crea intense activități economice. Dezvoltarea unor centre economice în zonă și a unor mari platforme industrial-portuare, va asigura suportul teritorial al acestor activități, precum și forța de muncă și echipament tehnico-edilitar. Din acest succint tablou al dezvoltării

social-economice a litoralului, rezultă o transformare rapidă și profundă a teritoriului, cu implicații demografice majore, ce vor amplifica impactul dintre om și mare. Omul va putea îmbunătăți prognozele și chiar regimul meteorologic, prin crearea unei rețele permanente de stațiuni în mare, va putea controla prin norme corespunzătoare exigențelor sale și cu ajutorul unei rețele automate de supraveghere calitatea fizico-chimică, biologică, și microbiologică a apelor.

Prin culturi directe în mare, se va urmări îmbunătățirea și refacerea bio-filtrului natural al nevertebratelor marine, intervenindu-se chiar prin crearea artificială a unor condiții (recifi, etc.). Protecția mării devine o problemă internațională, în viitor fiind de necon-

ceput aplicarea la scară eficientă a unor măsuri de limitare a poluării fără o colaborare științifică și practică, la scara întregului bazin. Marea este un bun comun; ea trebuie rațional exploatată și, în același timp, protejată de toți, întrucît modificările echilibrului natural, dacă depășesc anumite limite, pot avea consecințe nefaste pentru om. Considerăm că printre măsurile ce se întreprind în domeniul protecției mediului se vor înscrie și cele de ordin legislativ, prin adoptarea unor acte normative, consacrate prevenirii și combaterii poluării. Măsurile luate pînă în prezent și cele care se vor lua în continuare vor putea asigura premise favorabile pentru o dezvoltare echilibrată, armonioasă și eficientă a întregului nostru litoral maritim, în condițiile păstrării unor ape curate pentru populație, pentru turism, sport, sănătate, pentru ampla dezvoltare economică.

Strategii de dezvoltare

(Urmare din pag. 26)

A. PROCESELE EDUCATIONALE ȘI ÎNDEOSEBI PARTICIPAREA SOCIALĂ TREBUIE SĂ ASIGURE ÎNVĂȚAREA DIN TRECUT, DAR ȘI DIN VIITOR :

Procesele educaționale, învățarea și participarea trebuie să urmărească mărirea **capacității exploratorii și creative a indivizilor și societăților**, a capacității de înțelegere a problemelor prezente și viitoare, ținînd seama că înțelegerea mărește reflexul de creație și adaptare prealabilă prin inovare.

Procesele educaționale trebuie să pună un accent mai mare pe **învățarea luării deciziilor**, a estimării probabilității și utilității, decizia constituind un element cheie în dezvoltarea la orice nivel; bazîndu-se pe proiecție ea constituie un demers tipic de învățare din viitor.

Dezvoltarea nu poate fi concepută fără învățare, ea con-

stituind un proces tipic de învățare, din trecut și din viitor; însăși învățarea din trecut înseamnă a nu repeta aiudoma experiențele, ci a **inova**, a promova noi valori și noi modele de gîndire și acțiune.

Nu poate exista progres fără inovare economică, tehnologică, socială. Mai ales tinerile state în curs de dezvoltare care își consolidează structurile identității lor culturale, economice, sociale, politice trebuie să conceapă continuu noi soluții adecvate condițiilor lor particulare. Opțiunea României pentru edificarea unei societăți socialiste, care ține seama de particularitățile sale naționale, constituie de fapt un proces permanent și extrem de complex de inovare continuă, de perfecționare, de învățare și adaptare. Elaborarea prognozelor și a planurilor de dezvoltare economico-socială a României pînă în anii 2000, elaborarea unor concepte, soluții și politici originale în proiecția și construcția socială, inițiate, stimulate și promovate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, inclusiv în domeniul învățămîntului și al participării sociale, constituie și expresii ale unor procese de învățare și inovare.

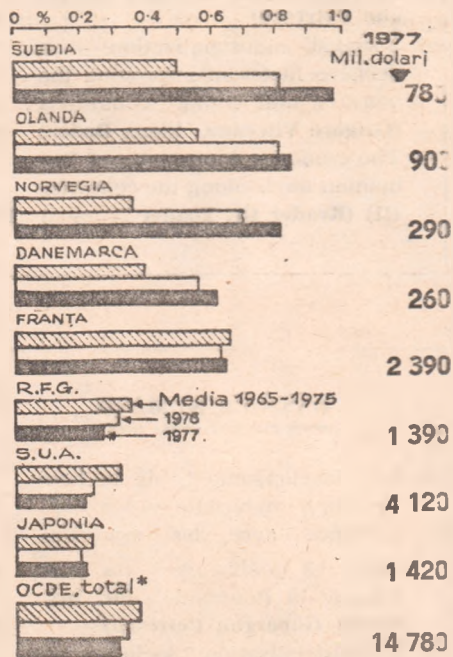

Tipologii ale asistenței financiare

AJUTORUL FINANCIAR din fonduri publice acordat de țări capitaliste industrializate țărilor în curs de dezvoltare a reprezentat anul trecut 14,8 miliarde dolari, în creștere cu 8 la sută față de 1976. Dar: „Faptul acesta nu poate fi un prilej de felicitări“, constată săptămânalul englez *The Economist*, și argumentele aduse sînt puternice. Obiectivul în această materie, stabilit și adoptat în cadrul O.N.U. și acceptat de țările bogate, prevede ca asistența din fonduri publice să nu reprezinte mai puțin de 0,7 la sută din produsul național brut al țării care acordă asistență. Or, după cum se vede și din grafic, în medie alocațiile au reprezentat în anii 1965—1975 numai circa 0,4 la sută din P.N.B.-ul țărilor din așa-numitul Comitet al asistenței pentru dezvoltare (C.A.D.), din care fac parte principalele țări capitaliste membre ale O.C.D.E., iar în anii recentii ponderea a mai scăzut. În 1976 ponderea a fost de 0,33 la sută, scăzînd anul trecut la 0,31 la sută. Evoluțiile pe țări au fost însă diferențiate, permițînd săptămânalului londonez să degajeze un fel de tipologie a asistenței financiare. În timp ce o serie de țări mici și mijlocii membre ale C.A.D. — Suedia, Olanda, Danemarca, Norvegia — au sporit în ultimii ani ponderea asistenței acordate țărilor în curs de dezvoltare, în cazul principalelor state capitaliste dezvoltate ponderea, oricum redusă a con-

tinuat să scadă. Evoluția aceasta nu poate să nu afecteze situația pe ansamblu, dacă se ține seama de faptul

ASISTENȚA FINANCIARĂ DIN FONDURI PUBLICE, ca% din PNB

că o țară ca S.U.A. deține o pondere de 28 la sută în suma totală a asistenței financiare acordate de țările din C.A.D.

problema rentabilității exploatarii minereurilor sărace trebuie examinată la nivelul economiei naționale, deoarece pe această cale se prelungeste durata funcționării întreprinderilor miniere, devine posibilă utilizarea mai deplină a fondurilor fixe existente în această ramură, se asigură eficiența activității întreprinderilor respective etc.

Importanța factorului timp

DUPĂ APRECIEREA SPECIALIȘTILOR, pe măsura accelerării progresului tehnico-științific factorul timp capătă o importanță crescîndă în determinarea eficienței investițiilor, a producției. În direcția ridicării sau scăderii eficienței acționează durata elaborării, aprobării, proiectării și aplicării noilor realizări tehnico-științifice, a noii tehnologii și producții, durata implementării propunerilor de raționalizare, cea a utilizării productive a fondurilor fixe, a fabricării și realizării produselor etc.

Cercetări efectuate în acest sens în R. D. Germană au evidențiat că, în domeniul investițiilor, influența factorului timp asupra eficienței este direct proporțională cu volumul lor. După cum arată revista *Die Wirtschaft*, de pildă reducerea cu un an a timpului necesar pentru pregătirea tehnico-științifică și însușirea producției noi asigură un spor de 0,8% al venitului național. Iar scutirea de circa 2—3 ori a timpului necesar pentru pregătirea, construirea și atingerea capacităților de producție proiectate poate fi obținută prin soluționarea rațională a problemelor tehnice și organizatorice, determinarea succesiunii optime a rezolvării lor, utilizarea de proiecte-tip ș.a.

Grecia: program energetic

DISPUNÎND de o industrie de prelucrare a petrolului, a cărei capacitate de producție depășește cu mult necesarul intern de consum și care lucrează în mare măsură pentru export, Grecia este total dependentă de importul de petrol (11,8 mil. tone în 1976). Creșterea prețurilor la petrol pe piața mondială, survenită în anii 1973—1974, a determinat guvernul grec să adopte o serie de măsuri pentru diversificarea balanței energetice a economiei naționale, în cadrul căreia ponderea petrolului este de circa două treimi.

Astfel, a început aplicarea programului guvernamental de prospectare a zăcămintelor de petrol pe uscat și în platoul continental, în primul rînd în zona care oferă indicii favorabile, din nord-vestul țării. Pe de altă parte, se prevede ca pînă în anul 1990 să fie puse în funcțiune termocentrale (utilizînd cărbune) cu o putere instalată totală de 2,7 GW și hidrocentrale, care să furnizeze anual 8 mlrd. kWh; au fost alocate 400 mil. drahme pentru studierea utilizării energiei atomice. Totodată, se acordă înlesniri fiscale, menite să stimuleze folosirea de către populație a energiei solare.

Îmbogățirea conținutului muncii: în folosul cui ?

CĂUTAREA unor forme noi, stimulative de organizare a procesului de muncă, în întreprinderile capitaliste, s-a intensificat din deceniul al șaselea în Statele Unite și din deceniul al șaptelea în țările Europei occidentale. Aplicate inițial îndeosebi în sectoarele cu un pronunțat caracter monoton al muncii, ele s-au concretizat, pînă în prezent, în patru grupuri principale de măsuri: două pe orizontala procesului de producție (rotația operațiunilor și extinderea sarcinilor de muncă) și două pe verticala acestuia (îmbogățirea conținutului muncii și crearea de grupuri de lucru semiautonomie). Îmbogățirea conținutului muncii în industrie, de pildă, prevede cumularea operațiunilor esențiale de lucru pe verticală, ceea ce presupune ridicarea calificării profesionale a oamenilor muncii, lărgirea competenței și responsabilității executanților etc.

După cum se subliniază în numeroasele studii apărute pe această temă în Occident, costul promovării noilor forme de organizare a producției (care capătă amploare îndeosebi în industria constructoare de automobile) este compensat rapid de sporirea eficienței producției: scade fluctuația cadrelor, se reduce absentismul, crește puternic intensitatea și productivitatea muncii,

precum și calitatea produselor. În ceea ce privește oamenii muncii, însă, ca și în perioada aplicării taylorismului, aceștia au mult mai puțin de câștigat, întrucît cumularea profesiilor și extinderea sferelor de deservire nu este însoțită, de regulă, de majorarea corespunzătoare a salariilor.

Argumente în favoarea exploatarii minereurilor sărace

EXPLOATAREA MINEREURILOR cu un conținut mai sărac în metal devine o necesitate crescîndă pe plan mondial, pe măsura epuizării zăcămintelor bogate, deși prelucrarea minereurilor sărace determină creșteri mai mult sau mai puțin sensibile a cheltuielilor de producție respective. Abordînd această dilemă, specialiștii sovietici în materie apreciază că aici un rol important joacă indicatorul „costul îmbogățirii unei tone de minereu“.

La menținerea unui nivel acceptabil al acestui cost pot contribui o serie de factori, cum sînt: costul scăzut al reactivelor de flotație și reducerea consumului acestora, utilizarea unor tehnologii și aparaturi de înaltă productivitate, crearea unor unități de îmbogățire cu capacități mari, automatizarea pe scară largă a proceselor tehnologice etc. Se apreciază totodată, că

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

SUMARUL NR. 31 DIN 4 AUGUST 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Opțiuni în politica P.C.R. pentru crearea unei economii moderne, avansate
- Dezvoltarea bazei tehnico-materiale în concordanță cu exigențele calitative ale progresului României (dr. ing. **Barbu Gheorghe Petrescu**) 1
- Industrializarea socialistă — factor hotărâtor al îmbunătățirii condițiilor de muncă și de viață (**Grigore Vâlceanu, Elena Badea**) 4
- Acțiuni concrete pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R.
- Îndeplinirea programelor de înnoire a produselor — cerință de înaltă responsabilitate (**B. Pădure**) 6
- Noi resurse în circuitul economic. Zgura metalurgică, înlocuitor al materialelor de construcții (**Constantin Răduț**) 8
- Experiințe în actualitate. Eficiența producției pentru export (**Florin Păgonaru**) 9
- Direcții de îmbunătățire a organizării muncii în cooperativele agricole (lector univ. dr. **D. Tudorache**) 11
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar.
- Producția netă și accelerarea introducerii progresului tehnic (**Rodica Bălănescu**) 12
- Un sistem adecvat de urmărire operativă a realizării indicatorilor planificați (dr. **Gh. Șică**) 14
- Cadru deosebit de propice pentru contractarea fondului de marfă (**R. Bujor**) 15
- Cititorii au cuvîntul 16

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Adunările generale ale oamenilor muncii — expresie a autoconducerii muncitorești. O cotitură în gospodărirea resurselor încredințate colectivului întreprinderii (**Dorin Constantinescu**) 17

TEORII — IDEI

- Comunitatea economică a țărilor românești de-a lungul veacurilor (II) (conf. dr. **Toader Ionescu**) 19
- Om — tehnică — mediu. Viitorul economic și ecologic al litoralului românesc (**contraamiral C. Tomescu, dr. O. Șerbănescu, R. Mihnea**) 21
- Școli — curente — economiști. Teorii privind avantajul comparativ și înregistrarea cu factori (III) (dr. **Aurel Iancu**) 22
- Mecanismul economic al socialismului (dr. **Cornel Iuga**) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Strategii de dezvoltare și impulsul educațional (I) (**Ioniță Olteanu**) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- Cerințe ale edificării unei noi ordini economice internaționale. Apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică (II) (prof. dr. **Nicolae Belli**) 28

IN SUPLIMENTUL ACESTUI NIMĂR
Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice. **Amplasarea rațională a utilajelor în linii tehnologice.**

IN THIS ISSUE

- The development of the technical material basis — in harmony with the new qualitative requirements of Romania's progress (Dr. Eng. **Barbu Gheorghe Petrescu**) 1
- Socialist industrialization — a decisive factor in improving the working and living conditions (**Grigore Vilceanu, Elena Badea**) 4
- The economic community of Romanian lands along the centuries (II) (Reader Dr. **Toader Ionescu**) 19
- Man — technology — environment. The economic and ecological future of the Romanian seaside (II) (**Rear-Admiral C. Tomescu, Dr. O. Șerbănescu, R. Mihnea**) 21
- Development strategies and the educational impulse (**Ioniță Olteanu**) 25
- Requirements of setting up a new international economic order. Bringing nearer and equalizing the levels of economic development (Prof. Dr. **Nicolae Belli**) 28

DANS LE NUMÉRO

- Le développement de la base technique-matérielle — en concordance avec les nouvelles exigences qualitatives du progrès de la Roumanie (dr. ing. **Barbu Gheorghe Petrescu**) 1
- L'industrialisation socialiste — facteur décisif de l'amélioration des conditions de vie et de travail (**Grigore Vilceanu, Elena Badea**) 4
- La communauté économique des pays roumains au long des siècles (II) (maitre de conférences dr. **Toader Ionescu**) 19
- Homme — technique — environnement. L'avenir économique du littoral roumain (**contre-amiral C. Tomescu, dr. O. Șerbănescu, R. Mihnea**) 21
- Les stratégies de développement et l'impulsion éducationnelle (**Ioniță Olteanu**) 25
- Exigences de l'édification d'un nouvel ordre économique international. Le rapprochement et l'égalisation des niveaux du développement économique (II) (prof. dr. **Nicolae Belli**) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Развитие материально-технической базы в соответствии с новыми качественными требованиями прогресса Румынии (др. инж. **Барбу Георге Петреску**) 1
- Социалистическая индустриализация — решающий фактор улучшения условий труда и жизни (**Григоре Вилчану, Елена Бада**) 4
- Экономическая общность румынских земель в течении веков (II) (доцент др. **Тоадер Ионеску**) 19
- Человек-техника-среда. Экономическая и экологическая будущность румынского побережья (контр-адмирал **К. Томеску, др. О. Шербанеску, Р. Михня**) 21
- Стратегии развития и образовательный импульс (I) (**Ионица Олтяну**) 25
- Требования установления нового международного экономического порядка. Сближение и выравнивание уровней экономического развития (II) (проф. др. **Николае Белли**) 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.307.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

În concediu și în excursie, la munte și la mare, televizoarele portabile **SPORT** — complet tranzistorizate — adaptabile la tensiunea de 220V și 12 V de la acumulatorul autoturismului dv., oferă posibilitatea vizionării în condiții optime a evenimentelor și a celorlalte emisiuni ale televiziunii.

La magazinele comerțului de stat, vă puteți procura — foarte avantajos — **TELEVIZORUL SPORT**, la prețul de 2 870 lei și cu plata în 24 de rate lunare, prima rată constituind și avansul în sumă de circa 120 lei.

Radioreceptorul portabil vă poate fi un tovarăș agreabil în orele libere, indiferent unde le petreceți.

Dacă nu aveți încă un radioreceptor portabil, cumpărați-vă !

În magazinele specializate, precum și la raioanele respective din magazinele universale ale comerțului de stat, există următoarele tipuri de radioreceptoare, ușor de purtat :

Tipul	Lungimi de undă	Prețul
CORA	1	345 lei
APOLLO	1	345 lei
PESCĂRUȘ	2	450 lei
ALFA	2	500-540 lei
COSMOS	3	645-740 lei
GLORIA	4	1 450 lei
PREDEAL (auto)	3	1 000 lei

Un personal bine documentat vă stă la dispoziție pentru relații complete despre toate tipurile de radioreceptoare portabile.

SENSIBILITATE ● SELECTIVITATE ● AUDIȚIE CLARĂ ȘI PLĂC

